

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตฤณ น้าวแสง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ตฤณ น้าวแสง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวณิชตระกูล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวณิชตระกูล)

..........กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รังงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..........คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวณิชตระกูล ซึ่งเป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ และ ดร.ชัยพจน์ รักราม กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา
ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.พยุศรี วังโส ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาชีจรรย์
ดร.ปาริชาติ เวเบอร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคาม และนางสาวสาริศา จันทร์แรม
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะเคียนเตี้ย ที่กรุณาและอนุเคราะห์ ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำงานนิพนธ์ และ ขอขอบพระคุณ
ผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครูและนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำลังใจ อันส่งผลให้ผู้วิจัยมีความอดทน อดกลั้น
ต่ออุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง ตลอดจนผู้มีพระคุณที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนจนทำให้
การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้
ขอมอบแด่ บุพการี ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ตฤณ น้าวแสง

55921087: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ตฤณ น้าวแสง: คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SECONDARY 3 STUDENTS AT SUANKULARBWITTAYALAI CHONBURI SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สฎายุ วีระวณิชตระกูล, กศ.ด. 160 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 190 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .48-.90 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least significant difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว โดยรวมและด้านใฝ่เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

55921087: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: DESIRABLE CHARACTERISTICS/ SECONDARY 3 STUDENTS/ SUANKULARBWITTAYALAI CHONBURI SCHOOL

TRIN NAOSANG: THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SECONDARY 3 STUDENTS AT SUANKULARBWITTAYALAI CHONBURI SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18. ADVISOR: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ed.D. 160 P. 2018.

The purposes of this study were to investigate and to compare the desirable characteristics of grade 9 students at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area Office 18, as classified by gender, grade point average, and living status. The sample of the study included 190 students studying in grade 9 at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area office 18. The sample of the study was derived by means of Sample random sampling, using school as a criterion. A 5-level rating-scale questionnaire, having the discriminating power between .48-.90 and the reliability of .93, was used as an instrument for the data collection. Mean, standard deviation, One-way ANOVA, and Least significant difference was statistical devices in this study.

The findings revealed as follows:

1. The desirable characteristics of grade 9 students at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area Office 18, both as a whole and in each particular aspect, was rated at a high level. Ranking from love of nation, religion and king, commitment to work and public mind, respectively.
2. The comparison of the desirable characteristics of grade 9 students at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area Office 18, classified by gender, both as a whole and in each particular aspect, non-significant differences, except for learning and sufficiency significant differences at the level of .05.
3. The comparison of the desirable characteristics of grade 9 students at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area Office 18, classified by grade point average, both as a whole and in each particular aspect showed non-significant differences, except for the learning aspect which turned significant differences at the level of .05.
4. The comparison of the desirable characteristics of grade 9 students at Suankularbittayalai Chon Buri school under the Secondary Educational Service Area Office 18, classified by living with family status both as a whole and learning reported, significant differences at the level of .05, except for the aspects of love of nation, religion and king, integrity, discipline, love in Thai, sufficiency, commitment to work, and public mind were found no statistically significant differences.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน	
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	15
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	72
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย	97
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	101
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	102
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	128
สรุปผลการวิจัย	128
อภิปรายผล	133
ข้อเสนอแนะ	135
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	143
ภาคผนวก ก	144
ภาคผนวก ข	148
ภาคผนวก ค	158
ประวัติย่อของผู้วิจัย	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 98
2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ..... 103
3	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 103
4	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว..... 104
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน 105
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวมและรายข้อ..... 106
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้อ..... 107
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายข้อ..... 108
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ..... 109
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมและรายข้อ..... 110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ.....	111
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านรักความเป็นไทย โดยรวมและรายข้อ.....	112
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมและรายข้อ.....	113
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ	114
15 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ	115
16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามเพศ	117
17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านอยู่อย่างพอเพียง จำแนกตามเพศ.....	117
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 119
20	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้าน ใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 121
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว 122
22	เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว 124
23	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว 126
24	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้าน ใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว 127
25	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 159

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2	องค์ประกอบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เป้าหมายในการพัฒนาจะมุ่งพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีความเจริญเทียบเท่าอารยประเทศ ทั้งในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมบางประการ อันเนื่องมาจากการยอมรับเอาอารยธรรมของตะวันตกเข้ามา มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด เมื่อสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในลักษณะของความนิยมในด้านวัตถุ มีวัฒนธรรมการบริโภคมากขึ้น มีผลกระทบต่อระดับคุณธรรม จริยธรรมให้ถดถอยลดน้อยลงเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงและควรมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นพลังอันสำคัญของชาติ เป็นความหวังใหม่ในสังคมเพราะเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลายมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา เป็นวัยที่ก้าวสู่ระบบการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มี คุณภาพออกสู่สังคม ได้อย่างมีศักยภาพที่สมควรได้รับการพัฒนาให้เป็นพลังของชาติ ที่ต้องสืบทอดและดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่อจากคนรุ่นก่อนต่อไป เป้าหมายเพื่อพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ว่า เป้าหมายเชิงคุณภาพ ต้องการให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ตามความเหมาะสมของคนทุกกลุ่มทุกวัย เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง และสนับสนุนเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ ในขณะเดียวกันมุ่งเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาวะที่ดี ควบคู่กับการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 1)

ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมควรทำมาตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเริ่มต้นตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษาสู่มัธยมศึกษา เพราะเป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์สังคมและจริยธรรม อันดีงามในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน จำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพราะพฤติกรรมของบุคคลย่อมมีผลสืบเนื่องกันมาและในช่วงที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งจัดว่าเป็นวัยที่อยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของการเป็นเด็กและผู้ใหญ่ เป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการทั้งทางด้าน

อารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกาย จึงง่ายต่อการที่จะปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ และทุกภาคส่วนในสังคมต่างก็มีความเห็นที่ตรงกันว่าปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมถึงวิถีประชาธิปไตยที่ก่อให้เกิดความแตกแยกและนำไปสู่การขาดความสามัคคี ประชากรศึกษาในอดีตมักมุ่งเน้นที่จะสร้างคนให้เป็นคนเก่ง อาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนเก่งคนฉลาดเหล่านั้น ได้สร้างภาพลักษณ์ภายนอกให้ตนเองดูดีในสังคม มีความสง่างามน่ายกย่อง เชื่อถือ แต่กลับแอบแฝงด้วย การดักตวงผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องได้อย่างเต็มที่ และแนบเนียน ซึ่งถือเป็นตัวอันตรายต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง (วชิร ภูมิภา, 2550, หน้า 18)

การที่จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสงบสุขนั้น คนในสังคมต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้น ควบคู่กับความมีระเบียบวินัย ซึ่งหากขาดระเบียบวินัยแล้ว สังคมอาจเกิดความสับสนวุ่นวายได้ได้ ดังนั้นการสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับเด็ก ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เด็กจึงควรได้รับการปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติ เด็กควรได้รับการเรียนรู้ อบรม ฝึกหัดวินัยให้มีความพร้อมตั้งแต่วัยเยาว์ จึงจะมีความสุขความเจริญต่อไปในวันข้างหน้า และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัย ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม ดังนั้นวินัยจึงเปรียบได้กับหลักธรรมที่คอยควบคุมจิตใจของมนุษย์ให้รู้จัก รับผิดชอบ ชั่วดี และรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ ถือว่าเป็นผู้ที่รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่และเป็นกำลังของชาติอย่างแท้จริง ถ้าเด็กและเยาวชนของชาติในวันนี้ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เห็นแก่ตัว ไม่เคยคำนึงถึงผู้อื่น ไม่เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่เคยเกื้อกูลหรือมีน้ำใจต่อกัน หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ ขาดการอบรมกล่อมเกลียด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมแล้ว เราจะหวังให้อนาคตของชาติก้าวหน้าไกลไปได้อย่างไร ถ้าสังคมหรือชาติของเรามีคนชั่วเพียงคนเดียวก็ย่อมทำให้กระทบกระเทือนไปถึงทุกคน ทุกจุดในสังคมได้ ฉะนั้น โรงเรียนจึงมีความสำคัญในการเตรียมตัวเด็กให้เติบโตขึ้นเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้ตระหนักในปัญหาของสังคม รู้จักอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักเคารพเชื่อฟังกฎหมาย มีระเบียบวินัย ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น รู้จักสร้างสวัสดิภาพให้แก่สังคม ส่งเสริมให้รู้จักหาความสุขให้แก่ส่วนรวม ขจัดความเห็นแก่ตัว มักได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพื่อเตรียมคนหรือส่งเสริมคนเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น แต่จัดเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถ

ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ สร้างงานให้กับตนเองได้ รู้จักประหยัด มีความนิยมไทย มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติและการมีส่วนร่วมในการปกครอง ประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตย ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับประเทศที่กำลัง พัฒนาอย่างประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23-24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการเรียนรู้อุ้ต้องบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับ ตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้น ให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในระดับและรูปแบบการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาส ทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึง การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุม ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจาก การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนัก ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) การพัฒนาสังคมคุณธรรมนำความรู้โดยเร่งรัดให้ สถานศึกษาทุกระดับทำการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียนนั้น เป็นงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกัน รับผิดชอบ การหวังให้โรงเรียนเป็นรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียวในการพัฒนานักเรียนอาจจะไม่ทันการ ควรพัฒนาบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนด้วย นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาไว้ 3 ระดับคือ 1) ระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) 2) มัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย

4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5)

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูฝ่ายปกครองโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 18 ได้มองเห็นประเด็นปัญหาเพื่อให้ได้ ข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จึงสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี จำแนกตามเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับ ครอบครัว

คำถามของการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนรู้ เฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว แตกต่างกัน

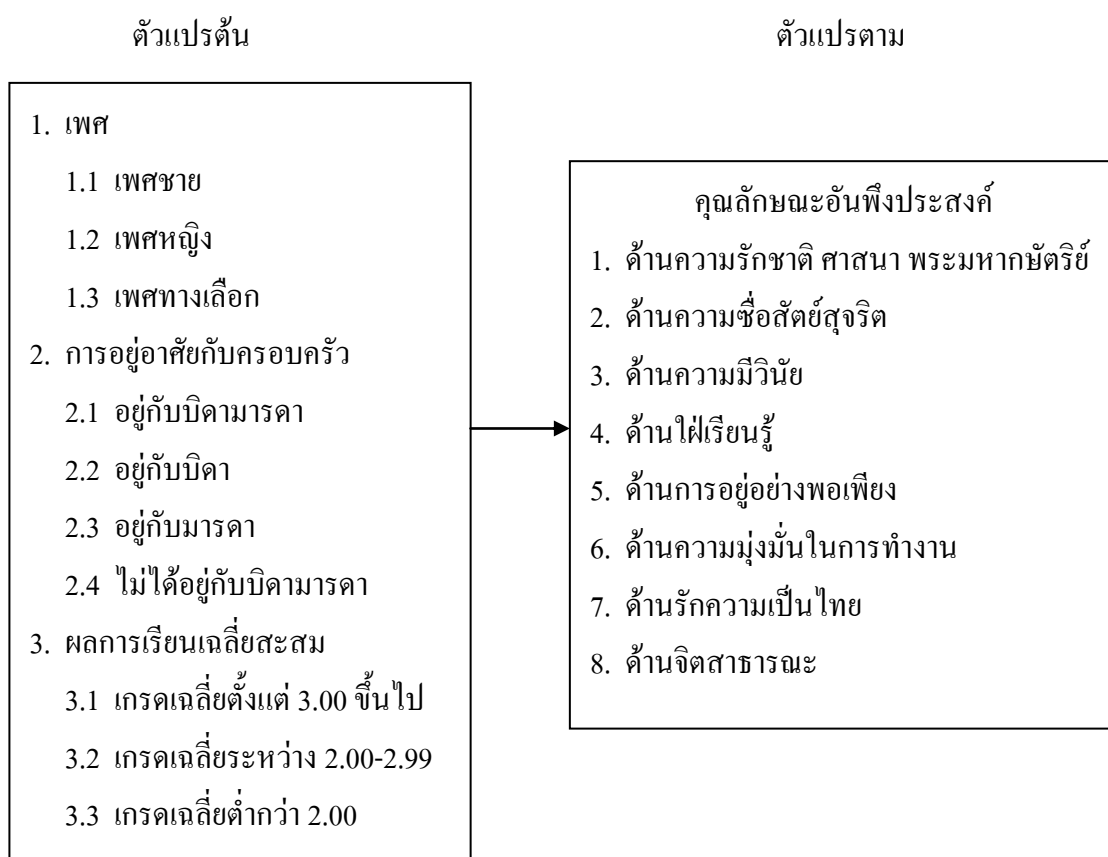
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน

2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ในการแก้ไขปรับปรุง เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน
3. ทราบผลการวิเคราะห์และนำเสนอผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 385 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 190 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. ตัวแปรในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.1.3 เพศทางเลือก

3.1.2 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

3.1.2.1 เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

3.1.2.2 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99

3.1.2.3 เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

3.1.3 การพักอาศัยกับครอบครัว

3.1.3.1 อยู่กับบิดามารดา

3.1.3.2 อยู่กับบิดา

3.1.3.3 อยู่กับมารดา

3.1.3.4 ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 8 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3.2.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

3.2.3 ด้านความมีวินัย

3.2.4 ด้านใฝ่เรียนรู้

3.2.5 ด้านการอยู่อย่างพอเพียง

3.2.6 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน

3.2.7 ด้านรักความเป็นไทย

3.2.8 ด้านมีจิตสาธารณะ

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

1.1 ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นอกจากนี้ยังมีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

1.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งนี้ผู้ที่มีคุณธรรมในด้านของความซื่อสัตย์นั้นเรียนรู้ที่จะประพฤติตรงกล่าวคือ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดภัยจากความรู้สึกลำเอียงอคติต่อผู้อื่นต่อหน้าที่หรือต่อวิชาชีพของตน อีกทั้งยังไม่ใช้เล่ห์กลคดโกง ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมอันจะนำมาซึ่งประโยชน์ที่ไม่สมควรหากแต่รับรู้และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ถูกต้องตามที่สมควรเป็น ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจาใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

1.3 ด้านความมีวินัย หมายถึง การส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการจัดกิจกรรม การสร้างสรรค์วินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ โดยการอบรมสัมมนาในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมาย

และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

1.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายาม ในการเรียน และ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้

1.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคม ใด้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อยู่อย่างพอเพียงครอบคลุมด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตาม เป้าหมาย

1.7 ด้านรักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ ในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูกตเวที นอกจากนี้รักความเป็นไทย ยังหมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสมผู้ที่รักความเป็นไทยคือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในกำรอนุรักษ์ สืบทอดเผยแพรภูมิปัญญาไทยขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม

1.8 ด้านมีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

2. เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง และเพศ ทางเลือก

3. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99 และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

4. การพักอาศัยกับครอบครัว หมายถึง ลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ อยู่กับบิดามารดา อยู่กับบิดา อยู่กับมารดา และไม่ได้อยู่กับบิดามารดา
  2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
  3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 หมายถึง หน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รับผิดชอบดูแลการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง จำนวน 50 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามลำดับต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 17 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์ และบูรณาการการศึกษาที่ 5 เลขที่ 111/200 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และมีพิธีเปิดในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 โดยมีนายอำนาจ เวียงพล ผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” เป็นประธานคณะกรรมการศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 17 ต่อมา นายอำนาจ เวียงพล เกษียณอายุราชการ นายอภิสิทธิ์ รื่นจิตร เกษียณอายุราชการ ปัจจุบัน นายสมศักดิ์ ทองเนียม ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี-ระยอง) เป็นหน่วยงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจรับผิดชอบ บริหารจัดการในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี บ้านบึง หนองใหญ่ พนัสนิคม พานทอง บ่อทอง เกาะจันทร์ สัตหีบ บางละมุง ศรีราชา และเกาะสีชัง และเขตพื้นที่จังหวัดระยอง ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง แกลง บ้านค่าย บ้างฉาง ปลวกแดง นิคมพัฒนา วังจันทร์ และเขาชะเมา

ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตั้งอยู่เลขที่ 25/11 หมู่ที่ 5 ตำบลอ่างศิลา
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20000 โทรศัพท์ 038-397501 โทรสาร 038-397510

E-mail: sopa241@hotmail.com

กลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จะเป็นผู้นำของเขตพื้นที่การศึกษา
ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและให้บริการ
ทางการศึกษาที่มีมาตรฐานอย่างครอบคลุมและทั่วถึง

พันธกิจ

1. เร่งรัดพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานระดับชาติและสากล
2. เสริมสร้างโอกาสและทางเลือกการศึกษาให้นักเรียนทุกคน ทุกกลุ่มได้รับการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้สามารถประกันคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียน
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นพลังขับเคลื่อน
และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริม
ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนา
เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจตาม
หลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานชาติและมาตรฐานสากล มีทักษะการคิด
วิถีชีวิตพอเพียง ประยุกต์ใช้วิถีชีวิตไทยสู่การเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ

2. เยาวชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทั้งเยาวชนทั่วไป ผู้พิการ ด้อยโอกาส กลุ่มพิเศษอื่น ๆ ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง
3. สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีระบบประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐาน
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีความเข้มแข็งเป็นพลังขับเคลื่อนและให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. มีผลสัมฤทธิ์การทดสอบวิชาหลักระดับชาติ (O-NET) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
2. นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์
3. นักเรียนทุกคนมีทักษะในการใช้และการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์
4. นักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 75 มีการดำเนินวิถีชีวิตแบบพอเพียง
5. สถานศึกษาระดับตำบลขึ้นไป มีการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 2 รายวิชา โดยมีเป้าหมายระดับตำบลร้อยละ 50 ระดับอำเภอร้อยละ 70 และโรงเรียนมาตรฐานสากลร้อยละ 100
6. อัตราการเรียนต่อชั้น ม.1 และ ม.4 เป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 95 ตามลำดับ
7. อัตราการเข้าเรียนระดับ ม.ต้น และ ม.ปลาย เป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 95 ตามลำดับ
8. เยาวชนในกลุ่มพิการ ด้อยโอกาส กลุ่มพิเศษอื่น ๆ ที่จบระดับประถมศึกษาได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกคน
9. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ม.ต้น ทุกคนค้นพบทางเลือกในการศึกษาต่อตามความถนัดและความสนใจของตนเอง
10. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรอง สมศ.
11. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในตามแนวทางขอ สพฐ.
12. โรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนดีประจำอำเภอและโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างน้อยร้อยละ 80 ของแต่ละประเภทผ่านการประเมินมาตรฐานตามที่กำหนด
13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมผ่านการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด

ยุทธศาสตร์

1. การเร่งรัดพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในวิชาหลัก
2. การเสริมพัฒนาทักษะการคิด
3. การเสริมสร้างและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี
4. การส่งเสริมวิถีชีวิตพอเพียง

5. การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
6. การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนทั่วไป
7. การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้พิการด้อยโอกาสและกลุ่มพิเศษ
8. การเสริมสร้างทางเลือกในการได้รับการศึกษา
9. การพัฒนาสถานศึกษาส่วนมาตรฐานคุณภาพ
10. การพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสู่มาตรฐานคุณภาพ

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี-ระยอง)

มีจำนวน 50 โรงเรียน ได้มีการจัดแบ่งเป็นสหวิทยาเขตชลบุรี 3 กลุ่ม และสหวิทยาเขตระยอง 2 กลุ่ม โดยแบ่งตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง

บริบทของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยคุณวิกรม กรมดิษฐ์ เป็นผู้บริจาคพื้นที่ 25 ไร่ และเริ่มวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542 โดยโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้มอบหมาย นายพูนทรัพย์ วัฒนไชย มาบริหารงาน และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนคนแรก ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ปีการศึกษา 2545 พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ สร้างอาคารเรียนชั่วคราวมอบให้โรงเรียน 1 หลัง ให้ชื่ออาคารว่า อาคารจุลานนท์ 1 พร้อมสร้างสนามบาสเกตบอล 1 แห่ง

ปีการศึกษา 2546 สร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้อีก 1 หลัง อาคารจุลานนท์ 2 สนามบาสเกตบอล 1 สนาม เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2547 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ปีการศึกษา 2547 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ สร้างอาคารเรียนให้ชั่วคราว มอบให้โรงเรียน 1 หลัง ให้ชื่อว่า อาคารศึกษา พัฒนามูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

ปีการศึกษา 2554 วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 นายวิทยา อรุณแสงฉาน ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการคนที่ 2 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ปีการศึกษา 2557 วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 นายโกศล ดาราพิสุทธิ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการคนที่ 3 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ปีการศึกษา 2559 วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2559 นายวันชัย ทันทสมัย ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการคนที่ 4 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

สัญลักษณ์ของโรงเรียน เป็นรูปหนังสือ มีไม้บรรทัด ดินสอ ปากกาคั่นอยู่ หน้าปกหนังสือ มีจุลมงกุฎหรือพระเกี้ยวยอดและอักษรย่อ จ.ป.ร. ด้านขวาของหนังสือมีช่อกุหลาบ และมุมซ้าย ด้านล่างของหนังสือมีริบบิ้นผูกช่อกุหลาบ ซึ่งมีตัวหนังสือว่า “โรงเรียนหลวงสวนกุหลาบ”

คำขวัญของโรงเรียน

รักศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริ

คติพจน์ของโรงเรียน

“สุวิชาโน ภวักโหติ” แปลว่า “ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ”

ปรัชญาของโรงเรียน

มีเกียรติศักดิ์ รู้รักสามัคคี รักดีชาติ ศาสน์ กษัตริย์

วิสัยทัศน์โรงเรียน

“ปีการศึกษา 2560 ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากลสร้าง ภาวะผู้นำ ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีสุนทรียภาพ เป็นสุภาพชน ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เล็งคุณค่าความเป็นไทย ร่วมเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียน เรียนรู้อยู่ในสังคม โลกอย่างมี ความสุข”

เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ
3. นักเรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้นำ
4. บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ ได้รับการยกย่องจากชุมชน
5. โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน

พันธกิจ

1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
2. ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จนเป็นแบบอย่างที่ดี
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง
4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และสามารถ ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
5. พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

คนดี หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก อาทิ มีวินัย ซื่อสัตย์ มีเหตุผล ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

คนเก่ง หมายถึง คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใด ด้านหนึ่งหรือรอบด้าน มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านภาษา เป็นต้น

คนมีความสุข หมายถึง คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก้อัตภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 253, 793) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ดังนี้

คำว่า“คุณลักษณะ” หรือ “คุณลักษณะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ในความหมายแยกตามคำที่สมาสกันไว้ว่า “คุณ” หมายถึง ความที่มีอยู่ประจำในสิ่งนั้นหรือ ความเกื้อกูล

คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ใช้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ และคำว่า “ลักษณะ”หรือ “ลักษณะ” หมายถึง สภาพหรือเครื่องแสดงให้เห็นว่าสิ่งหนึ่งต่างกับสิ่งหนึ่งหรือคุณภาพดังนั้น เมื่อรวมความหมายของคำสองคำดังกล่าว คุณลักษณะ (Character) จึงหมายถึง สภาพหรือสิ่งที่มีอยู่ประจำ ในบุคคลที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลการวิจัยครั้งนี้ จะใช้คำว่าคุณลักษณะและคุณลักษณะในความหมายเดียวกันตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น

พึงประสงค์ หมายถึง ต้องประสงค์ ต้องการ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะประจำตัวที่ใช้ให้เห็นถึงความดีที่เป็นที่ต้องการหรือเป็นที่ต้องประสงค์

คำว่า “คุณลักษณะศึกษา” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Character education” ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับ “Moral education” และ “Virtue education” คำเหล่านี้มักจะใช้แทนกันและใช้ในความหมายเดียวกันในเชิงการจัดการศึกษาหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคล ให้มีพฤติกรรมและความคิดที่อิงตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์ ความหมายของคุณลักษณะศึกษาที่ประมวลจาก Webster Ninth New Collegiate Dictionary (1991; Chicago Public Schools, 1998; McBien & Brandt, 1997; Educational Materials Center, 2003 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550, หน้า 12) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มุ่งพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีในบุคคล เพื่อสร้างสรรค์ สังคมที่ดีต่อไป นิยามข้างต้นใช้ให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน มีขอบข่ายครอบคลุมแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรม ตามกรอบของค่านิยม จารีต ประเพณี คุณธรรม สីลธรรม ตามหลักศาสนา มาตรฐาน กฎเกณฑ์และ ข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคม ตลอดจนสภาพในอุดมคติที่ควรจะเป็นทั้งในระดับบุคคล คือ ในเด็กและ เยาวชน ตลอดจนในระดับสังคมและประเทศต่อไป

ดังความหมายที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกอันเป็นลักษณะเฉพาะประจำตัวของนักเรียนซึ่งเป็นที่ยอมรับและ บุคคลทั่วไปมีความพึงพอใจ

รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 113-114 อ้างถึงใน อารยา อจหาญ, 2555, หน้า 36) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์พึงประสงค์ หมายถึง ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิจัยหรือ ประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองอาจจะด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ สามารถเลือกแหล่งที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการเรียนรู้และถ้าจำเป็นก็อาจจะหามาตรการอื่น ในการเรียนรู้ที่ไม่ต้องเรียนเองก็ได้ รู้จักการพัฒนาเกณฑ์ที่ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยการค้นหาคำตอบและการให้เกิดผล รู้จักถามหาเหตุผลการมีกฎระเบียบกระบวนการ หลักการ และข้อสมมติฐานที่ยอมรับได้โดยปริยาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ในการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในการมี คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม ดังนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ตลอดจนวิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการ ของผู้ปกครอง ชุมชน และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2548, หน้า 2) ให้ความหมายว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะ

ที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศเป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลสังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2545 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1-4)

1. เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหาและทักษะในการดำรงชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเอง ให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
7. เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นพลเมืองดียึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
กรมวิชาการและคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ในคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาได้
กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยเพื่อพัฒนาเด็กให้มียุทธศาสตร์
ที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 18-24)

1. สามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดอย่างเป็นระบบ มีวิจารณญาณ รวมถึง
มีสมาธิในการเรียนและการทำงาน
  2. มีศักยภาพในการตัดสินใจ
  3. มีศักยภาพในเชิงพหุปัญญา ความถนัด สามารถพัฒนางานและอาชีพของตนเอง
  4. สามารถเรียนรู้ ทำงาน ด้วยการพึ่งตนเอง ใช้วิถีประชาธิปไตยในการทำงานของกลุ่ม
ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข
  5. มีนิสัยการทำงานอย่างมีระบบ รักการอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้จากการปฏิบัติของ
สร้างสรรค์ผลงานมีทักษะการจัดการ สามารถนำเสนอและถ่ายทอดสื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  6. มีวินัยในตนเอง มีบุคลิกภาพมั่นคงสามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม
มีเหตุผล มีกิริยามารยาทและความเป็นไทย เห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่นประเมินตนเอง
และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
  7. มีสุนทรีย์ และทักษะทางสุขภาพ มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม
  8. มีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 25-26) ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
เด็กไทยที่สามารถอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ ดังนี้

1. การเป็นคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัย
และค่านิยมประชาธิปไตย โดยมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ คือ

1.1 ความมีวินัย คือ คุณลักษณะของจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถ
ควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบ กติกาของสังคมเพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม
โดยมีลักษณะสนใจใฝ่รู้ควบคุมตนเองรับผิดชอบ มีเหตุผล ซื่อสัตย์ ขยัน ตรงต่อเวลา เชื่อมั่น
ในตนเองอดทน เป็นผู้นำ ความร่วมมือ การรับฟังเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การเคารพในสิทธิของ
ผู้อื่น การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง ยอมรับการกระทำของตน การรู้จักเสียสละ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม การทำตามข้อตกลง ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น การมีวินัย
ในการเรียนรู้

1.2 ค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็น
คุณค่าของตนเองและผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดยมีลักษณะ

เป็นคนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนการเคารพสิทธิผู้อื่น
 ความมีเหตุผล การเคารพกติกาของสังคม ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น มีความเสียสละ มองโลกในแง่ดี
 มีความไว้วางใจผู้อื่น ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

2. การเป็นคนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ที่จะทำงานและ
 อยู่ร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนาทักษะการคิด รู้จักการวิเคราะห์ จำแนกและ
 จัดลำดับความสำคัญ มีทักษะในการแก้ปัญหา บุคคลเหล่านี้สังเกตได้จากรู้แหล่งข้อมูลและวิธีการ
 แสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สามารถรวบรวมข้อมูล

2.2 การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยการพัฒนาทักษะการจัดการ สังเกตได้จาก
 1) ความสามารถในการวางแผน คือ รู้จักวิเคราะห์งาน ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจกำหนดขั้นตอน
 ในการทำงาน 2) ความสามารถในการปฏิบัติงาน คือ รู้จักประสานงาน ทำงานเป็นระบบตามแผน
 คือ การติดตามงานอย่างเป็นระบบ ประเมินผลและปรับปรุงงาน สรุปผลงาน และ 3) มีประสิทธิภาพ
 และประสิทธิผลในการจัดการ คือ เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เลือกใช้วิธีการตัดสินใจ
 ได้เหมาะสมปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทักษะการวิเคราะห์การพัฒนา ความเข้าใจและ
 ความรู้สึกของผู้อื่นสังเกตได้จากมองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง สามารถรับรู้และเข้าใจ
 ความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง รู้จักประมาณตน รู้จักเห็นใจ
 ผู้อื่น รู้จักการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

3. มีความสุข หมายถึง มีความสุขกายและมีความสุขใจ ซึ่งประกอบด้วย การเห็นคุณค่า
 ของการออกกำลังกาย ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ พักผ่อนเพียงพอ รู้จักเลือกรับประทานอาหาร
 ที่มีประโยชน์และสะอาดรักษาสุขภาพ ปฏิบัติตนป้องกันโรคภัย รู้จักป้องกันอันตราย ละเว้น
 สิ่งเสพติด มีความสุขใจ มีพฤติกรรม ประกอบด้วย ความเชื่อมั่น และสามารถเผชิญสถานการณ์
 ต่าง ๆ ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง มีความรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ รู้จักมองโลกในแง่ดี
 อารมณ์แจ่มใสมีจิตใจที่มั่นคงไม่วิตกกังวลและความตึงเครียดสามารถเผชิญกับ สถานการณ์ต่าง ๆ
 ที่มากระทบได้ด้วยจิตใจที่มั่นคงรักและไว้วางใจผู้อื่นอย่างจริงใจ ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 7-12) ได้มีนโยบายพัฒนา
 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยได้จัดทำมาตรฐาน
 การศึกษาและตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียนไว้ 12 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

4. ประหยัด ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวม

มาตรฐานที่ 2 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่และร่วมกิจกรรมของครอบครัว

2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเองและเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. มีความรู้ปฏิบัติตามกฎหมายไม่เป็นปัญหาของสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาโรงเรียนและท้องถิ่น

5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูลเปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด

2. สามารถประเมินค่าความเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ความถูกต้อง

ระบุเหตุและผล ค้นหาคำตอบ เลือกริธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม

3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มวิชา หมวดวิชาที่สำคัญ

ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารและทักษะการสื่อสารเชิงเทคโนโลยี

3. มีทักษะพื้นฐานการคิดคำนวณ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุดแหล่งเรียนรู้สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งในและนอก
โรงเรียน

3. สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง
มาตรฐานที่ 7 เห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดีของไทย
โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
  2. มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาใช้ได้
  3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่งดงามของท้องถิ่น และของไทย
- มาตรฐานที่ 8 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้มีบุคลิกภาพที่ดี โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเองและพยายามปรับปรุง
ตนเอง

2. เป็นตัวของตัวเอง มีความสนใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น
3. รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาทและการแต่งกาย

4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองได้
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และ
มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สามารถวางแผนงาน ปฏิบัติตามแผนและบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงานพัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข

และภูมิใจในผลงานของตนเอง

3. มีความสามารถในการจัดการ และทำงานเป็นกลุ่มได้
  4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- มาตรฐานที่ 10 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูเพื่อนและบุคคลทั่วไป
4. รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 11 ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพติดและปลอดภัยจากสิ่งมอมเมา
3. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา

มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรียและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรีนาฏศิลป์กีฬา โดยมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา
2. มีความชื่นชมในด้านศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์ และกีฬา
3. มีลักษณะนิสัยด้านการออกกำลังกายและกีฬา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 24-27) กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละด้านซึ่งเป็นแนวทางในการให้สถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติและสามารถกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมและปรับปรุงประยุกต์ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูก ต้องด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต ได้แก่

1.1 ความมีวินัย มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ ตรงเวลา รักษาสาธารณะสมบัติ สิ่งแวดล้อม และเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด

1.2 ความรับผิดชอบ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีการเตรียมพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามที่กำหนด มีความเพียรพยายามในการเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนเอง

1.3 ความซื่อสัตย์สุจริต พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ พูดยแต่ความจริงไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ลักขโมย ไม่โกงและไม่หลอกลวงผู้อื่น

1.4 ความประหยัด พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การใช้วัสดุถูกต้องและเหมาะสมกับงาน ปิดน้ำปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ใช้จ่ายเงินของส่วนรวมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.5 ความอดุสาหะ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจขยันขันแข็ง ปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2. ด้านการพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ได้แก่

2.1 ความมีมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การแสดงกิริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น พุดจาสุภาพ ช่วยเหลือผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้ความร่วมมือชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ กล่าวคำขอบคุณ หรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

2.2 ความกตัญญูทวาทิพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ตระหนักในพระคุณครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะต่อครูอาจารย์อย่างสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลังอาสาช่วยเหลืองานครูอาจารย์

2.3 ความอดกลั้น พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีสติและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ควบคุมกิริยามารยาทในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 28) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์และได้กล่าวถึง การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ว่าเป็น การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นสำหรับ พัฒนาผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างเอกลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนของสถานศึกษา การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินเชิงวิจักษ์ มีแนวทางในการดำเนินงาน โดย

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนครู ผู้ปกครองชุมชน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา แนวทางการประเมิน เกณฑ์การประเมินและแนวทางปรับปรุงซ่อมเสริมผู้เรียน

2. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็น และความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นอาจจะซ้ำหรือ แตกต่างจากคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นก็ได้การกำหนดแนวทางการพัฒนามี 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในห้องเรียน มอบหมายให้ครูผู้สอน ดำเนินการพัฒนา ประเมินผลและแก้ไขปรับปรุงผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.2 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นอกห้องเรียน ให้บุคลากรของสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนา ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งในลักษณะของการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3. ดำเนินการประเมินผู้เรียนรายภาคโดยเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนแต่ละภาคผู้สอนหรือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดำเนินการประเมิน ผู้เรียนตามแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งสามารถเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในและนอกห้องเรียน การสัมภาษณ์ การบันทึกเหตุการณ์การรายงานตนเองทั้งนี้จะต้องเหมาะกับกิจกรรมและคุณลักษณะที่จะประเมิน

4. การประเมินผล การประเมินรายภาค ผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนแล้วส่งต่อให้คณะกรรมการนำไปทำการประมวลผลและพิจารณาตัดสิน ผลการประเมินคุณลักษณะแต่ละประการตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. การแจ้งผลและซ่อมเสริม โดยคณะกรรมการแจ้งผลการตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เรียนนำไปกรอกในเอกสารแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบต่อไป พร้อมดำเนินการปรับปรุงแก้ไขที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้ควบคุมและพัฒนาตนเองในการถือปฏิบัติคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมอบหมายให้ปฏิบัติกิจกรรมคุณความดีสอดแทรกตามแนวทางที่สถานศึกษากำหนด

6. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านช่วงชั้น โดยคณะกรรมการตรวจสอบผลจากการประเมินในภาคเรียนสุดท้าย และแนวโน้มการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการจากผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนที่ได้บันทึกไว้ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประการใดประการหนึ่งจะต้องเข้ารับการอบรมและปฏิบัติกิจกรรมคุณความดีสอดแทรกตามที่คณะกรรมการมอบหมายจนครบถ้วนก่อนจึงจะได้รับอนุมัติให้ผ่านช่วงชั้นได้

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล (2549, หน้า 5) กล่าวถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การพัฒนาารูปแบบและกระบวนการที่จะให้คน ได้สัมผัสกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมในการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชาตินั้น มีสามอย่าง คือ อย่างที่หนึ่ง การให้ความรู้ อย่างที่สอง ให้ความรู้สึนึกคิดหรือเจตคติที่ดี และอย่างที่สาม การให้ทำงานจนเกิดความเชี่ยวชาญในกิจการงานนั้น ๆ และในเรื่องการศึกษาการศึกษามีหลายจุดประสงค์การศึกษาอาจสร้างทัศนคติ และค่านิยมให้บุคคลเป็นผู้มีวัฒนธรรมหรือมีคุณธรรม การศึกษาช่วยพัฒนาสติปัญญาของบุคคลให้เฉลียวฉลาด มีความรอบรู้ มีเหตุผล

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2548, หน้า 6) กล่าวว่า การจัดการศึกษานั้นต้องตระหนักอย่างเสมอว่า การศึกษามีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณสมบัติตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้มีงานและอาชีพเพียงอย่างเดียว แต่การศึกษายังต้องฝึกคนให้เกิดการเรียนรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะ สามารถนำความรู้ไปปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและไม่เป็นปัญหาของสังคม

จากความสำคัญที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้สรุปได้ว่า ความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนั้น คือ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีคุณธรรมและมีทักษะ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และไม่ปัญหาต่อสังคม ช่วยให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างเป็นปกติสุข

จूरिรัตน์ นันทยทวิกุล (2538, หน้า 31 อ้างอิงจาก Justin, 1950, p. 722) กล่าวถึง การปลูกฝังความคิดรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่ดีประการหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็ก

ทั้งนี้เพราะเป็นคุณลักษณะอันพึงปรารถนาของสังคม ความรับผิดชอบไม่ได้คิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ความคิดรวบยอดว่า “ถูก” หรือ “ผิด” เป็น สิ่งที่ต้องเรียนรู้ด้อมโดยตรง กล่าวคือ ถ้าการอบรม เข้มงวดและเครียวจนเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล และขัดขวาง การปรับตัวที่ดีของเด็ก แต่ทางกลับกัน ความรู้สึกผิดที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่หย่อนจึงเห็น ได้ว่า วิธีการปลูกฝังอบรมนั้นมีความสำคัญซึ่งต้องปลูก ฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อให้เขา ได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองโดยในการปลูกฝังนั้น ควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจรู้สึกรับผิดชอบและ ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ อย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย ในการฝึกอบรมหรือปลูกฝังนั้น ควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแล ชี้นำแนะแนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทย

คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ คุณธรรมคุณลักษณะที่ดีของคนไทยและพลโลก โดยคนไทยต้องมีการดำเนินชีวิตโดยการสุจริต วชิสุจริต และมนสุจริต สำหรับการวิจัยนี้ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง และหากยึดชุดของคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการวิเคราะห์ของไกรยุทธ ธีรตยาคินันท์ (2531) ซึ่งใช้เป็น กรอบในงานวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) พบว่า คุณธรรมระดับบุคคล เพื่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมี 4 ชุด ได้แก่

1.1 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้ กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถ พึ่งตนเอง และความมีวินัย

1.2 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้ กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เช่น ฉันทะ ความรับผิดชอบ ความสำนึก ในหน้าที่และความกตัญญู

1.3 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดประวิงหรือ ตักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความมีสติ รอบคอบ และความตั้งใจให้ดี

1.4 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึงสภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้ กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความเมตตา ความปรารถนาที่ดีต่อกันความเอื้อเพื่อ ต่อกัน ความไม่เห็นแต่ตัว ความไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ความอะลุ่มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัย

2. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรักโรงเรียน และความรักการอ่านนั้น มนุษย์ต้องมีการดำเนินชีวิตโดยการสุจริต วิสุจริต และมโนสุจริต คือ ต้องมีการนำคุณธรรมมาใช้ควบคู่ไปกับการพัฒนาในทุกด้าน

จากสถานการณ์และสภาพบ้านเมืองประเทศในปัจจุบันเป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็มิได้เป็นอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความพัฒนาเจริญทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจเป็นที่มาปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อาทิ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินปัญหา การทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม มลภาวะเป็นพิษ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิตเหล่านี้ ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคม ซึ่ง พระพุทธทาสภิกขุ (2517, หน้า 25-115) เรียกว่าเป็นภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนใหม่ ภาวะเหล่านี้ได้ค่อย ๆ ก่อตัวและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเมื่อยิ่งมาประจวบกับภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกด้วยแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็ยิ่งทวีความรุนแรงจนถึงขั้นวิกฤติ

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

นโยบายด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่ากัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ปัญหาของพฤติกรรมกราดคนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้รับการตระหนัก และหาทางที่จะแก้ไข เสริมสร้างและพัฒนาจากครู-อาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ในภาครัฐได้มีการประกาศเกี่ยวกับการสร้างและรักษาระเบียบอย่างต่อเนื่อง น้ำและอากาศเป็นสิ่งที่อยู่ทั่วไป เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิต เพราะถ้าขาดน้ำเพียงวันเดียว คนก็แทบตาย ยิ่งขาดอากาศประเดี๋ยวเดียวก็อาจตายหรือไม่ก็เป็นอัมพาต ได้จริยธรรมหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์และสังคมของเราอยู่โดยไม่รู้ตัว แต่ก็มีความแตกต่างกันอยู่อย่างหนึ่งระหว่างน้ำและอากาศกับศาสนาและจริยธรรม คือ น้ำและอากาศนั้น คนขาดไปแล้วก็ตัวเองว่าขาดอะไร และต้องการอะไร แต่ศาสนาและจริยธรรมนั้นมีลักษณะประณีตและเป็นธรรมมาก จนกระทั่งแม้ว่าคนจะขาดสิ่งเหล่านี้จนถึงขั้นมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วก็ยังไม่ว่าขาดอะไร ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการสร้างความเข้าใจ ชี้แจงอย่างต่อเนื่องให้ตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญ (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2542, หน้า 12)

คำกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม หากสังคมใดหรือชาติใดที่เต็มไปด้วยประชาชน ซึ่งเป็นผู้ขาดคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมแล้ว สังคมนั้นจะมีแต่ความยุ่งเหยิง ไร้สาระส่าย เต็มไปด้วยความวุ่นวายเดือนร้อน ชีวิตของคนในสังคมนั้นก็ปราศจากความสุข (ยนต์ ชุ่มจิต, 2544, หน้า 33)

วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2550) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศไทยไว้ว่า การพัฒนาประเทศไทยในอนาคต 20 ปี มีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความอยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” และสร้างค่านิยมร่วมให้คนไทยตระหนักถึงความจำเป็นและปรับเปลี่ยนกระบวนกรคิด ทักษะคิด และกระบวนกรทำงาน โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นการฝึกและอบรมบุคคลให้รู้จักระเบียบข้อบังคับของสังคม ให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองและอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบและมีความสุข นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาองค์กรของคนให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามเป้าหมายขององค์กร

การสร้างและรักษาลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรม คุณธรรม การประพฤติกรรมที่ดี ส่งผลให้ชุมชน สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปในทางที่ดีมีคุณภาพ ชุมชน สังคมและประเทศชาติใดก็ตามที่มีบุคคลที่ไร้ระเบียบวินัยไม่มีความรับผิดชอบแล้วนั้น ชุมชน สังคมหรือแม้แต่ประเทศชาติก็จะพบกับวิกฤตการณ์และไม่ประสบความสำเร็จถึงวัตถุประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากตนเองและการฝึกฝนปลูกฝัง

ควรที่จะปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก ชุมชน ครอบครัว และวิถีชีวิตในสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลที่สำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาวินัยของเด็ก บิดามารดา ครูอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญสร้างให้เด็กเป็นผู้มีวินัยและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คุณลักษณะศึกษา

“คุณลักษณะศึกษา” เป็นคำที่แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Character education” ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับ “Moral education” และ “Virtue education” คำเหล่านี้มักจะใช้แทนกันและใช้ในความหมายเดียวกันในเชิงการจัดการศึกษาหรือกระบวนกรขัดเกลาทางสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีพฤติกรรมและความคิดที่ดีงามตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะศึกษาที่ประมวลมาจาก Webster's Ninth New Collegiate Dictionary หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มุ่งพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีในบุคคลเพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีต่อไป นิยามข้างต้นชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนมีขอบข่ายครอบคลุมแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรม ตามกรอบของค่านิยม จารีต ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรมตามหลักศาสนา มาตรฐาน กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมตลอดจน สภาพในอุดมคติที่ควรจะเป็นทั้งในระดับบุคคล คือ ในเด็กและเยาวชน ตลอดจนในระดับสังคม และประเทศต่อไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียน

คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ คุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยคนไทยต้องมีการดำเนินชีวิต โดยการสุจริต วิสสุจริต และมโนสุจริต สำหรับการวิจัยนี้ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านสังคมและคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ และหากยึดหุดของคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการวิเคราะห์ของไกรยุทธ ทรตยาคินันท์ (2531) ซึ่งให้เป็นกรอบ ในการวิจัยของสุวิมล ว่องพานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2549) พบว่า คุณธรรมระดับบุคคล เพื่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมี 4 ชุด ได้แก่

1.1 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้ กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถ พึ่งตนเองและความมีวินัย

1.2 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้ กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เช่น ฉันทะ ความรับผิดชอบ ความสำนึก ในหน้าที่และความกตัญญู

1.3 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดประวิง หรือดักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความมีสติและรอบคอบและ ความตั้งใจให้ดี

1.4 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความเมตตา ความปรารถนาที่ต่อกันความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความอะลุ่มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัย

2. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรักโรงเรียน และความรักการอ่าน

ทิสนา แคมมณี (2550) กล่าวว่า หากประเทศชาติต้องการที่จะแก้ปัญหาวิกฤติทางคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของสังคมอย่างจริงจัง จะเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายทั้งบุคคลที่รับผิดชอบในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน จะต้องหัดมาร่วมมือกัน เพื่อหาวิธีต่าง ๆ มาดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องปัญหาของการแก้ไขปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ไม่ได้อยู่ที่การขาดวิธีการที่จะสั่งสอนอบรมหรือพัฒนา สาเหตุคงมีหลายประการ เช่น การขาดความกระหนักรในความสำคัญขาดขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การมีภาระเกินกำลัง และสิ่งที่ขาดมากที่สุด คือ ขาดการร่วมมือกันในวิธีการต่าง ๆ ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเป็นส่วนที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่งเพราะนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนอนาคตของท้องถิ่นและประเทศชาติที่ดีต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวินัยนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความประพฤติ ด้านระเบียบสถานศึกษา และด้านการปฏิบัติตนของนักเรียน

ด้านความประพฤติ

นักเรียนจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน ความประพฤติต่อไปนี้ถือว่าไม่เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน

1. การแต่งกายเครื่องแบบนักเรียนเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ แต่งกายแบบปล่อยชายเสื้อในที่แต่紗ธารณะหรือไม่ปกเสื้อให้ครบตามที่โรงเรียนกำหนด

2. การใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งแปลกปลอมเพื่อเสริมสวยหรือกายไม่สุภาพ

3. แต่งเครื่องแบบนักเรียนเข้าไปในโรงมหรสพหรือสถานบันเทิง เว้นแต่นักเรียนที่พักอยู่ในสถานที่นั้นหรือโรงเรียนมีคำสั่งเป็นคราว ๆ ไป

4. เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานเริงรมย์ หรือสถานที่อื่นใดที่ลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น บาร์ ไนต์คลับ สถานอาบ อบ นวด บ่อนการพนัน สนามม้า โรงรับจำนำ ดิสโกเธค เว้าแต่นักเรียนที่พักอยู่ในสถานทีนั้น

5. เข้าไปในสถานที่ค้าประเวณี เว้นแต่ที่พักอยู่สถานทีนั้น หรือเข้าไปเยี่ยมญาติ อยู่อาศัย อยู่ในสถานทีนั้น

6. การคบค้าสมาคมกับหญิงประพฤติเพื่อค้าประเวณี เว้นแต่เป็นญาติใกล้ชิดกับหญิงนั้น

7. ประพฤติตนในทำนองชู้สาว

8. มีวัตถุระเบิด หรืออาวุธ หรืออุปกรณ์ที่เจตนาให้เป็นอาวุธหรือซ่อนเร้นไว้

เพื่อประทุษร้าย

9. หลบหนีโรงเรียน หรือหลีกเลี่ยงการเรียน

10. แสดงกิริยาวาจาหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่เป็นสุภาพชน

11. มีส่วนร่วมหรือเล่นการพนันทุกชนิด

12. มั่วสุม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นด้วยวิธีใดก็ตาม

13. สูบบุหรี่ สูบกัญชา เสพสุราของมีนเมา ดิศจสารระเหยและสิ่งเสพติดทุกชนิดหรือ

มีไว้ในครอบครอง

14. เที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น

เว้นแต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือได้รับอนุญาตจากโรงเรียน

15. เมื่อพบอาจารย์หรือผ่านอาจารย์ไม่แสดงความเคารพหรือกิริยาไม่สุภาพ

16. ครอบครอง หรือซ่อนเร้นรูปภาพ หรือหนังสือลามกอนาจาร

17. ประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ความประพฤตินักเรียนเป็นระเบียบหรือข้อบังคับที่สร้างความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุขความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคม ทั้งการประพฤติที่ดีทั้งกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์

ด้านระเบียบของสถานศึกษา

1. การมาเรียน

นักเรียนจะต้องมาเรียนก่อนเวลา 08.00 น. หรือก่อนสัญญาณโรงเรียนเข้า มิฉะนั้นจะถือว่ามาโรงเรียนสายนักเรียนคนใดมาโรงเรียนสายให้หัวหน้าครูประจำวัด หรือฝ่ายปกครอง พิจารณาโทษตามสมควรแล้วแจ้งรายชื่อให้นายทะเบียนฝ่ายปกครองเพื่อบันทึกกิจกรรม เพื่อรวบรวมแจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรือหัวหน้าระดับต่อไป

นักเรียนที่มาโรงเรียนสายติดต่อกัน 3 ครั้ง หรือมาโรงเรียนสายเป็นอาจินต์ ถือว่ามีเจตนาประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียน จะถูกพิจารณาโทษแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่นักเรียนมีเหตุจำเป็นต้องมาโรงเรียนสายให้แจ้งสาเหตุเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองเพื่อจะให้พิจารณาความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป หรือเป็นครั้งคราว

2. การเข้าแถวเคารพธงชาติ

เวลา 07.50 น. นักเรียนควรทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย เพื่อเตรียมตัวเคารพธงชาติ

เวลา 07.50 น. โรงเรียนจะเปิดเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน นักเรียนจะต้องรีบเข้าแถวโดยเร็วที่สุด ก่อนเพลงมาร์ชจะจบลง 10 นาที

เมื่อเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว หัวหน้านักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนจะสั่งคำว่า “จัดแถว” ให้นักเรียนจัดแถวโดยให้ห่างกัน 1 ช่วงแขน ระหว่างเข้าแถวห้ามพูดคุย หยอกล้อ เล่นกัน หรือส่งเสียงดัง โดยเด็ดขาด

เมื่ออาจารย์ขึ้นพูดหน้าเสาธง หัวหน้านักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนจะสั่งคำว่า “ทั้งหมดแถวตรง” นักเรียนทุกคนจะต้องกล่าวคำว่าสวัสดีครับ (ค่ะ)

เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมหน้าเสาธง ให้นักเรียนเดินแถวเข้าชั้นเรียนเป็นระเบียบ ห้ามแตกแถวหรือแยกไปทำธุระส่วนตัวใด ๆ ยกเว้นหัวหน้าชั้นหรือตัวแทนที่จะไปลงสภานักเรียน

3. การเคารพของนักเรียน

3.1 เมื่อผู้ควรเคารพเข้ามาในห้องเรียน ให้ครูผู้ควบคุมในขณะนั้นเป็นผู้บอกทำความเคารพ ถ้าไม่มีอาจารย์ให้หัวหน้าเป็นคนบอกแทน

3.2 การบอกทำความเคารพ ให้บอกคำว่า “นักเรียน” ให้นักเรียนในห้องหยุดทำงานทันที นั่งตัวตรง และหัวหน้าบอกกราบ นักเรียนทุกคนก้มกราบที่โต๊ะไม้แบมือแล้วกล่าวคำว่าสวัสดีครับ (ค่ะ) ในกรณีที่ เป็นวิชาภาษาต่างประเทศให้เป็นไปตามที่อาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนด

3.3 เมื่ออาจารย์กำลังจะออกจากห้องสอน ให้บอกคำว่า “นักเรียนกราบ” นักเรียนทุกคนก้มกราบที่โต๊ะ ไม้แบมือ แล้วกล่าวคำว่าขอบคุณครับ (ค่ะ) ในกรณีที่ เป็นวิชาภาษาต่างประเทศให้เป็นไปตามที่อาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนด

3.4 เมื่อนักเรียนเดินสวนทางกับอาจารย์ให้นักเรียนหยุดยืนตรงพร้อมกับโค้งคำนับ

3.5 กรณีที่นักเรียนนั่งตามระเบียบ เมื่อมีอาจารย์เดินผ่าน ให้นักเรียนยืนตรงแล้วโค้งคำนับทันที ถ้าอาจารย์นั่งอยู่ตามระเบียบ นักเรียนจะเดินผ่านให้ก้มหัวเล็กน้อยจนผ่านอาจารย์ไป

3.6 กรณีที่พบอาจารย์นอกโรงเรียนไม่ว่าจะอยู่ในเครื่องแบบนักเรียนหรือไม่ก็ตาม ให้นักเรียนยกมือไหว้แล้วกล่าวคำว่าสวัสดีครับ (ค่ะ) ในกรณีที่นักเรียนขี้อวดยานให้โค้งคำนับหรือ อาจกล่าวทักทายอย่างสุภาพ

3.7 นักเรียนที่อยู่ในเครื่องแบบอื่น ๆ ให้ทำความเคารพตามระเบียบของ เครื่องแบบนั้น

3.8 เมื่อพบครูในตอนเช้าและก่อนกลับบ้านต้องทำความเคารพโดยการไหว้ และกล่าวคำว่า “สวัสดีครับ” (ค่ะ)

4. ระเบียบการรักษาความสะอาด

4.1 ห้องเรียน นักเรียนทุกคนต้องช่วยเหลือกันรักษาความสะอาด ไม่ขีดเขียนหรือ ทำความสกปรกอื่น ๆ ตามโต๊ะหรือฝาผนัง หลังเลิกเรียน ให้นักเรียนที่เป็นเวรประจำกัน ทำความสะอาดห้องเรียน รวมทั้งการเทถังขยะ ปิดไฟ และประตูหน้าต่าง

4.2 บริเวณโรงเรียน นักเรียนจะต้องช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน โดยไม่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลลงพื้น ให้ทิ้งในภาชนะใส่ขยะ

5. การรับประทานอาหาร

5.1 เมื่อเสียงออดเตรียมเข้าแถวตอนเช้า ห้ามนักเรียนรับประทานหรืออยู่ใน โรงอาหาร นอกจากจะมีคำสั่งเป็นครั้งคราว

5.2 ห้ามนักเรียนซื้อน้ำหรืออาหารในช่วงเวลาเรียนเป็นอันขาด จะซื้อได้ในเวลาพัก และพักรับประทานอาหารเท่านั้น นอกจากจะมีคำสั่งเป็นครั้งคราว เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ต้องนำถ้วยชามไปส่งคืนให้แก่ร้านที่ซื้อมา

6. ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้ามนักเรียนชายเข้าไปในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม นักเรียนหญิง เต็ดขาด นักเรียนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม ที่นักเรียนใช้ร่วมกันให้สะอาด อยู่เสมอ ห้ามทำการ ขีดเขียนใด ๆ บนพื้นและฝาผนัง และห้ามอยู่นานจนเกินไป

7. การขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน

ในช่วงเวลาตั้งแต่โรงเรียนเข้าจนถึงเลิกเรียน นักเรียนจะออกนอกบริเวณ โรงเรียน โดยไม่ขออนุญาตไม่ได้ ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าหลบหนีโรงเรียน จะมีความผิดความระเบียบของโรงเรียน โรงเรียนจะอนุญาตให้ออกนอกสถานที่ในกรณีที่จำเป็นจริง ๆ เช่น ผู้ปกครองมารับหมอนัดไป ติดต่อราชการ ไปโรงพยาบาล การออกนอกโรงเรียนเป็นหมู่คณะจะพิจารณาเป็นคราว ๆ ไป

8. การหยุดเรียนของนักเรียน

8.1 นักเรียนหยุดเรียนด้วยเหตุใดก็ตาม ต้องเขียนใบลาเพื่อขออนุญาตหยุดเรียนและ ต้องมีลายเซ็นผู้ปกครอง นักเรียนกำกับมาด้วย

8.2 นักเรียนคนใดไม่มาโรงเรียน และส่งใบลา ถือว่าขาดเรียนจะถูกพิจารณาโทษตามเหมาะสม

8.3 ในกรณีที่นักเรียนขาดติดต่อกัน 3 วัน โดยไม่มีใบลา โรงเรียนจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

9. การพกพาอาวุธเข้ามาในโรงเรียน

ห้ามนักเรียนพกอาวุธใด ๆ เข้ามาในโรงเรียนหากตรวจพบถือว่ามีความผิดหากเป็นอาวุธร้ายแรงอันอาจเป็นอันตรายโรงเรียนจะลงโทษสถานศึกษา หรือมอบตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมาย

10. การใช้โรงรถ

10.1 จอดรถให้เป็นระเบียบตามจุดที่โรงเรียนกำหนด

10.2 จอดรถในโรงเรียนแห่งเดียวเท่านั้น

10.3 ห้ามนำรถของเพื่อนไปใช้โดยเจ้าของไม่ทราบ

10.4 ไม่มีกิจจำเป็นห้ามนักเรียนเข้าไปในโรงรถ หากจำเป็นต้องขออนุญาตก่อน

ด้านการปฏิบัติตนของนักเรียน

1. นักเรียนจะต้องเว้นจากการประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

2. นักเรียนจะต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนในหมวดเครื่องแต่งกาย

นักเรียน

3. ห้ามนักเรียนคบกับเพื่อนอันธพาล หรือชักนำเข้ามาในโรงเรียน

4. เมื่อขึ้นบนอาคารเรียน นักเรียนต้องถอดรองเท้าทุกครั้ง

5. การเปลี่ยนห้องเรียนในห้องปฏิบัติการ นักเรียนจะต้องเดินแถวให้เป็นระเบียบทุกครั้ง

6. ไม่เล่นกันบนอาคารเรียน

7. นักเรียนจะต้องไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน หากเกิดการเสียหายต้องชดเชย

ในราคาปัจจุบัน

8. นักเรียนจะต้องไม่นำทรัพย์สินอื่นมาเป็นของตน ในกรณีที่เก็บของได้ต้องนำมาให้อาจารย์เพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป

9. นักเรียนจะต้องสามัคคีไม่ข่มเหงรักแค้นกัน ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับโทษขั้นร้ายแรง

10. นักเรียนต้องหลีกเลี่ยงนักเรียนจะต้องหลีกเลี่ยงการประพฤติทำนองชู้สาวอย่างเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษขั้นร้ายแรง

11. นักเรียนจะต้องเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์ทุกท่านด้วยความสุจริตใจ

12. นักเรียนจะต้องรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนเขาชะมาวิทยา การกระทำใด ๆ ที่ทำให้โรงเรียนเสื่อมเสียชื่อเสียงจะต้องรับโทษขั้นร้ายแรง

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนของนักเรียนเป็นลักษณะการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ให้นักเรียนเป็นคนและพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม ให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการ ได้แก่

1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ดังกล่าว ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิ และเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจาก นิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ 1 รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์

รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

1. เป็นพลเมืองดีของชาติ
2. ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
3. ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

4. เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ 2 ชื่อสัตย์สุจริต

ชื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความชื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดตัวชีวิต

1. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ
2. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ข้อที่ 3 มีวินัย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
ตัวชีวิต

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสดงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชีวิต

1. ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบระมัดระวัง อยู่ร่วมกับ

ผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด

1. ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม
2. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบ

ในการทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อใช้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจผลงาน

ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
2. ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า

ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญู กตเวทิต์ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญู กตเวทิต์ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. อนุรักษ์ และสื่อทอดภูมิปัญญาไทย

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือนร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามให้เกิด ในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชี้วัด

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้อง ตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ มีดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 42) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยามคำว่า “รัก” ไว้ว่า หมายถึง การมีใจผูกพันด้วยความห่วงใย เช่น พ่อแม่รักลูก รักชาติ รักชื่อเสียง “ชาติ” หมายถึง ประเทศ ประชาชนที่เป็นพลเมืองของประเทศกลุ่มชนที่มีความรู้สึก ในเรื่องเชื้อชาติความชอบพอชื่นชมยินดีและต้องการที่จะมีความผูกพัน และมีความหวังดีต่อ ประเทศหรือชนชาติของตน โดยต้องการให้ประเทศหรือชนชาติของตนมีความเจริญก้าวหน้า ทุกวิถีทาง ซึ่งความรู้สึกรักชาติจะเกิดขึ้นกับทุกคน โดยธรรมชาติแต่ความรู้สึกนี้จะมามากหรือน้อย ก็แล้วแต่ตัวบุคคลเอง ซึ่งทั้งนี้เกิดจากการอบรมและสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำนิยามไว้ว่า ศาสนา คือ ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่งแสดง หลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำ ตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้น ๆ คำว่า “กษัตริย์” หมายถึง นครบผู้ยิ่งใหญ่ หรือผู้ปกครองอันยิ่งใหญ่ซึ่งสืบเนื่องมาจากคติ มหาสมมุติเทพ ซึ่งถือว่ามหาชนเป็นผู้เลือกกษัตริย์ พระมหากษัตริย์ คือ ประมุขหรือผู้ปกครองสูงสุดของประเทศจะเห็นได้ว่าประเทศไทยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขปกครองประเทศ อันเกิดจากแนวความคิดที่ว่า แต่เดิม มนุษย์ยังมีน้อยดำรงชีพแบบเรียบง่ายอยู่กับธรรมชาติ และเมื่อมนุษย์ขยายพันธุ์มากขึ้น ธรรมชาติ ต่าง ๆ เริ่มหมดไป เกิดการแก่งแย่งกันทำมาหากิน เกิดปัญหาสังคมขึ้น จึงต้องหาทางแก้ไขคน ในสังคมจึงคิดว่าต้องพิจารณาคัดเลือกให้บุคคลที่เหมาะสมและมีความเฉลียวฉลาดได้รับการแต่งตั้ง

ให้เป็นผู้พิจารณาตัดสิน เมื่อเกิดกรณีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความบริสุทธิ์ยุติธรรม ทำให้คนในสังคมพอใจและยินดีประชาชนทั้งหลายจึงเปล่งอุทานว่า “ระชะ” หรือ “รัชชะ” หรือราชา แปลว่า ผู้เป็นที่พอใจประชาชนยินดี ต่อมาเลยเรียกว่า พระราชา ด้วยเหตุที่ว่าการกระทำหน้าที่ดังกล่าว ไม่มีเวลาไปประกอบอาชีพ ประชาชนทั้งหลายพากัน บริจาคยกที่ดินให้จึงเป็นผู้มีที่ดินมากขึ้นตามลำดับ คนทั้งหลายจึงเรียกว่า เขตตะ แปลว่า ผู้มีที่ดินมาก และเขียนในรูปภาษาสันสกฤตว่า เกษตะ หรือ เกษตร ในที่สุดเขียนเป็นพระมหากษัตริย์แปลว่า ผู้ที่มีที่ดินมาก ดังนั้นคำว่า พระมหากษัตริย์ความหมายโดยรวม ก็คือ ผู้ที่ยึดครอง หวงแหนและขยายผืนแผ่นดิน ใ้ไว้ให้แก่ประชาชนหรืออาณาประชาราษฎร์ที่พระองค์ทรงเสียดสละเลือดเนื้อและชีวิตกอบกู้เอกราชบ้านเมืองไว้ให้ชนรุ่นหลัง อย่างเช่น ประเทศไทยของเรานี้ถ้าไม่มีพระมหากษัตริย์ทรงยึดถือครอบครองผืนแผ่นดินไทยไว้คนไทยทุกคนจะมีผืนแผ่นดินไทยอยู่ทุกวันนี้ได้อย่างไร

พระมหากษัตริย์ในนานอารยประเทศที่เป็นประมุขของรัฐที่ได้รับตำแหน่ง โดยการสืบสันตติวงศ์นั้นอาจจำแนกประเภทโดยอาศัยพระราชอำนาจและพระราชสถานะเป็น 3 ประการ คือ (ธงทอง จันทรางศุ, 2551, หน้า 2)

1. พระมหากษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute monarchy) คือ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของรัฐ มีพระราชอำนาจและพระบรมเชษานุภาพเด็ดขาดและสิ้นพันแต่พระองค์เดียว และในอดีตประเทศไทยเคยใช้อยู่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
2. พระมหากษัตริย์ในระบอบปรimitาญาสิทธิราชย์ (Limited monarchy) คือ พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจทุกประการ เว้นแต่จะถูกจำกัดโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น
3. พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional monarchy) คือ ในระบอบนี้มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแต่ในการใช้พระราชอำนาจด้านการปกครองนั้น ถูกโอนมาเป็นของรัฐบาล พลเรือน และทหาร พระมหากษัตริย์จึงทรงใช้พระราชอำนาจผ่านฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ พระองค์มิได้ใช้พระราชอำนาจ แต่มีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบต่าง ๆ กันไป เช่น ประเทศไทยอังกฤษ และญี่ปุ่นในปัจจุบัน เป็นต้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 25) ให้ความหมายของรักชาติศาสน์กษัตริย์ไว้ว่า ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 55-56) กล่าวถึงว่า เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์นั้น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนจนสำเร็จลุล่วงด้วยความเคารพในกติกา เกรงกลัวต่อบาปและปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงามมักเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมรักความสามัคคีของหมู่คณะ เด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรม ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยังจะอาสาสังคมเพื่อแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบุพการี ต่อผู้มีพระคุณ ตลอดจนแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองอุทิศกำลังกายกำลังใจของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอีกด้วย

ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์เป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมบริโภคนิยมสภาพสังคมปัจจุบันและความเจริญทางวิทยาการต่าง ๆ ที่รุดหน้ามีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนเคยชินกับการได้มาในสิ่งที่ตนต้องการอย่างรวดเร็วง่ายดายขาดการยับยั้งชั่งใจหรือความรังรองที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตามกาลเทศะและเงื่อนไขอันเหมาะสม ดังนั้นการปลูกฝังไว้ซึ่งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์หรือการสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของการลงทุนลงแรงทำ ในสิ่งสมควรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนที่จะฝึกการควบคุมฝึกตนเอง (Mischel & Ebbesen, 1983, p. 66) อันมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่ตนมีอยู่ได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม โดยไม่ยึดเอาความต้องการ ณ ปัจจุบันของตนเป็นที่ตั้งเพียงอย่างเดียว สรุปได้ว่า ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์เกิดความรักในเรือของการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบุพการี ต่อผู้มีพระคุณ ตลอดจนแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง เป็นพลเมืองของประเทศ ที่มีความรู้สึกในเรื่องเชื้อชาติความชอบพอ ชื่นชมยินดีและต้องการที่จะมีความผูกพันและมีความหวังดีต่อประเทศหรือชนชาติของตน โดยต้องการให้ประเทศหรือชนชาติของตนมีความเจริญก้าวหน้าทุกวิถีทางซึ่งความรู้สึกรักชาติจะเกิดขึ้นกับ ทุกคนทำสิ่งต่าง ๆ ตามกาลเทศะและเงื่อนไขอันเหมาะสม

2. ความซื่อสัตย์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 52) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ได้นิยามคำว่า“ซื่อสัตย์” ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติตรงและจริงใจไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 25) กล่าวว่า ผู้ที่มีคุณธรรมในด้านของความซื่อสัตย์นั้นเรียนรู้ที่จะประพฤติตรง กล่าวคือ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงอคติต่อผู้อื่นต่อหน้าที่หรือต่อวิชาชีพของตนอีกทั้ง ยังไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงหรือทางอ้อมอันจะนำมาซึ่งประโยชน์ที่ไม่สมควรหากแต่รับรู้ และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ถูกต้องตามที่สมควรเป็น ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจาใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิตมีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 68) กล่าวว่า ตามมุมมองนั้น เด็กและเยาวชน ผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์จะมีความจริงใจต่อตนเอง มีการแสดงออก ทั้งทางวาจา และกิริยาที่สอดคล้องกับความคิดความรู้สึกที่ตนเองมีความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ มากมาย สิ่งเหล่านี้จะสั่นคลอนความจริงใจและความตั้งใจมั่นที่บุคคลมีกับตัวเองและพันธะซื่อสัตย์ได้โดยทั่วไปจากสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น การฉ้อโกง การคอร์รัปชัน

รัตนะ บัวสนธ์ (2550, หน้า 56) กล่าวว่า พฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้ถูกกลงโทษอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมเด็กและเยาวชน ซึ่งยังคงมีความอ่อนเยาว์ทางความคิดและประสบการณ์ จึงอาจจดจำ นำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ไปเป็นตัวแบบ และประพฤติตาม ได้อันจะก่อให้เกิดผลเสียร้ายแรง ที่เป็นปัญหาระยะยาวต่อสังคมไทย ดังนั้น การปลูกฝังไว้ซึ่งคุณธรรมการซื่อสัตย์จะช่วยป้องกัน ความเสี่ยงในประเด็นนี้ สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์นั้นเป็นการประพฤติที่ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ และปลอดจากความรู้สึกลำเอียง อคติต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่หรือต่อวิชาชีพของตน เด็กและเยาวชน ผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์จะมีความจริงใจต่อตนเอง มีการแสดงออก ทั้งทางวาจาและกิริยาที่สอดคล้องกับความคิดความรู้สึกที่ตนเองมีอย่างเป็นรูปธรรม

3. มีวินัย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 72) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยามคำว่า “มีวินัย” ไว้ว่า หมายถึง การควบคุมปฏิบัติได้ตบจับไว้ตามแรงกระตุ้น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องในระยะยาวหรือควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่ถูกต้องผู้ที่มีคุณธรรมในด้านของควมมีวินัยนั้นเรียนรู้ที่จะประพฤติตนโดยยึดมั่น ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติโดยการยึดมั่นนั้น เป็นไปด้วยความยินดีเต็มใจและตั้งใจ ผู้ที่มีวินัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับห้องเรียน โรงเรียน ครอบครัว และสังคม เป็นปกติวิสัยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 71) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านควมมีวินัยจะสามารถควบคุมดูแลตนเองให้ประพฤติปฏิบัติมีสุขนิสัย อันดีมีความอดทน อดกลั้น ควบคุมตนเอง และแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมควมมีวินัย

เป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน การควบคุมพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบและสุณิสัยอันดีที่เป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อตนเองนั้น จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในเรื่องการควบคุมตนเอง

มิสเชล และแอฟเซน (Mischel & Ebbesen, 1983, p. 70) กล่าวว่าความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่ตนมีอยู่ได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมไม่ยึดเอาความต้องการ ณ ปัจจุบันของตนเป็นที่ตั้ง นอกจากนั้นการมีวินัยในตนเองนั้นยังมีความสัมพันธ์ทางบวกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลน (McClelland, 1965, p. 35) กล่าวว่า การเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กและเยาวชนนอกจากจะเป็นการส่งเสริมเด็กโดยตรงแล้วยังนับว่ามีผลช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทยไปพร้อมกันด้วย สรุปได้ว่า ความมีวินัยเป็นการประพุดิตตนโดยยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับ และข้อปฏิบัติโดยการยึดมั่น ด้วยความยินดีเต็มใจและตั้งใจเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน การควบคุมพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบและสุณิสัยอันดีที่เป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อตนเอง อันมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่ตนมีอยู่ได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ใฝ่เรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 5) กล่าวว่า การใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในวัยแห่งการเรียนรู้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้หรือบุคคลที่มีคุณมีลักษณะใฝ่เรียน ใฝ่รู้ช่างสงสัย ออยากรู้อยากเห็น กระหายความรู้สนใจติดตามความเคลื่อนไหวความเปลี่ยนแปลงของสังคม พยายามสืบเสาะหมั่นศึกษาค้นคว้าสิ่งที่สนใจใคร่รู้ด้วยความอดสาหะวิริยะแล้วนำ ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคม

ประเภทและตัวอย่างของบุคคลแห่งการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 7-8) กล่าวถึงประเภทและตัวอย่างของบุคคลแห่งการเรียนรู้มีดังนี้

1. การเป็นโดยตนเอง ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน บุคคลประเภทนี้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความอดุสาหะวิริยะ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง คือ อับราฮัม ลินคอล์น เรียนรู้โดยยืมหนังสือมาอ่าน ด้วยตนเองที่บ้าน ด้วยความยากลำบากในการเดินทางโดยไม่ย่อท้อประสบความสำเร็จในชีวิต ได้เป็นประธานาธิบดี คนที่ 16 แห่งสหรัฐอเมริกา

2. การเป็นโดยฝึกหัดได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน บุคคลประเภทนี้ถ้าได้รับการสร้างและเสริมให้มีคุณลักษณะเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ก็จะสามารถนำทักษะวิธีการเรียนรู้ที่ได้ฝึกฝนไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ต่อไปได้ตลอดชีวิต คือ สมเด็จพระเทพฯ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ทรงเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่พวกเราชาวไทย ต่างก็ประจักษ์แก่ใจทุกคน ภาพที่พระองค์ทรงฟังผู้บรรยาย และซักถามอย่างสนพระทัย พร้อมทั้งจดบันทึกตลอดเวลา เป็นภาพที่เราเห็นชินตาด้วยความประทับใจความรู้ที่ทรงได้จากการศึกษาค้นคว้า ประมวลออกมา เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลินอย่างมากแก่ผู้อ่าน อีกทั้งโครงการเพื่อพัฒนาเยาวชน พัฒนาสังคมที่พระองค์ท่านทรงริเริ่มและรับผิดชอบอีกนับไม่ถ้วน พระองค์ทรงเชื่อในหลักการศึกษาก่อนที่ ปู่ ย่า ตา ยาย เชื่อว่าหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ คือ สุ จิ ปุ ลิ

คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้เรียน ที่ควรส่งเสริมผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ชอบศึกษาหาความรู้และตื่นตัวกับ สิ่งแปลกใหม่รอบตัว อยากรู้อยากเห็น เสาะแสวงหาความรู้ มีวิจารณญาณ เลือกตัดสินใจ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์คิดหาเหตุผล คิดจินตนาการ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ เกาะติดสถานการณ์ รู้จักซักถาม ค้นหาคำตอบกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการติดตามข่าวสารอ่านหนังสือดูโทรทัศน์ เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษตลอดชีวิต เพื่อให้ชีวิตของผู้เรียนมีความหมายมีชีวิตชีวา ตลอดจนสำเร็จการศึกษารับผิดชอบงาน รับผิดชอบชีวิตของตนเอง สามารถปรับตัวเองให้ทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์ ทันโลกและทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

สายลม เปริน (2554, หน้า 14) กล่าวว่า คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่ง ที่สร้างศักยภาพในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จเป็นคุณลักษณะที่พบเห็น โดยทั่วไปในแถบประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลกแต่แทบจะไม่มีในสังคมไทย รากฐานความรู้ของคนไทยจึงอ่อนแอ ไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่นิยมนำหนังสือติดตัวไปไหนเหมือนคนต่างชาติที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยการนำหนังสือติดตัวไปตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่บนรถไฟ รถทัวร์ รถเมล์

ปณิธิกฤษฎ์ เลิศล้ำ (2555, หน้า 16) กล่าวว่า ถ้าบุคคลไม่มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนหรือเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็จะกลายเป็นคนล้าหลัง ไม่ทันคน ไม่ทันโลก ลำบากต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เข้ากับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การรับรู้อย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องรับรู้เรียนรู้ที่วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ และประเมินค่าของข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องก่อนนำไปใช้ประโยชน์ความไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของคนในสังคม นอกจากจะนำความพ่ายแพ้มาสู่ชีวิตแต่ละคนแล้วยังส่งผลเสียต่อชาติบ้านเมืองอีกด้วย สรุปได้ว่า การใฝ่เรียนรู้อาจหมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บนทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คุณลักษณะของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้เรียน ที่ควรส่งเสริมผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ชอบศึกษาหาความรู้และตื่นตัวกับ สิ่งแปลกใหม่ รอบตัวแสวงหาความรู้ มีวิจรรย์ญาณในการเลือกตัดสินใจ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์คิดหาเหตุผลคิดจินตนาการ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ เกาะติดสถานการณ์ รู้จักซักถาม ค้นหาคำตอบ กระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสามารถปรับตัวเองให้ทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์ ทันโลกและทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

5. อยู่อย่างพอเพียง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 52) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามคำว่า “พอเพียง” หมายถึง ได้เท่าที่กะเอาไว้ เช่น ได้เท่านี้ก็พอเพียงแล้ว อยู่อย่างพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจและไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนทั้งตัวเองและผู้อื่น รู้จักความเพียงพอความพอดี มีความอดทนอดกลั้น รู้จักบังคับตัวเอง ไม่กลัวความยากลำบาก ไม่ทำอะไรแบบสุดขั้วหรือสุดโต่ง มีสติและเหตุผล การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ควรถือปฏิบัติ การรู้จักความพอดีพอประมาณในการใช้ชีวิต การรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่การรู้ประหยัดและรู้คุณค่าสิ่งของเป็นเรื่องสำคัญ ในการสร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียงจะไม่ทำให้เกิดการดิ้นรนแบบเห็นแก่ตัวและขาดสติไม่เอาเปรียบผู้อื่นและสังคมในภาพรวมด้วยขอน้อมนำพระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้น ก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการเมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิด

ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาทคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติปัญญาและความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง “คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชยว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีสมัยใหม่แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอดเยี่ยม แต่ว่ามีความพอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพอยู่พอกินนี้ได้

แนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อนนั้น คือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอยู่พอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ “เมื่อปี พ.ศ. 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอยู่พอกิน พอยู่พอกินนี้ ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองถ้าแต่ละคนมีพอยู่พอกินก็ใช้ได้ยิ่ง ถ้าทั้งประเทศพอยู่พอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอยู่พอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย” (4 ธันวาคม พ.ศ. 2541) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงจึงประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

3.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

3.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตสรุปได้ว่า อยู่อย่างพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรงไม่ละโมโหโลกมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และต้องไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนทั้งตัวเองและผู้อื่น รู้จักความเพียงพอความพอดี มีความอดทนอดกลั้น รู้จักบังคับตัวเอง ไม่กลัวความยากลำบาก ไม่ทำอะไรแบบสุดขั้วหรือสุดโต่ง มีสติและเหตุผล การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 42) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยามคำว่า “มุ่งมั่น” ว่าหมายถึง การทำงานอย่างตั้งใจแน่วแน่ไม่ปล่อยปะละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปกติ สม่ำเสมอไม่เกียจคร้าน ผู้ที่มีความมุ่งมั่น คือ ผู้ที่ตั้งใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมควรอย่างจริงจัง ต่อเนื่องไม่ทอดทิ้ง มีต้องให้ผู้อื่นมาบังคับควบคุมบุคคลเหล่านี้มีความพยายาม กล้าเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ และใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลงานสำเร็จตามความมุ่งหมายเด็ก และเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านมุ่งมั่น ในการทำงานจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนจนสำเร็จลุล่วงโดยเร็วด้วยความใส่ใจ และนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนแล้ว เด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรม ความมุ่งมั่น ในการทำงานยังจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังมีความหมั่นเพียรในการอุทิศกำลังกายกำลังใจของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอีกด้วย (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 55-56)

ความมุ่งมั่น ในการทำงานเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคม บริโภคนิยมสภาพสังคมปัจจุบันและความเจริญทางวิทยาการต่าง ๆ ที่รุดหน้ามีส่วนทำให้เด็กและ

เยาวชนเคยชินกับการได้มาในสิ่งที่ตนต้องการอย่างรวดเร็วง่ายดายขาดการยับยั้งชั่งใจหรือความรังรองที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตามกาลเทศะและเงื่อนไขอันเหมาะสม ดังนั้น การปลูกฝังไว้ซึ่งคุณธรรม ความขยันหรือการสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของการลงทุนลงแรงทำ ในสิ่งสมควรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนที่จะฝึกการควบคุมตนเอง

การที่จะได้สิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการก็ด้วยการ “ทำงาน” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักพุทธธรรมเน้นว่าจำเป็นต้องเป็นการประกอบอาชีพที่ชอบ (สัมมาอาชีพะ) เป็นการกระทำที่ชอบ (สัมมากัมมันตะ) งานจึงเปรียบเสมือนทางเดินที่ทอดยาวให้บุคคลก้าวไปสู่เป้าหมายในชีวิต งานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์ซึ่งในหลักการของพระพุทธศาสนาก็ปรากฏคำสอนที่ว่า “บุคคลผู้ทอดทิ้งการทำงานย่อมสูญเสียดุลประโยชน์อันควรมิควรได้จากชีวิต” งานทุกลักษณะที่ชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตของมนุษย์ได้ แต่อาจมุ่งเน้นการตอบสนองสำหรับความต้องการภายนอกแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน ดังเช่น การทำงานในภาคเอกชน อาจสนองตอบต่อความมั่งคั่ง สมบูรณ์ได้มากกว่าการทำงานในภาครัฐบาล แต่ในทางกลับกัน การทำงานในภาครัฐบาลก็ยังคงให้ความมั่นคงและเกียรติยศสูงกว่าการทำงานภาคเอกชน โดยส่วนรวมอย่างไรก็ตามหน้าที่การงานนั้น จัดเป็นเพียงช่องทางหรือช่องโอกาสที่เปิดให้บุคคลก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตเท่านั้น และความสำเร็จจะเกิดขึ้นหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นว่ามุ่งอุทิศตนเพื่อการทำงานให้บรรลุถึงเป้าหมายในชีวิตเพียงใดด้วยเหตุนี้บุคคลที่ทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่องานในระดับที่แตกต่างกัน ย่อมได้รับผลจากการทำงานไม่เหมือนกัน บุคคลผู้ทำงานอย่างทุ่มเทด้วยความมุ่งหวังให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพจัดได้ว่าเป็นบุคคลผู้มีแรงจูงใจหรือมี “ไฟ” ในการทำงานส่วนการกระตุ้น “ไฟ” หรือจูงใจในการทำงานก็มีใช้เรื่องใหม่ เนื่องจากพระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนถึงเครื่องมือหรือสูตรสำหรับกระตุ้นแรงจูงใจดังกล่าวเมื่อ 25 ศตวรรษมาแล้ว ซึ่งพุทธบริษัท เรียกเครื่องมือนี้ว่า “อิทธิบาทสี่” กล่าวโดยย่ออิทธิบาทสี่คือหลักธรรมที่บันดาลความสำเร็จของงานตามประสงค์หรืออาจพรรณนาว่าเป็นเครื่องช่วยให้บุคคลมีอิทธิฤทธิ์ที่จะประสบความสำเร็จในทางที่เหมาะสมที่ควรแต่การมีอิทธิฤทธิ์ในทางพุทธศาสตร์ไม่ใช่โดยอาศัยเครื่องรางของขลังวัตถุมงคลในทางตรงข้ามบุคคลสามารถมีอิทธิฤทธิ์ดังกล่าวได้ในทางพุทธ โดยอาศัย ถันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา อันมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่ตนมีอยู่ได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมโดยไม่ยึดเอาความต้องการณ ปัจจุบันของตนเป็นที่ตั้งแต่เพียงอย่างเดียวและจะจัดการความขัดแย้งได้เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติความสามัคคีเป็น

คุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการแตกแยกระหว่างหมู่เหล่าอย่างรุนแรงและหลายครั้งที่กำลังและความรุนแรงถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาความแตกแยกเหล่านี้จึงเป็นที่น่าห่วงใยว่าเด็กและเยาวชนซึ่งยังคงมีความอ่อนเยาว์ทางความคิดและประสบการณ์จะทำให้เกิดความชาชินกับความขัดแย้ง (ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ, 2555, หน้า 18)

สรุปได้ว่า ความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นความรับผิดชอบของคนที่มีการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วงโดยเร็วด้วยความใส่ใจเด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรม ความมุ่งมั่นในการทำงานยังจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังมีความหมั่นเพียรในการอุทิศกำลังกายกำลังใจของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอีกด้วยความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมบริโภคนิยมสภาพสังคมปัจจุบันและความเจริญทางวิทยาการต่าง ๆ ที่รุดหน้ามีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนเคยชินกับการได้มาในสิ่งที่ตนต้องการอย่างรวดเร็วง่ายดายขาดการยับยั้งชั่งใจหรือความรังรองที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตามกาลเทศะ และเงื่อนไขอันเหมาะสม ดังนั้นการปลูกฝังไว้ซึ่งคุณธรรมความขยัน หรือการสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของการลงทุนลงแรงทำในสิ่งสมควรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต

7. รักความเป็นไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดเผยแพร่งภูมิปัญญาไทยขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 7) กล่าวว่า การที่เราเป็นคนไทยคนหนึ่งอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย เราควรระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษของเราที่ท่านได้สร้างสมวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ มาความมีวัฒนธรรมประเพณีนั้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเจริญ มีอารยธรรมเป็นของตนเอง คนไทยไม่ได้ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ มา หากแต่ว่าคนไทยรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาปรับปรุงให้เข้ากับคนไทย เพราะฉะนั้นเราจึงสามารถภาคภูมิใจได้ว่าประเทศไทยของเราเป็นชาติที่มีอารยธรรมเป็นของตนเองการนิยามความเป็นไทยเกิดขึ้นในบริบททางการเมืองที่มีการรวมศูนย์อำนาจ จึงกลายเป็นฐานทางอุดมการณ์ที่จรรโลงโครงสร้างการเมืองแบบรวมศูนย์อำนาจ และโครงสร้างสังคมที่แบ่งคนออกเป็นลำดับขั้นฐานทางอุดมการณ์ดังกล่าวนี้ เมื่อดำรงอยู่ในฐานะวิถีคิดกระแสหลัก ซึ่งสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น ได้กลายเป็นอุปสรรคในการปรับตัวของคนไทย เพราะมีความหมายแคบเกินไปจนไม่สามารถเปิดพื้นที่ให้แก่คนทุกกลุ่มในสังคมไทยที่จะได้รับความเป็นธรรม สิทธิเสรีภาพ

และความเสมอภาคที่จำเป็นทั้งแก่การเข้าถึงทรัพยากร และการดำรงชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์จนอาจกล่าวได้ว่าความเป็นไทย กระแสหลักได้สร้างความจริงขึ้นมาในสังคมไทย
อันได้แก่ วิธีคิดของคนไทยในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาและวิธีแก้ปัญหาที่ปวง
ซึ่งทำให้ความหมายของความเป็นไทยกระแสหลักกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบทความนี้

สายชล สัตยานุรักษ์ (2554, หน้า 2) กล่าวว่า ความเป็นไทยเป็นการมุ่งตอบสนองต่อ
ปัญหาทางการเมืองที่ชนชั้นนำ ในแต่ละสมัยต้องเผชิญพร้อมกับมุ่งทำให้ความเป็นไทยนั้น
ช่วยในการจรรโลงโครงสร้างสังคมและการเมืองที่ชนชั้นนำต้องการ โดยมีการปลูกฝังให้สังคม
รับรู้อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกลายเป็น ระเบิดแห่งสังคมที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อวิธีคิดของคนไทย
และสร้าง ความจริงอัน สำคัญหลายประการขึ้นมาในสังคมการเมืองไทยสรุปได้ว่ารักความเป็นไทย
เป็นการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ชื่นชมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดเผยแพร์
ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมความมีวัฒนธรรมประเพณีนั้น
แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเจริญมีอารยธรรมเป็นของตนเอง คนไทยไม่ได้
ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ มาความเป็นไทยนั้นช่วยในการจรรโลงโครงสร้างสังคม
และความต้องการของสังคม โดยมีการปลูกฝังให้สังคมรับรู้อย่างต่อเนื่อง

8. มีจิตสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า จิตสาธารณะหรือ
จิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 นั้น
ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกทางสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึง
ส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน จิต (จิต) มีความหมายว่า
ใจความรู้สึกนึกคิด สาธารณ (สา-ทา-ระ-ณะ) หรือสาธารณะ มีความหมายว่าทั่วไป เป็นของกลาง
สำหรับส่วนรวม จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นส่วนรวมการรู้จักเอาใจ
ใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมีความสำนึกและยึดมั่น
ในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด จิตสาธารณะ จึงเปรียบได้กับความรู้สึกนึก
คิดถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะร่วมกัน การใช้สิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล รวมทั้ง
การบำรุงรักษาส่งของที่เป็นของส่วนรวมกัน ยกตัวอย่างเช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
โดยไม่ทิ้งขยะลงที่พื้นหรือทิ้งลงในแหล่งน้ำ

การพัฒนาจิตสาธารณะ

กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ (2551, หน้า 6) กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดจาก
การฝึกอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น และจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ผู้ใหญ่
จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กคอยแนะนำ ส่งเสริมในสิ่งที่ถูก ที่ควรคอยชี้แนะและปลูกฝัง

จิตสาธารณะให้แก่เด็กนอกจากนี้เด็กยังต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เอง อีกทั้งเด็กยังมีการเรียนรู้ด้านวินัยจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝนจากบุคคล สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีกิจกรรม และใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กในการใช้สิ่งของร่วมกัน คุณแลทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม และมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาจิตสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างไว้ตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้น ควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ รวมทั้งมีการฝึกฝนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กเกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยและควรทำให้เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยและเกิดการพัฒนาตามลำดับ ซึ่งในการฝึกอบรม ปลูกฝัง หรือพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่ คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้องเหมาะสม

ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ได้แก่ ไม่เห็นแก่ตัว (เห็นแก่ส่วนรวม) ไม่นิ่งดูตายอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ (อะไรที่ดิงามก็ให้ลงมือทันทีแม้สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเล็กน้อยก็ตาม) เคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น (เอาใจเขามาใส่ใจเรา) ไม่ทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น มีการสื่อสารที่ดี (พูดจาสุภาพ ไม่พูดโกหกหรือพูดจาใส่ร้ายผู้อื่น) คิดดี คิดทางบวก รู้จักพูดคำว่าขอบคุณและคำว่าขอโทษให้ติดปาก ส่วนเด็กและเยาวชนก็ต้องมีความรับผิดชอบในตนเองและต้องเป็นความรับผิดชอบหรือจิตสำนึกที่มาจากภายใน แม้ว่า จะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะ จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสาธารณะ ยังมีอีกหลายอย่างที่เด็กและเยาวชนต้องตระหนักยกตัวอย่าง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 8)

1. การเพิ่มคุณค่าการมีวินัยในตนเอง นั่นคือ ความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมต้องศึกษาสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะ
2. สิ่งแวดล้อม คือ ชีวิตเด็กและเยาวชนต้องตระหนักอยู่เสมอว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสิ่งแวดล้อม ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
3. ขจัดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม เด็กและเยาวชนทุกคนต้องช่วยผู้ใหญ่ในการกำหนดแผนการดูแลและแก้ไขจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ในอันที่จะเป็นเหตุทำให้โลกร้อน

เช่น การใช้พลังงาน โรงงานอุตสาหกรรม การทำลายป่าไม้ต้นน้ำ ถ้าราชการจัดสิ่งที่จะก่อให้เกิดมลพิษต่าง ๆ บ้านทุกหลังต้องสร้างบ่อพักน้ำทิ้ง บ่อดักไขมัน ก่อนปล่อยน้ำ ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

4. หลักธรรมช่วยในการดำเนินชีวิตสังคมเป็นสุขเพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนของทุกศาสนา ซึ่งในแต่ละศาสนาล้วนแต่สอนให้คนเป็นคนดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้ย่อมจะทำให้สังคมเป็นสุข คุณแลตนเอง บังคับจิตใจ ไม่ทำร้ายตนเอง ไม่ทำร้ายผู้อื่น ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความหมายว่าการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อยประหยัดและมีความสมดุล

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะหมายถึงจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดี ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดสร้างสรรค์ คือ คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม กรรมดี คือ การกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดีการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมมีความตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ในการกระทำใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ร่วมดูแลสังคม รับผิดชอบส่วนรวม เสียสละเพื่อส่วนรวม เอื้อเฟื้อ เมตตา มีน้ำใจไม่เห็นแก่ตัว เหตุเพราะความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน ที่ทำให้สังคมโดยทั่วไปมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญในการแสวงหาเงินทองแสวงหาอำนาจบารมีมากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจสังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน การปลูกฝังความสำนึกให้กับบุคคลเพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรเกิดขึ้นในสังคม ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันจึงมีการกล่าวถึงคำว่า “จิตสาธารณะ” มากขึ้น เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะมากกว่าตนเอง นั่นหมายความว่า ทุกคนต้องมีการให้มากกว่าการรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนัก สังคมย่อมได้รับแต่ความสุขเท่านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ/ กิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างหลากหลาย ดังดังต่อไปนี้

ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ แครธวอลและคณะ

แครธวอล, บลูม และมาเซีย (Krathwahl, Bloom & Masia, 1964 อ้างถึงใน บรรจบ พรหมถาวร, 2546, หน้า 18-21) ได้กล่าวถึง ระดับการพัฒนาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ แครธวอล และคณะ ดังนี้

แครธวอล และคณะ (Krathwahl et al., 1964, p. 15 อ้างถึงใน บรรจบ พรหมถาวร, 2546, หน้า 62) ลำดับมโนภาพของการเกิดความรู้สึกหรือด้านคุณลักษณะ (Characteristics) เป็น 5 ชั้น ตั้งแต่ชั้นความรู้สึกที่มีความเข้มข้นไปสู่ความเข้มข้นมากขึ้นยึดติดเป็นลักษณะนิสัยที่มีคุณธรรม และจริยธรรมของคน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ชั้นรับรู้ (Receiving) จัดเป็นการพัฒนาขั้นแรกที่สุด ในขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่ปรากฏหรือมากระทบต่อประสาทสัมผัสของเรา เขาเริ่มมีความตั้งใจรับรู้สิ่งเร้าที่แน่นอนเฉพาะอย่าง ซึ่งอาจจะแบ่งย่อยออกเป็นขั้นย่อย คือ ขั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกตรับรู้ ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่มากกระทบ เช่น รับรู้ความแตกต่างของรูป รส กลิ่น เสียง เหตุการณ์ต่าง ๆ ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจ ฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วนำมารวมกันหรือยอมรับเพื่อปฏิบัติ และขั้นย่อยสุดท้าย คือ ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับมา ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง สนใจอ่านเฉพาะเรื่อง หรือเลือกตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม เป็นต้น

1. ชั้นตอบสนอง (Responding) เป็นการพัฒนาขั้นสูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่งนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะ 3 ขั้นย่อย คือ ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นยินยอมปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่เขารับรู้มาต่อไป คือ ขั้นพอใจจะตอบสนอง บุคคลเกิดความพอใจ หรือไม่พอใจต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มา เป็นการเลือกแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้า

2. ชั้นเห็นคุณค่า (Valueing) บุคคลเริ่มเห็นประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่ได้รับมาว่าสิ่งใดที่มีค่ามีความหมายต่อเขา และสิ่งใดไม่มีค่าไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้าในนั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า การแสดงความนิยมในค่านิยม ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มของกลุ่มที่เขาเห็นคุณค่า และปฏิเสธคัดค้าน ได้แข็งขันขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

3. ชั้นจัดระบบ (Organization) เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง

ค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน พยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น และในค่านิยม เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิดเปรียบเทียบ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ และขึ้นสร้างระบบค่านิยม เขาจะพยายามชั่งน้ำหนัก ค่านิยมต่าง ๆ ที่เขายอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับ สิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้น และนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับ ระบบนั้น

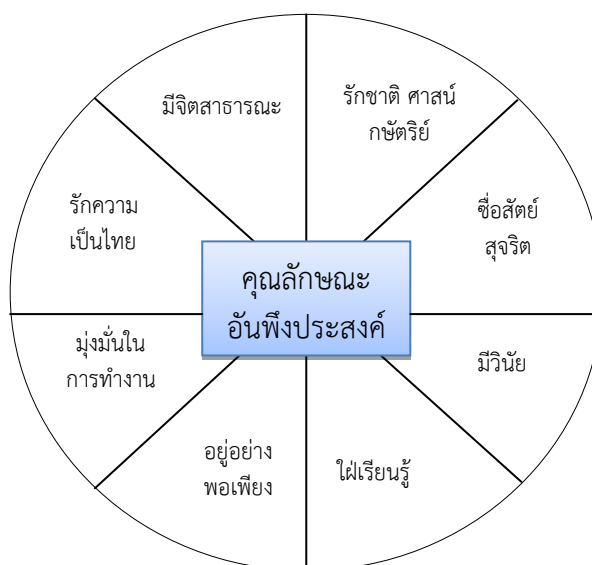
5. ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization) พัฒนาการขึ้นจากระบบนั้นเป็นการเริ่มต้นของการวางตัวหรือการยอมรับสิ่งที่คุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบ สำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลที่ยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือ ต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เข้าอยู่ในสถานการณ์ ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะแสดงออกตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวา จนจัดได้ว่าเป็น ลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นเกิดกิจนิสัยแบ่งเป็นขั้นย่อย 2 ขั้น คือ ขั้นสร้างข้อสรุป ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในตัวตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ และขั้นกิจกรรมนิสัย ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ จนได้รับการยอมรับจากวงการ หรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ในตัวของบุคคลแล้ว

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ แครทโวล และคณะ ได้กล่าวถึง การเกิดความรู้สึกหรือด้านคุณลักษณะ (Characteristics) ตั้งแต่ขั้นความรู้สึกที่มีความเข้มข้นไปสู่ ความเข้มมากจนยึดติดเป็นลักษณะนิสัยที่มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นรับรู้ (Receiving) ขั้นตอบสนอง (Responding) ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing) ขั้นจัดระดับ (Organization) และขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization)

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติม เป็นการประเมินรายคุณลักษณะแล้ว รวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมินทุกฝ่ายนำมาพิจารณาสรุปผลเป็นรายปี/ รายภาค เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังแผนภาพ

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ ภาระงาน แฟ้มสะสมผลงาน การใช้แบบสอบถาม ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/ รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร

หรือวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่ การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบสามารถ ดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการ จัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับ ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

การวัดและการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะบรรลุผลได้นั้นจะต้องอาศัยการบริหาร จัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ดำเนินการพัฒนาทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมอบหมาย ภารกิจในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในห้องเรียน ให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบ โดยสอดคล้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในชั่วโมงการเรียน การสอน/ กิจกรรมโครงการ หรือในโอกาสอื่น ๆ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการหลายรูปแบบ สถานศึกษาสามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากร ต่าง ๆ ค่อนข้างสูงถึงสูงมาก และเหมาะสำหรับสถานศึกษาที่ต้องการเน้นด้านการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นเลิศ โดยมีนโยบายที่จะให้บุคลากรและครูทุกคนได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยจะมีคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นองค์คณะ บุคคลในสถานศึกษาที่คอยช่วยเหลือคณะครูในกรณีที่พบว่า นักเรียนบางคนมีปัญหาที่ซับซ้อนและ

ไม่สามารถจะพัฒนาด้วยกระบวนการธรรมดาได้ มีความจำเป็นต้องทำกรณีศึกษา คณะกรรมการชุดนี้จะทำงานร่วมกับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา หรือครูคนอื่นที่สนใจจะทำกรณีศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้อาจนำสถานักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย โดยสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของสถานักเรียน ถึงวิธีการที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย กิจกรรมเสริม ซึ่งจะเน้นการพัฒนาและตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการตลอดเวลา ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจมีเป้าหมายว่า นักเรียนร้อยละ 90 ขึ้น ไปจะต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ “ดี” เป็นอย่างน้อย การประเมินรูปแบบนี้ดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ทำความเข้าใจกับคณะครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ รายวิชาครูที่ปรึกษา ครูผู้ดูแลกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนร่วมกันพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกคุณลักษณะ และร่วมกำหนดตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคุณลักษณะตามที่คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน
    2. กำหนดวิธีการประเมิน เกณฑ์และเครื่องมือ คำอธิบายคุณลักษณะที่สถานศึกษาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด
    3. กำหนดระดับของพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่า พฤติกรรมนักเรียนอยู่ในระดับ “เสี่ยง” กล่าวคือ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยวิธีปกติอาจจะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเกณฑ์ได้ มีความจำเป็นที่ครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอนร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาต้องให้กระบวนการอื่นเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหา โดยทำกรณีศึกษา
      4. เมื่อสิ้นภาคเรียน/ สิ้นปี ครูผู้สอนส่งผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกคนที่รับผิดชอบให้คณะกรรมการของสถานศึกษา ซึ่งมีครูวัดผลเป็นเลขานุการ
      5. ครูวัดผลดำเนินการประมวลผลการเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
      6. นำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมปานกลาง กล่าวคือ มีจำนวนบุคลากรครูที่ครบชั้นเรียน มีครูพิเศษบ้างแต่ไม่มากนัก ครูคนหนึ่งอาจต้องเป็นทั้งผู้สอนและทำงานส่งเสริม รวมทั้งรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอื่น ๆ ด้วย สถานศึกษาประเภทดังกล่าวสามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รูปแบบนี้ โดยการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เฉพาะข้อที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดในกลุ่มสาระนั้น ๆ ที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ เพื่อบริหารการจัดทำแผนการเรียนรู้ และแผนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในข้อนี้ ๆ ด้วยในคราวเดียวกัน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก็ดำเนินการประเมินร่วมกับตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาคาดหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการในภาพรวมแล้ว การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะครบทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ร่วมกับครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐาน/ ตัวชี้วัดเนื้อหาในกลุ่มสาระวิชา และพิจารณาเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ว่ามีข้อใดบ้างที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย ครูผู้สอนนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คัดเลือกไว้ในบูรณาการกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการพัฒนาและประเมินร่วมกัน ครูผู้สอนส่งผลการประเมินให้ครูวัดผลเพื่อสรุปผลการประเมิน และนำเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นหรือครบชั้นพอดี แต่ครูคนหนึ่งต้องทำหลายหน้าที่ อีกทั้งความพร้อมของทรัพยากรด้านอื่น ๆ มีน้อย ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควรเปิด โอกาสให้ชุมชน อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ซึ่งจะทำให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงมากขึ้น การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามรูปแบบนี้ ครูประจำชั้นและหรือครูประจำวิชาร่วมกันพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกคนทุกประการ โดยดำเนินการดังนี้

1. ครูประจำชั้นและหรือครูประจำวิชาซึ่งรับผิดชอบการสอนมากกว่าหนึ่งชั้นหรือหนึ่งกลุ่มสาระ ใช้การบูรณาการทุกกลุ่มสาระและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกัน ร่วมกันพัฒนาและประเมินโดยอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ชุมชน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านร่วมประเมินด้วย ทั้งนี้ กรณีที่มีนักเรียนบางคนไม่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใด ครูร่วมกับชุมชนดำเนินการพัฒนาจนกระทั่งทั้งสองฝ่าย มีความเห็นตรงกันว่านักเรียนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์แล้วจึงให้ผ่านการประเมิน

2. ครูประจำชั้นและหรือครูประจำวิชาร่วมกันสรุปผลการประเมิน และนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติต่อไปแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สถานศึกษาสามารถนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดขึ้น รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สภาพปัญหาความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชน

มาพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ ดังนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด ทั้ง 8 ประการ มาศึกษานิยาม/ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อพิจารณาว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดครอบคลุมชี้วัดและนิยามของคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหรือไม่ ซึ่งผู้สอนอาจเพิ่มเติมหรือปรับได้ตามความ

2. วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ เมื่อทำความเข้าใจกับนิยามตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้แล้ว ครูผู้สอนควรวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่จะสามารถวัดและประเมินได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. เลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา เนื่องจากใช้ได้ง่ายและสะดวก ได้แก่

- แบบสังเกต (Observation)
- แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- แบบตรวจสอบรายการ (Check list)
- แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale)
- แบบวัดสถานการณ์ (Situation)
- แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records)
- แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self-report)

ในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ควรใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่หลากหลาย ข้อมูลจึงจะน่าเชื่อถือ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเลือกเครื่องมือวัดและประเมินให้เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้/พฤติกรรมสำคัญว่าควรจะใช้เครื่องมือชนิดใด

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมิน ถ้าต้องการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ ครูผู้สอนอาจนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของพฤติกรรมที่จะประเมินกับตัวชี้วัด และความถูกต้อง ในการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence)

ในการตรวจสอบเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวนผู้เชี่ยวชาญต้องไม่น้อยกว่า 3 คนขึ้นไป เมื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย .60 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ เมื่อตรวจทาน แก้ไขการพิมพ์ การใช้ภาษา และข้อความให้ถูกต้องแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียน เมื่อจะดูว่าภาษาที่ใช้เหมาะสมกับระดับอายุของนักเรียนหรือไม่

มีความเชื่อถือได้หรือไม่ แล้ววิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดเป็นรายชื่อ/ ทังฉบับเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ทั้งฉบับ หลังจากนั้นจึงจัดทำต้นฉบับเพื่อนำไปใช้

5. การออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน และวิธีหาคุณภาพของเครื่องมือแล้วครูผู้สอนสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ดังนี้

กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ ตัวชี้วัด/ พฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน

5.1 วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน

5.2 เลือกใช้วิธีการ เครื่องมือให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะประเมิน

5.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics)

6. การสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะ ควรคำนึงถึงการเขียนข้อความหรือรายการที่จะวัดว่ามีความชัดเจน และเป็นพฤติกรรม/ รายการที่ครอบคลุมตัวชี้วัด โดยให้พิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดไว้แล้วในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ถ้าเป็นข้อความที่แสดงพฤติกรรมสำคัญและยังไม่สามารถประเมินได้ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมสำคัญย่อย ๆ เช่น คุณลักษณะการมีวินัย พฤติกรรมบ่งชี้มี 2 ข้อ คือ

6.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

6.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงานเมื่อพิจารณาจากตัวบ่งชี้จะพบว่า บางพฤติกรรมไม่สามารถดูรายละเอียดและประเมินได้ ดังนั้น จะต้องวิเคราะห์พฤติกรรมดังกล่าว ให้เป็นพฤติกรรมที่สังเกตและวัดได้ ดังนี้

6.2.1 จัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง

6.2.2 แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

6.2.3 มีมารยาทในการเข้าประชุม

6.2.4 เข้าแถวซื้ออาหารตามลำดับ

6.2.5 ทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้

6.2.6 ทำกิจวัตรของตนตามเวลา

6.2.7 ไปโรงเรียนทันเวลา

6.2.8 เมื่อถึงชั่วโมงเรียน เข้าเรียนตามเวลา

6.2.9 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

6.2.10 เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่นัดหมาย

เมื่อกำหนดข้อความหรือรายการที่จะวัดแล้วก็สามารถนำไปไว้ในเครื่องมือประเมินได้

7. การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน เหมาะสม เพราะเกณฑ์การประเมินเป็นแนวทางในการให้คะแนนที่ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน เกณฑ์เหล่านี้ คือ สิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรประพฤติจนกลายเป็นลักษณะนิสัยได้ เกณฑ์การประเมินมี 2 ลักษณะ คือ

7.1 เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (Holistic rubrics) คือ แนวการในคะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมการปฏิบัติ โดยจะมีคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน เช่น มีวิจัย

ระดับ 3 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว และ โรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรม หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ ทันเวลาได้ด้วยตนเอง

ระดับ 2 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว และ โรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

ระดับ 1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว และ โรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

7.2 เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (Analytic rubrics) คือ แนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาแต่ละส่วนของการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติในส่วนนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน

การสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสำหรับครูผู้สอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียน ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำมาประเมินและตัดสินผล กลุ่มบริหารวิชาการ จึงได้จัดทำคู่มือ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินที่เป็นไปในรูปแบบและแนวทางอันเดียวกัน และส่งผลให้การประเมินที่ได้ตรงตามมาตรฐานตามตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรฯ กำหนดดังนั้นในคู่มือฉบับนี้คุณครูผู้สอนต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 8 ข้ออย่างละเอียด และเข้าใจ

2. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ข้อตามสภาพจริง (รูปแบบการประเมินใช้ตามสภาพจริงตามบริบทงานของ โรงเรียนธรรตองพิทยาคมเป็นหลัก) ตามตัวชี้วัดของแต่ละข้อในคู่มือฯ

3. การให้และกรอกระแนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของแต่ละข้อตามตัวชี้วัด ให้กรอกเป็นตัวเลข ระดับ 0, 1, 2 และ 3 ซึ่งตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ระดับดีเยี่ยม

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ระดับดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ระดับผ่าน

ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง ระดับไม่ผ่าน

4. สรุปคะแนนผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ข้อ เป็นคะแนนเฉลี่ย และใช้เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนรายบุคคลดังนี้

คะแนน 2.5-3.0 หมายถึง ระดับคุณภาพดีเยี่ยม (3)

คะแนน 1.5-2.4 หมายถึง ระดับคุณภาพดี (2)

คะแนน 1.0-1.4 หมายถึง ระดับคุณภาพผ่าน (1)

คะแนน 0-0.9 หมายถึง ระดับคุณภาพไม่ผ่าน (0)

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้รับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับ 1 ขึ้นไป ทุกข้อจึงจะอนุมัติให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5. คุณครูผู้สอนตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้ตัวอักษร ผ หมายถึง ผ่านการประเมิน ด้วยปากกามีกสีน้ำเงินหรือหมึกสีดำ และ มผ หมายถึง ไม่ผ่านการประเมิน ด้วยปากกามีกสีแดง

6. คุณครูผู้สอนลงลายมือชื่อในแบบประเมินให้เรียบร้อยทุกระดับชั้นที่มีการประเมิน และนำผลการประเมินลงบันทึกในแบบ ปพ.5 ให้เรียบร้อย

7. คุณครูผู้สอน ส่งแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่ประธานคณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเพื่อลงลายมือชื่อ

8. ประธานคณะกรรมการการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน ส่งแบบประเมินฯที่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ และผู้อำนวยการ โรงเรียนลงลายมือชื่อ อนุมัติผลการประเมินเป็นลำดับต่อไป

นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนน

ข้อที่ 1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์

นิยาม รักษา ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้รักษา ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ	1.1.1 ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง 1.1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ 1.1.3 มีความสามัคคี ปรองดอง
1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	1.2.1 เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง ที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม 1.2.2 หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1.3 ศรัทธายึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	1.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ 1.3.2 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ 1.3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	1.4.1 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ 1.4.2 แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ 1.4.3 แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนเป็นเกณฑ์พิจารณา)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตาม ข้อ 1.1-1.4	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่ำกว่าร้อยละ 50	เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงร้อยละ 50-59	เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงร้อยละ 60-79	เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงร้อยละ 80 ขึ้นไป

ข้อที่ 2 ข้อสัจธรรม

นิยาม

ข้อสัจธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจาใจ	2.1.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง 2.1.2 ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2.1.3 ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	2.2.1 ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 2.2.2 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง 2.2.3 ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 2.1-2.2	ไม่ให้ข้อมูล ที่ถูกต้องและ เป็นจริง มีพฤติกรรม นำสิ่งของและ ผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตนเอง	ให้ข้อมูล ที่ถูกต้องและ เป็นจริง ไม่นำสิ่งของ และผลงาน ของผู้อื่นมาเป็น ของตนเอง	ให้ข้อมูล ที่ถูกต้องและ เป็นจริง ไม่นำสิ่งของ และผลงาน ของผู้อื่นมาเป็น ของตนเอง ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง	ให้ข้อมูล ที่ถูกต้องและ เป็นจริง ไม่นำสิ่งของ และผลงาน ของผู้อื่นมาเป็น ของตนเอง ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง เป็นแบบอย่าง ที่ดีด้าน ความซื่อสัตย์

ข้อที่ 3 มีวินัย

นิยาม

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ
ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว
โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน และสังคม	3.1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 3.1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 3.1	ไม่ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของโรงเรียนและ	ปฏิบัติตาม ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ	ปฏิบัติตาม ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ	- ปฏิบัติตาม ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ
		ข้อบังคับของ โรงเรียนตรงต่อ เวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม	ข้อบังคับของ ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติ กิจกรรมและ รับผิดชอบใน การทำงาน	- ปฏิบัติตาม ไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น - ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติ กิจกรรมและ รับผิดชอบ ในการทำงาน

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

นิยาม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน
แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและ
เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
4.1 ตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียน และเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้	4.1.1 ตั้งใจเรียน 4.1.2 เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 4.1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
4.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอก โรงเรียนด้วย การเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้	4.2.1 ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 4.2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ 4.2.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 4.1-4.2	ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ศึกษาค้นคว้า หาความรู้	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ในการเรียน และมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ และเข้าร่วม กิจกรรม	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ในการเรียน และมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ และเข้าร่วม กิจกรรม	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ในการเรียน และมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ และเข้าร่วม กิจกรรม
			การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอก โรงเรียน เป็นประจำ

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัดคุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 5.1.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี 5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.2.1 วางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร 5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 5.1-5.2	ใช้เงินและของ ใช้ส่วนตัวและ ส่วนรวม อย่างไม่ประหยัด ไม่มีการวางแผน การเรียนและ การใช้ ชีวิตประจำวัน	ใช้ทรัพย์สินของ ตนเองและ ทรัพยากรของ ส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ่มค่า เก็บรักษาดูแล อย่างดี	ใช้ทรัพย์สินของ ตนเองและ ทรัพยากรของ ส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ่มค่า เก็บรักษาดูแล อย่างดี ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น ใช้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ในการวางแผน การเรียน และการทำงาน	ใช้ทรัพย์สินของ ตนเองและ ทรัพยากรของ ส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ่มค่า เก็บรักษาดูแล อย่างดี ไม่เอา เปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อน ใช้ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร ในการวางแผน การเรียนการ ทำงาน และใช้ ในชีวิตประจำวัน

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

นิยาม

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบ
ในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทুমเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ
คล่องตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	6.1.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 6.1.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ 6.1.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
6.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และอดทนเพื่อให้งาน สำเร็จตามเป้าหมาย	6.2.1 ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน 6.2.2 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้แล้วเสร็จ 6.2.3 ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 6.1-6.2	ไม่ตั้งใจปฏิบัติ หน้าที่การงาน	ตั้งใจและ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย ให้สำเร็จ	ตั้งใจและ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายให้ สำเร็จ มีการปรับปรุง และพัฒนาการ ทำงานให้ดีขึ้น	ตั้งใจและ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและ พัฒนาการทำงาน ให้ดีขึ้นภายในเวลา ที่กำหนด

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

นิยาม

รักความเป็นไทย หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญู กตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
7.1 ภาคภูมิใจใน ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูต่เวที	7.1.1 แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูต่เวทีต่อผู้มีพระคุณ 7.1.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย 7.1.3 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	7.2.1 ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม 7.2.2 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง
7.3 อนุรักษ์และสืบทอด ภูมิปัญญาไทย	7.3.1 นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต 7.3.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย 7.3.3 แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลจากการสังเกตตามสภาพจริงของครูผู้สอน)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 7.1-7.3	ไม่มีสัมมาคารวะ ต่อครูอาจารย์	มีสัมมาคารวะ ต่อครูอาจารย์ ใช้ภาษาไทย เลขไทย ในการสื่อสาร ได้ถูกต้อง	มีสัมมาคารวะ ต่อครูอาจารย์ ปฏิบัติตน เป็นผู้มีมารยาท แบบไทย ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสาร ได้ถูกต้อง เลขไทย ในการสื่อสาร ได้ถูกต้อง เข้าร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาไทย	มีสัมมาคารวะต่อครู อาจารย์ ปฏิบัติตน เป็นผู้มีมารยาทแบบ ไทย ใช้ภาษาไทย เลขไทยในการ สื่อสารได้ถูกต้อง เข้าร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาไทย และมีส่วนร่วม ในการสืบทอด ภูมิปัญญาไทย

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

นิยามมีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระจือรื้อรัง โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ 8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน 8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม	8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และ สังคม 8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ ส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระจือรื้อรัง

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลเขตพื้นที่ของนักเรียนเป็นเกณฑ์พิจารณา)

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตามข้อ 8.1-8.2	เข้าร่วมกิจกรรม	เข้าร่วมกิจกรรม	เข้าร่วมกิจกรรม	เข้าร่วมกิจกรรม
	การดูแลรักษา	การดูแลรักษา	การดูแลรักษา	การดูแลรักษา
	เขตพื้นที่ ที่ตน	เขตพื้นที่ที่ตน	เขตพื้นที่ที่ตน	เขตพื้นที่ที่ตน
	รับผิดชอบต่ำกว่า	รับผิดชอบ	รับผิดชอบ	รับผิดชอบ
	ร้อยละ 50	ร้อยละ 50-59	ร้อยละ 60-79	ร้อยละ 80 ขึ้นไป

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรม

ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

แสง จันทร์งาม (2542, หน้า 218) ให้ความหมายคุณธรรม หมายถึง คุณภาพจิตฝ่ายดี ที่ควบคุมให้คนมีความประพฤติดี ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2525, หน้า 82) ให้ความหมายคุณธรรม หมายถึง คุณภาพของจิตใจที่เข้าถึงความดีงามขั้นสูง ซึ่งเป็นขั้นที่อยู่เหนือสภาพของสังคม สิ่งแวดล้อมเป็นคุณงามความดีในตัวของมันเอง สาโรช บัวศรี (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ส.วาสนา ประवालพฤษ์, 2535, หน้า 2) ให้ความหมายคุณธรรม หมายถึง ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ เป็นสิ่งงดงามที่จะส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคมจาก ความหมายคุณธรรมและจริยธรรมตามทัศนะที่กล่าวมาแล้ว คำว่า คุณธรรมจริยธรรมที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรืออาจใช้แทนกันได้ความหมายโดยรวมของคำทั้งสองนี้ หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม อันมีรากฐานเริ่มต้นจากปรัชญาความคิดที่ถูกต้อง ประกอบกับมีค่านิยมที่ถูกต้อง และเมื่อประพฤติแล้วเป็นเหตุก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีงามทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น คุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมและกำกับความประพฤติของคนในสังคมให้มีความรู้สึกนึกคิดและแสดงออกในสิ่งที่ดีงามก่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองผู้อื่น และสังคมส่วนรวม จุดมุ่งหมายสูงสุดของการมีคุณธรรมจริยธรรมในสังคม ให้ทุกชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสันติและมีความสุข (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545, หน้า 62)

กิริติ บุญเจือ (2550) กล่าวไว้ว่า หากดูตามรูปศัพท์ภาษาไทยก็แปลได้ง่าย ๆ ว่า “ธรรมะ ที่ให้คุณ” ถ้าแปลอย่างนี้หลายท่านคงรู้สึกว่าคุณแบบกำปั้นทุบดินเพราะรู้ ๆ กันอยู่ว่าธรรมะก็ต้องให้คุณอาจมีผู้ถามว่าธรรมะที่ไม่ให้คุณและธรรมะที่ให้โทษมีด้วยหรือตามความเข้าใจของคนไทยทั่ว ๆ ไป ก็น่าจะเป็นเช่นนั้นแต่ถ้าเข้าใจในความหมายกว้าง ๆ ว่า “ธรรมะ คือ กฎธรรมชาติ” เช่น

ชีวิตทั้งหลายเกิดแล้วก็ต้องตายน้ำท่วมไหลลงสู่ที่ต่ำในความหมายนี้ธรรมะ คือ กฎตายตัวตัวกฎเองไม่ดีไม่ชั่วความดีความชั่วอยู่ที่เจตนาของผู้ใช้กฎหากเข้าใจธรรมะว่าเป็นกฎความประพฤติดี เช่น ทำดีได้จึงทำดีหนีชั่วทำจิตใจให้ผ่องแผ้วเหล่านี้ถือว่าเป็นกฎดีเพราะใครปฏิบัติตามย่อมได้ดี ใครฝ่าฝืนย่อมได้ชั่วแม้ข้อธรรมะว่า “ทำชั่วได้ชั่ว” ก็ถือว่าเป็นกฎดีเพราะเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าเตือนสติให้คนละทำชั่วแล้วก็จะได้ดีเรามีแนวโน้มที่จะคิดว่า คุณธรรม คืออะไรที่ดี ๆ ให้คุณขจัดโทษเป็นคุณสมบัติที่พึงยกย่องและเนื่องจากเป็นค่านามธรรมจึงอธิบายได้ต่าง ๆ นานา อธิบายน้อย ๆ ก็รู้สึกว่าจะพอเข้าใจได้แต่พอขยายความต่อไปมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้งงและไม่เข้าใจ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อธิบายด้วยคำพูดสั้น ๆ ว่า “สภาพคุณงามความดี” และอธิบายคำ “จริยธรรม” ว่า “ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม” ดูตามเจตนาของคำอธิบายทั้ง 2 คำนี้ พอจะสรุปได้ว่าคุณธรรมหมายถึงความดีทุกอย่างรวม ๆ กัน ส่วนจริยธรรม หมายถึงความดีที่กำหนดลงเป็นการปฏิบัติได้เป็นข้อ ๆ เหมือน “กฎศีลธรรม” นั่นเองก็ต้องไม่ลืมด้วยว่าพจนานุกรมตั้งใจอธิบายศัพท์ให้คนทั่วไปเข้าใจอย่างทั่ว ๆ ไป ไม่ตั้งใจให้นิยามโดยตรง บางครั้งให้นิยามด้วยในฐานะที่อธิบายคำนั้นให้เข้าใจได้ง่ายนิยามแท้ ๆ จึงควรค้นหาจากสารานุกรมเฉพาะวิชาเพราะบางคำมีนิยามได้หลายอย่างตามความต้องการของแต่ละวิชา หากอยากจะเข้าใจให้กระจับก็ควรพยายามวิเคราะห์เชิงวิชาการและเพื่อให้มีทางค้นคว้าวิจัยให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้างขวางต่อไปก็จะต้องลองเทียบกับศัพท์วิชาการดู เช่น เทียบกับคำว่า Virtue ในภาษาอังกฤษจะมีตำราเปิดมิติหลายมิติให้เราได้ศึกษาทำความเข้าใจได้อย่างกว้างขวางทันที อันที่จริงในวงการศึกษาศรีษณาเป็นภาษาไทยตำราภาษาไทยใช้คำ “คุณธรรม” เป็นคำแปล “Virtue” มานานแล้วเปิดดูพจนานุกรม Webster’s New Universal Unabridged Dictionary ที่คำว่า Virtue จะพบคำอธิบายว่า Moral excellence (ความดีเลิศทางศีลธรรม), Goodness (ความดี), Righteousness (ความถูกต้องชอบธรรม), Conformity of one’s life and conduct to moral and ethical principles (ความเข้ากันได้ระหว่างชีวิตและความประพฤติกับหลักการทางศีลธรรมและจริยธรรม), A particular moral excellence (ความดีเลิศทางศีลธรรมเฉพาะด้านหนึ่ง) จะเห็นว่าให้ไว้หลายนิยามโดยละเอียดมากกว่า ๆ ที่สุด (ความเป็นเลิศในทางดี) มาสู่แคบที่สุด (ความดีเลิศเฉพาะด้าน) ทั้งปัญหาให้ต้องค้นหาความเข้าใจให้กระจับต่อไปว่าอย่างไรจึงเรียกว่า “ดีเลิศ” พจนานุกรมเป็นตำราอธิบายคำอย่างพื้น ๆ ไม่ลงไปถึงความเข้าใจเชิงวิชาการอย่างจริงจังผู้นิยามคงคิดว่าพอแล้วสำหรับเข้าใจอย่างทั่ว ๆ ไป ที่ไม่เป็นวิชาการเฉพาะด้านเราต้องการความกระจ่างต่อไปถึงที่สุดของความรู้ก็ต้องหาคำอธิบายจากตำราวิชาเฉพาะลองหาจากตำราวิชาจริยศาสตร์ดูเนื่องจากจริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาสารานุกรมปรัชญาน่าจะช่วยให้เปิดดูคำ Virtue ในสารานุกรมปรัชญาพบคำนิยามว่า “รายงานที่ทันสมัยก่อนข้างจะเห็นด้วยกับอริสโตเติลว่าคุณธรรม คือ

ความพร้อมในนิสัยที่ได้มาโดยการฝึกฝนทั้งยังเห็นด้วยว่าคุณธรรมไม่ใช่ความเคยชินแข็งที่แบบเครื่องจักรแต่จะต้องยืดหยุ่น โดยใช้เหตุผลปฏิบัติ (ความรู้หรือรู้เพื่อปฏิบัติ)” สารานุกรมปรัชญาอีกชุดหนึ่งให้นิยามแบบบรรยายของคำคำนี้ไว้ว่า “เนื่องจากนักปรัชญาศีลธรรมยอมรับกันว่ามนุษย์เมื่อทำการยอมทำตามทำที่ที่จัดตั้งไว้แล้วที่เรียกว่าเป็นแนวลักษณะซึ่งบางอย่างก็ถือได้ว่าน่าสรรเสริญโดยเฉพาะและบางอย่างควรถูกตำหนิเตียนพวกเขาจึงได้บัญญัติศัพท์ “คุณธรรม” ขึ้นใช้เรียกประเภทแรก ส่วนประเภทตรงข้ามบัญญัติศัพท์ “กิเลส” ขึ้นใช้เรียกตั้งแต่นานมาแล้ว ลองดูนิยามจากหนังสือเล่มอื่น ๆ ดูบ้างเบอร์นาร์ดีวิลเนอร์ที่คำ Virtue ให้ไว้หลายนิยามที่บ่งถึงการปฏิบัติจนเคยชิน ได้แก่

1. นิสัยทำดีในมนุษย์ (A good operative habit in man)
2. นิสัยทำการตามพลังเหตุผลโดยทำตามกฎของเหตุผล (An operative habit perfecting rational powers so that they act according to the rule of reason)
3. นิสัยของมนุษย์ที่ทำให้ผู้มือนิสัยนั้นดีและงานของเขาถือได้ว่าดี (A human habit that makes its possessor good and his work good) นอกจากนี้ยามวิชาการแล้วยังยอมรับนิยามตามความเข้าใจของคนทั่วไปด้วยว่า ได้แก่ ความดีเลิศทางศีลธรรมอย่างกว้าง ๆ (General moral excellence)

ส่วนคำว่าศีลธรรม (Morality) และจริยธรรม (Ethicity, Ethic ซึ่งบางคนก็เขียน Ethics) จะกล่าวเหมือนกันว่าชุดของคุณธรรมที่เป็นระบบ คือ เข้าใจเป็นระบบหรือปฏิบัติเป็นระบบ ในภาษาอังกฤษใช้คำได้ก็แต่ในภาษาไทยนิยมใช้คำ “ศีลธรรม” สำหรับระบบความดีของศาสนา และจริยธรรมเป็นระบบความดีอย่างกว้าง ๆ จะอ้างศาสนาหรือไม่ก็ได้หากทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตรงกันอย่างไรเสียก่อนก็จะขยายความให้เข้าใจต่อไปได้เรื่อย ๆ ความยุ่งยากก็จะลดตัวการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ธำรงสามัคคีก็จะสะดวกยังมีข้อความอีกมากที่ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน จึงจะศึกษาและสื่อเรื่องคุณธรรมได้กระชับชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้อย่างมั่นใจ คือ กฎกฎหมายระเบียบการจรรยาบรรณ ธรรมาภิบาลความพอเพียงที่เป็นทั้งเศรษฐกิจและคุณธรรม รวมทั้งคำที่สำคัญแต่ไม่สู้มีการพูดถึง คือ มโนธรรมกระบวนทรรศน์ปรัชญามาตรการความดีหรือความดีมาตรฐานพฤติกรรมเจตงานงเสรีความรับผิดชอบการมีผู้รับผิดชอบ (Accountability) การทำผิดที่ไม่ผิด การทำดีที่ไม่ดี ฯลฯ ซึ่งจะต้องค่อย ๆ ทำความเข้าใจกันให้กระจ่างเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณาไว้เสียแต่ตอนนี้ ก็คือ คำ Phronesis ที่อริสโตเติลกล่าวไว้ในหนังสือ Nichomachean ethics ซึ่งนิโคมาคอส (Nichomachos) บุตรชายของอริสโตเติลเรียบเรียงขึ้นจากคำบรรยายของบิดาคำนี้มี 2 ความหมาย คือ

1. ปัญญาในส่วนที่รู้จักใช้ปรัชญาญาณ (Wisdom) มาเทียบกับบริบทต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจได้ว่าพึงตัดสินใจปฏิบัติอย่างไรในแต่ละกรณีในความหมายนี้จึงได้แก่ มโนธรรมที่ภาษาละติน

แปลเป็น Conscientia และกลายเป็น Conscience ในภาษาอังกฤษในความหมายนี้ Phronesis จึงเป็นสมรรถภาพหนึ่งของปัญญา

2. นิสัยแห่งการใช้ Phronesis ในแต่ละกรณีที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ซาก ๆ ในบริบทคล้ายคลึงกัน Phronesis จึงมีความหมายเป็นคุณธรรม (Virtue) อย่างหนึ่งและเป็นคุณธรรมพิเศษเพราะต้องมีแทรกอยู่ในนิสัยเคยชินทุกอย่างที่เป็นคุณธรรมอริสโทเทิลนิยามว่าเป็น Sophia praktike ซึ่งแปลเป็นภาษาละตินว่า Prudentia และกลายเป็นภาษาอังกฤษว่า Prudence และตีความหมายว่า ได้แก่ ปรีชาญาณเชิงปฏิบัติ (Practical wisdom)

อำรุง จันทวานิช (2547) เปิดเผยว่าจากนโยบายและยุทธศาสตร์หลักของรัฐบาลด้านการพัฒนาสังคมและมุ่งเน้นให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีคุณธรรมนำความรู้ เสริมสร้างสังคมคุณธรรมและยืนหยัดในเวทีโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย

ความหมายของจริยธรรม

กิริติ บุญเจือ (2550) กล่าวว่าไว้ว่า จริยธรรมเป็นประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติ ความประพฤติ คือ พฤติกรรมที่มีมโนธรรมเข้าแทรกแซงนั้น คือ ต้องมีความสำนึกและมีการตัดสินใจ กระทำการเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า โครงสร้างทางจิตวิทยาของบุคคลมีอิทธิพลไม่มากนักน้อย ต่อความสำนึกและการตัดสินใจ ดังนั้นวิชาจิตวิทยาจึงมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมจิตวิทยา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเราเรียกว่าจิตวิทยาจริยะ (Psychology of ethics, Ethical psychology) เช่นเดียวกับจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสังคมเราเรียกว่าจิตวิทยาสังคม (Social psychology) และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเราเรียกว่า จิตวิทยาการศึกษา (Psychology of education) จิตวิทยาจริยะกล่าวถึง อิทธิพลภายในที่มีต่อความประพฤติ (ในส่วนของพฤติกรรมและการตัดสินใจ) โครงสร้างทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความสำนึกและการตัดสินใจของมนุษย์มีพันธุกรรมต่อมฮอร์โมนภูมิปัญญา สุขภาพ และ แสง จันทรงาม (2545, หน้า 218) กล่าวว่า จริยธรรม แยกเป็น 2 คำ คือ “จริย”แปลว่า ความประพฤติ และ “ธรรม” หมายถึง คุณภาพของจิตใจของแต่ละคน เมื่อรวมคำ 2 คำ มารวมกัน เข้าจึงหมายถึง คุณภาพของจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 48) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประจักษ์ปฏิบัติ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติต้องรู้ว่า สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก ดังนั้น การปฏิบัติตามจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกายจริยธรรมเป็นธรรมประจำบุคคล ที่ช่วยควบคุมความประพฤติให้ตั้งอยู่ในแนวทางที่ดีงาม เป็นการกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่ดีงาม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 214) ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม ซึ่งประมวลได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางในการประพฤติของแต่ละคนที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

Thorndike และบาร์ฮาร์ท (Thorndike & Bamhart, 1957, p. 629) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง คุณธรรมหรือการกระทำที่ถูกต้อง หรือขอบเขตของระเบียบหรือหลักความประพฤติ ซึ่งสอดคล้องกับวอลเตอร์ส และคณะ ฯ (Walters et al., 1969, p. 464) ซึ่งได้ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึงคุณธรรมหรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

จากการประมวลความหมายของจริยธรรม สรุปได้ว่า แนวทางในการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ประเภทของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2548, หน้า 3-6 อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551, หน้า 19-20) ได้แบ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ การกระทำที่ควรทำหรือไม่ควรกระทำ ค่านิยมของสังคมซึ่งความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา และสติปัญญา

2. ทักษะคิดเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบ ลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามความรู้เชิงจริยธรรม

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างถึงการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นเครื่องชี้ว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ อยู่ในขั้นใด

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกตามสังคมนิยมชมชอบ เช่น การเสียสละ การให้ทานหรือช่วยเหลือผู้ไม่แสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ ค่านิยมในสังคม เช่น การขโมย โกงหนี้ย เป็นต้น

แสง จันทร์งาม (2545, หน้า 219-221) ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทสร้างความเจริญแก่ตนเองจริยธรรมประเภทนี้มีคุณสมบัติทำให้คนมีความเจริญก้าวหน้าในด้านการเรียนการงาน และสังคม ผู้มีจริยธรรมต่อไปนี้จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน คือ ความขยันขันแข็งความอดทน ความพยายาม ความรู้จักพึ่งตนเอง ความรักในความก้าวหน้า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความรักในความรู้ความรู้จักค่าของเวลา ความตรงต่อเวลา ความเอาจริงเอาจังในการทำงาน ความรอบคอบ ความเป็นคนช่างสังเกต

ความประหยัด ความรู้จักประมาณ ความรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความกล้าหาญความมีใจร่าเริงเบิกบาน
ความมีใจหนักแน่นมั่นคงขยันดี ความเป็นผู้เห็นการณ์ไกล ความรู้จักเลือกคบคน ความมีเหตุผล
ความคงเส้นคงวา ความรักในความสะอาด ความเป็นผู้มีระเบียบ ความเกลียดกลัวต่อความชั่ว
ความรักในความดี

2. ประเภทส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ความมีไมตรีจิตมิตรภาพ
ความสุภาพอ่อนโยน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ความเคารพ
ความคิดเห็นของผู้อื่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์ ความรู้จักผ่อนสั้น
ผ่อนยาว ความมีน้ำใจ ความรู้จักรับผิดชอบ ความถ่อมตัว ความจริงใจในการพูด การทำความมี
ระเบียบวินัย ความรู้สึกมีความรับผิดชอบ ความเคารพต่อระบบกฎเกณฑ์ ความรู้จักกาลเทศะ
ความเสมอต้นเสมอปลาย

3. ประเภทส่งเสริมชาติบ้านเมือง ความรักชาติ ความเห็นแก่ส่วนรวม ความรักธรรมชาติ
ความรักศิลปวัฒนธรรมของชาติ ความรักสมบัติสาธารณะ ความเสียสละ ความกล้าหาญ
ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ การมีความเคารพนับถือต่อศาสนา ควรมีความรักประเพณี
อันดีงามอันเป็นจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล (เด็กปฐมวัย)

ทฤษฎีทางจริยธรรม (Thomas)

ลิวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2550, หน้า 169-170) ได้กล่าวถึงจริยธรรมว่า
เป็นสิ่งที่ไม่ได้ติดมาแต่กำเนิด แต่จริยธรรมเกิดจากสิ่งแวดล้อมสังคมเป็นสำคัญ ทั้งจากครอบครัว
เพื่อน โรงเรียน สื่อ ลิวินมีอิทธิพลในการพัฒนาจริยธรรม โดยองค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ของเด็ก
กับสิ่งแวดล้อมมี 4 อย่าง คือ

1. ความถี่ของประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม
2. ชีวิตเด็กในจุดใดที่สิ่งแวดล้อมให้ประสบการณ์
3. ต้นแบบของคนในสังคมที่อาศัยอยู่
4. ผลพวงของการแสดงออกทางจริยธรรมในสังคมนั้น

ลิวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2550, หน้า 170-176) ได้สรุปทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมไว้

3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social
learning theory) ทฤษฎีทางสติปัญญา (Cognitive theory) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory)

องค์ประกอบที่สำคัญในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego)
และซูปเปอร์อีโก้ (Superego) Id เป็นแหล่งพลังงานทางจิตเบื้องต้น และเป็นที่ตั้งแห่งสัญชาตญาณ
เป็นความต้องการแสวงหาเพื่อตนเอง ต่อมาก็มี Ego (อีโก้) เป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของ Id (อิด)

Ego อาศัยหลักแห่งความจริง คือ สิ่งที่น่าปรากฏอย่างแท้จริง จากนั้นจะมีการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมา การเรียนรู้ทำให้ฉลาด สามารถเป็นนายเหนือความอยากอันเกิดแก่ Id การเรียนรู้อาศัยการรับรู้ ความจำความคิด และส่งเสริมให้ Ego เข้มแข็ง ซุปเปอร์เป็นลักษณะที่สาม เป็นหลักแห่งอุดมคติ และศีลธรรมจรรยาซูปเปอร์อีโก้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. Ego-ideal คือ อุดมคติ เป็นแนวคิดของผู้ใหญ่สังคมที่สอนไว้ว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่ดี และเมื่อประพฤติตามแล้ว จะเป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้ใหญ่ในสังคม
2. Conscience คือ มโนธรรม ได้แก่ ความรู้สึกว่าจะอะไรดีควรทำ อะไรชั่วควรเว้น ในขั้นนี้เด็กจะพัฒนาจากการที่เด็กเคยกระทำผิดอยู่ในใจ เช่น ผู้ใหญ่สอนให้เกลียดชัง ความสกปรก ถ้าเราไปนิยมก็จะได้รับโทษ เราจึงเว้นเสีย บุคคลในระดับนี้จะเคร่งต่อหลักศีลธรรมเป็นอันมาก เป็นส่วนสำคัญที่ป้องกันการกระทำผิด

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ากฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิด การพัฒนาจริยธรรม ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายกระบวนการเรียนรู้ โดยหลักการเสริมแรงและ หลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ปรากฏการณ์ของสังคม สกินเนอร์ (Skinner, n.d. อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 171) มีความเชื่อว่าแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพัฒนาการ ทางสังคมมีรากฐานมาจากความต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม การพัฒนา จริยธรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่สังคมยึดถือ บรรทัดฐานหรือเกณฑ์ปกติของจริยธรรม พื้นฐานเกิดขึ้นภายในจิตใจ

ทฤษฎีทางสติปัญญา (Cognitive theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อเรื่องกิจกรรมทางสมองของแต่ละบุคคลมีความสำคัญกว่าพฤติกรรม อันเกิดจากอิทธิพลของสังคมภายนอก กิจกรรมทางสมองเป็นกระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งรวมทั้ง การรับรู้ความจำ และการพิจารณาตัดสินใจ ทฤษฎีทางสติปัญญา มีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจต์ และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคห์ลเบิร์ก ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจต์ (Piaget, n.d. อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 172-174) เขามีความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับความฉลาด หรือการพัฒนาทางสติปัญญา เพียเจต์เสนอแนวคิดการพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะเด็กยึดหลักจริยธรรมจากผู้อื่น ระยะนี้เป็นช่วงเด็กมีอายุก่อน 8 ปี โดยประมาณ เด็กชอบแสดงลักษณะเอาตนเป็นศูนย์กลาง เด็กจะยึดกฎเกณฑ์ตายตัวผิดเป็นผิด หรือถ้าผิด ต้องได้รับโทษโดยไม่คำนึงถึงสาเหตุอื่น จริยธรรมของเด็กช่วงนี้เป็นการแสดงความเคารพเชื่อฟัง พ่อแม่หรือผู้ใหญ่โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ

2. ระยะเด็กยึดหลักจริยธรรมของตนเองเป็นระยะเด็กที่มีอายุ 9-12 ปี วัยนี้เด็กมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน การตัดสินใจทางจริยธรรมของเด็กมีความคิดเป็นของตนเอง มีความยืดหยุ่น มีเหตุผลที่คำนึงถึงความยุติธรรมและพิจารณาผลกระทำด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลท์เบิร์ก (Kohlberg, n.d. อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 174-176) เขาเชื่อว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมพร้อมกับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ด้วย โคลท์เบิร์ก ได้จัดลำดับขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 6 ขั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนจริยธรรม ในระดับนี้บุคคลจะทำความดีหรือความเลวขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมที่ทำกันมาหรือผู้ใหญ่เป็นผู้กำหนด ในระดับนี้แบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้น คือ
  - ขั้นที่ 1 เน้นการลงโทษและเชื้อฟุ้ง
  - ขั้นที่ 2 การเลือกกระทำเพื่อความพอใจของตน
2. ระดับปฏิบัติตามแบบแผนกฎเกณฑ์ จริยธรรม ระดับนี้คนจะปฏิบัติตามสิ่งที่คาดหวังไว้ในครอบครัว กลุ่ม หรือประเทศชาติ ในระดับนี้แบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้น คือ
  - ขั้นที่ 1 หลักจริยธรรมเด็กดีตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ
  - ขั้นที่ 2 หลักจริยธรรมทำตามกฎเกณฑ์ระดับเหนือ
3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์หรือยึดหลักจริยธรรมประจำใจตนเอง ในระดับนี้แบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้น คือ
  - ขั้นที่ 1 หลักการกระทำตามสัญญาของบุคคล
  - ขั้นที่ 2 ถือหลักจริยธรรม หลักแบบสากล

จากทฤษฎีทางจริยธรรมที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นหลักการพัฒนาจริยธรรมเริ่มต้นที่การพัฒนาจิตใจ ตัดสินใจได้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำการพัฒนาขั้นต่อไปเป็นการพัฒนาจริยธรรม จากการเรียนรู้ทางสังคม โดยการสังเกต การเลียนแบบ และการพัฒนาจริยธรรมขั้นสุดท้าย คือ การพัฒนาจริยธรรมทางสติปัญญา ซึ่งขึ้นอยู่กับความฉลาดของแต่ละบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

แนวคิดพื้นฐานของจริยธรรม มีผู้อธิบายถึงแนวคิดพื้นฐานของจริยธรรม ดังนี้
 สุมณ อมรวิวัฒน์ (2545, หน้า 198) อธิบายพื้นฐานของจริยธรรมว่ามี 3 ประการ ดังนี้

1. แบบวิถีดำรงชีวิตของคนไทยหรืออาจเรียกว่า วัฒนธรรมไทย เช่น การรักสงบ เมตตา กรุณา สามัคคี กตัญญู

2. หลักการดำรงชีวิต ซึ่งอาจหมายถึงศาสนาก็ได้หรืออาจจะหมายถึง หลักการอื่น ๆ ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ศาสนาก็ได้

3. สภาพความเปลี่ยนแปลงและปัญหาของสังคมไทย วิธีการที่จะแก้ปัญหาของชีวิต และสังคม ทฤษฎีจริยธรรมนักจิตวิทยามีการพัฒนาการทางจริยธรรมจึงทำให้เกิดทฤษฎีทางด้านจริยธรรม

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เพศ

เพศกับความฉลาดทางอารมณ์ เพศโดยธรรมชาติตามปกติของมนุษย์ซึ่งมี 2 เพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง ซึ่ง ทวีร์สมิ์ ธนาคม (2524, หน้า 147-148 อ้างถึงใน อารยา อาจหาญ, 2555, หน้า 51) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ว่าจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

ความแตกต่างทางด้านความรู้สึกนึกคิด (Psychological differences) เช่น ผู้หญิงส่วนมาก คิดว่าผู้ชายเป็นคนเห็นแก่ตัว ชอบคุยโวโอ้อวดความสำเร็จของตนเอง เป็นคนตระหนี่ ถี่เหนียว และผู้ชายคิดว่าผู้หญิงชอบการชู้ชิตินินทา ทั้งนี้เพราะผู้ชายชอบคุยเรื่องผลงานความสำเร็จ ในการกระทำของเขาเอง ผู้ชายไม่สนใจพูดเรื่องของผู้อื่นหรือตัวบุคคล แต่มักจะเป็นเรื่องการเมือง ธุรกิจหรือเกี่ยวกับวัสดุสิ่งของ ส่วนผู้หญิงชอบวางตนใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น คุยเรื่องส่วนตัว อาจเป็นเรื่องบุคคลทั้งของตนเองและของผู้อื่น เรื่องความรู้สึก ความรัก ผู้หญิงมักไม่ใคร่บอกตรง ๆ ว่าตนคิดอย่างไรกับบุคคลนั้น ๆ แต่จะบอกเล่าให้ผู้อื่นฟัง ซึ่งผิดกับผู้ชายที่มักจะแสดงออกตรง ๆ กับบุคคลนั้น เลยกว่าตัวเขาคิดและรู้สึกอย่างไร ผู้หญิงสนใจในการที่จะเป็นมิตรกับผู้อื่น ในขณะที่ผู้ชายชอบแข่งขันกันมากกว่า ผู้ชายต้องการล้ำหน้าผู้อื่น อยากจะเผชิญโชค อยากจะพบความสำเร็จ

1. ความแตกต่างทางร่างกาย (Physiological differences) ผู้หญิงมีขนาดร่างกายและขนาดของกล้ามเนื้อเล็กกว่าผู้ชาย จึงมักจะมีผู้เข้าใจว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ ผู้หญิงมีผิวหนังอ่อนนุ่มกว่า มีความรู้สึกไวต่อการสัมผัส มีความอดทนสูง และทนต่อความเหน็ดเหนื่อยได้มากกว่าชาย

2. ความแตกต่างทางด้านอารมณ์ (Differences in emotion) ความแตกต่างของเพศมีส่วนทำให้อารมณ์แตกต่างกันมาก ผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนไหวง่ายต่อชีวิต อยู่ในโลกของความคิดฝันมากกว่าผู้ชายมีชีวิตอยู่ในความเป็นจริงมากกว่า ผู้หญิงเป็นที่มุ่งหวังว่าจะต้องเพียบพร้อมและทรงไว้ซึ่งคุณงามความดี ที่จำเป็นในการคุ้มครองป้องกันเด็กอ่อน ส่วนผู้ชายจะเป็นผู้มีความกล้าหาญ ชอบการเห็นแก่ตัวอย่างมาก ที่ผู้หญิงจำต้องอดทน ผู้หญิงใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจในสิ่งที่

เขากระทำส่วนผู้หญิงภูมิใจในสิ่งที่เขาเป็น ความแตกต่างกันทางอารมณ์ ในส่วนย่อยละเอียดยังมีอีกมากมายในระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย และความแตกต่างเหล่านี้บางอย่างก็เห็นได้ชัด บางอย่างก็ซ่อนอยู่ภายในแต่พอจะทราบได้ว่าความรู้สึกต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางอารมณ์และเศรษฐกิจมีมากในผู้หญิง ผู้หญิงร้องไห้เป็นการระบายอารมณ์ ในขณะที่ผู้ชายแสดงออกด้วยการกระทำ ผู้หญิงเป็นคนเจ้าอารมณ์ และจุกจิกหุนหันุนใจ เพราะความซับซ้อนของต่อมซึ่งมีมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ มากในระหว่างมีประจำเดือน มีครรภ์และระยะหมดประจำเดือน แต่ถึงกระนั้นในการแสดงความรัก แต่ไม่ใช่ฝ่ายจูโจม ผู้หญิงที่เป็นโรคประสาทจะรักษาให้หายได้ง่ายกว่าผู้ชายในกรณีที่ชีวิตผิดหวังผู้หญิงจะฆ่าตัวตายน้อยกว่าผู้ชาย

สมร ทองดี (2538, หน้า 56) ได้กล่าวว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ของเพศชายกับเพศหญิง พบว่า เพศชายและหญิงมีความสามารถที่แตกต่างกันหลายด้าน และสาเหตุที่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมเป็นต้น ซึ่ง มาสโลว์ (Maslow, 1970) กล่าวว่า แบบพิมพ์ของวัฒนธรรม (Cultural stereotype) ซึ่งกำหนดว่า ลักษณะเช่นไรที่แสดงความเป็นชาย (Masculine) และลักษณะที่ไม่ใช่ความเป็นชาย เช่น จิตพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเมตตา กรุณา ความสุภาพและความอ่อนโยน สิ่งเหล่านี้วัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะพิจารณาว่า “ไม่ใช่ลักษณะของความเป็นชาย (Unmasculine) จากงานวิจัยของเซียร์ส, แมคคอบบี้ และเลวิน (Sears, Maccoby, & Levin, 1957) สรุปผลว่า ท่าทีของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกหญิงและลูกชายที่ต่างกัน ในเด็กชายพ่อแม่มักจะหวังให้ลูกชายเป็นผู้ควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ ส่วนเด็กผู้หญิงจึงมีลักษณะให้ความร่วมมือ เชื่อฟังและปรับตัวได้ดีกว่าเด็กชาย นอกจากนั้น จุง (Jung, n.p. อ้างถึงใน โสภา ชปิลมันน์, 2536, หน้า 3) นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์มีความเชื่อว่าเพศหญิงจะอยู่บนฐานแห่งความไว้วางใจ ไม่มั่นคงและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและวินเตอร์ (Winter, n.p. อ้างถึงใน งามตา วณิชานนท์, 2553, หน้า 314) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบเกิดจากได้รับการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก โดยทั่วไปผู้หญิงมักจะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบจากได้รับการอบรม เพราะเมื่อยังเยาว์วัย เด็กผู้หญิงได้รับการฝึกอบรมให้รับผิดชอบมากกว่าผู้ชาย

ผลการศึกษาของชนันท์ภรณ์ ลักษณะพิเศษ (2545 อ้างถึงใน ชวนพิศ ยงยิ่งยีน, 2546, หน้า 78) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนพระโขนงวิทยาลักษณ์ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและปัจจัยสามารถร่วมสมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศสภาพแวดล้อมครอบครัวและการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับรุจิรา ลาวัณย์วัฒนวงศ์ (2545 อ้างถึงใน กลิ่นบุปผา โสธรชัยวิทย์, 2546, หน้า 37) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาของบุญวาที เพชรรัตน์ (2546, หน้า 24-30) ที่พบว่าการดูแลด้านสุขภาพจิตของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีเพศที่ต่างกัน ที่มีการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยวัยรุ่นในโรงเรียนเพศหญิง มีพฤติกรรมดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตมากกว่าเพศชาย ชูทาร์โซ (Sutarso, 1996 อ้างถึงใน ชวนพิศ ยงยิ่งยืน, 2546, หน้า 80) ได้ศึกษาบทบาททางเพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา 138 คน ผลการศึกษาพบว่า เกี่ยวกับบทบาททางเพศหญิงมีคะแนนของการควบคุมตนเองและการตระหนักรู้สูงกว่าชายไม่พบความแตกต่างระหว่างบทบาทเพศหญิงและบทบาททางเพศชายในเนื่องการสร้างแรงจูงใจตนเอง

เบม (Bem, 1974, pp. 155-162) อธิบายถึงลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงว่าเป็นอิสระแยกจากกัน มิได้เป็นลักษณะเฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง แต่เป็นคุณลักษณะที่พบได้พร้อม ๆ กัน ทั้งในชายและหญิง เช่น เมื่อบุคคลหนึ่งมีลักษณะความเป็นชายในระดับสูง ก็ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะของความเป็นหญิงในระดับต่ำไปด้วย เพียงแต่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงกว่าความเป็นชาย

สคาฟเฟอร์ (Schaffer, 1981) กล่าวว่า เพศ (Sex) เป็นตัวกำหนดบทบาททางสังคม เพศเป็นสิ่งที่ธรรมชาติกำหนดมาตั้งแต่กำเนิดเพื่อแยกความแตกต่างของมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบทบาททางสังคมระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย จะเห็นได้ว่าธรรมชาติไม่ได้เป็นกำหนดขึ้นมาเป็นกฎเกณฑ์ หากจะมีวัฒนธรรมและสังคมเป็นฝ่ายกำหนดความแตกต่างของบทบาททางสังคม ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงเกิดการเรียนรู้ความแตกต่างของบทบาททางเพศ

ธิดา เลิศประสพโชค (2547) ได้ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) โดยแยกตามเพศและระดับชั้นที่ศึกษา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ วินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญู ความมีเหตุผลและด้านมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกโดยระดับชั้นพบว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบเพียงด้านเดียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความรับผิดชอบและคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยถึงคาดว่าเพศชายและเพศหญิงน่าจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละด้านแตกต่างกัน จากมีลักษณะประจำเพศ การได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างกันอันเกิดจากความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

การศึกษาให้เข้าใจว่าในแต่ละเทศนั้นมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละด้านมากน้อยเพียงใด จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละด้านนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละเทศ

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

ผลการเรียนเฉลี่ย (Grade point average: PA) คือ ผลการเรียนสะสมของผู้เรียนที่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงภาพรวมของผลการเรียนตลอดหลักสูตรของผู้เรียนอันเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่าอยู่ในระดับใด

ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป (เดโช สวานานนท์, 2512, หน้า 3-4)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งได้ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้ (อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม, 2530, หน้า 3)

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป
2. กระบวนการที่ได้จากผลการเรียนเฉลี่ยของโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลายาวนาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่น่าเชื่อถือมากกว่า เพราะการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ หลายด้านจึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดของความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไป เพียงครั้งเดียว

การแบ่งความสามารถในการเรียนของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาจากเกรดที่ได้รับ ดังต่อไปนี้

0	หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน
1	หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	ได้คะแนน 50-54 คะแนน
1.5	หมายถึง ผลการเรียนพอใช้	ได้คะแนน 55-59 คะแนน
2	หมายถึง ผลการเรียนน่าพอใจ	ได้คะแนน 60-64 คะแนน
2.5	หมายถึง ผลการเรียนค่อนข้างดี	ได้คะแนน 65-69 คะแนน
3	หมายถึง ผลการเรียนดี	ได้คะแนน 70-74 คะแนน
3.5	หมายถึง ผลการเรียนดีมาก	ได้คะแนน 75-79 คะแนน
4	หมายถึง ผลการเรียนดีเยี่ยม	ได้คะแนนตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน และแบ่งระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ หมายถึง ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

คะแนนเฉลี่ยสะสมปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-2.50

คะแนนเฉลี่ยสะสมสูง หมายถึง ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

เดโช สวานานนท์ (2512) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับ ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลาง การ ศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01-2.50, 2.51-3.00, 3.01-3.50 และ 3.51 ขึ้น ไป นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.51 ขึ้น ไปมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.01-3.50

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม (2530) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับ ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียง ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01-2.50, 2.51-3.00, 3.01-3.50 และ 3.51 ขึ้น ไป นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.51 ขึ้น ไป มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน อยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.01-3.50

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร สามารถสรุปได้ว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกัน ระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้ตามความเชื่อในสังคมไทย เกรดเฉลี่ยสูง มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละบุคคลสูง มีมาจากความรับผิดชอบสูงกว่าทำให้มีเกรดดี ดังนั้นความแตกต่างกันด้านเกรดเฉลี่ยน่าจะมีส่วนที่ทำให้ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ต่างกัน

การพักอาศัยกับครอบครัว

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2555) พ่อ แม่ กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การศึกษาพัฒนาคน เริ่มต้นที่ครอบครัว พ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกของลูก ดังนั้น การที่จะฝึกลูก ๆ ให้มีเป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การฝึกเด็กที่สำคัญ จึงต้องฝึกให้ลูกมีโยนิโสมนสิการ คือ รู้จักคิด รู้จักพิจารณา สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยดี มีความรู้เท่าทัน และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้องในการพัฒนาลูก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก็ต้องมีแบบฝึกหัด ชีวิตที่ไม่มีแบบฝึกหัด ย่อมยากที่จะพัฒนา พ่อแม่ จึงต้องหาแบบฝึกหัดให้ลูกทำบ่อย ๆ ผ่านกิจวัตรประจำวันที่ดี บนพื้นฐานของการกินเป็น อยู่เป็น คุณเป็น ฟังเป็น ถ้าลูกทำแบบฝึกหัดเป็น จะทำให้ได้พัฒนาความสามารถ ได้จิตใจที่เข้มแข็งและ ได้พัฒนาปัญญา เพราะการแก้ปัญหา ต้องคิด ต้องทำ กว่าจะสำเร็จ ต้องฝึกตัวเองมากมาย ยิ่งฝึกจึงยิ่งได้ ยกตัวอย่างเช่น ทำไมลูกต้องกินอาหารให้หมด ฝึกตัดอาหาร และล้างจานชามเอง เพื่อฝึกให้ลูก กินอาหารที่หลากหลาย ไม่เลือกกินเฉพาะที่ชอบ พร้อมทั้งฝึกให้ระบุปริมาณอาหารที่ต้องการ รู้จักบอกว่ามากเกินไปหรือน้อยเกินไป ขอเพิ่มหรือขอลดเพราะอะไร รู้จักความพอดีในการกิน ส่วนการฝึกตัดอาหาร เพื่อให้รู้จักกะปริมาณอาหารให้พอดีกับการกินของตัวเอง ไม่กินเหลือทิ้งขว้าง เห็นคุณค่าของอาหาร และลงมือล้างจานชามเองอย่างมีลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งเศษอาหารที่เหลือ จากการกินไม่หมด ก็สะท้อนให้ลูกต้องหัดระบุปริมาณการตัดอาหารให้พอดี ทำให้เข้าใจความหมาย ของคำว่า กินเป็นทำไมลูกต้องเก็บของเล่นเอง เพื่อฝึกให้ลูกมีวินัยในตัวเอง เมื่อเล่นแล้ว ลูกรู้จัก เก็บของเล่นเข้าที่เข้าทาง นอกจากจะทำให้บ้านดูเรียบร้อยสะอาดตา ยังช่วยฝึกให้ลูกมีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม ทำให้เข้าใจความหมายของคำว่า อยู่เป็นการให้ลูกได้เรียนรู้ในแง่ต่าง ๆ อยู่เสมอ พ่อแม่ อาจตั้งคำถาม เช่น คืออะไร เป็นอย่างไร เพราะอะไร ทำไม ฯลฯ แล้วพูดคุย สนทนา ถ่ามถาน ยกตัวอย่างประกอบ วางกฎข้อบังคับ ชี้แจงให้เห็นว่า ถ้าไม่ปฏิบัติจะเกิดผลเสียอย่างไร และจะมี ผลดีอย่างไร เมื่อปฏิบัติ เพื่อให้ลูกเข้าใจถึงคุณลักษณะต่าง ๆ จะพาให้ลูกได้ความรู้ลึกและมีทัศนคติ พื้นฐานที่ดี มีความรู้สึกต่อโลก ต่อธรรมชาติแวดล้อม ในทางที่มองเห็นความงดงาม อยากมีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์ ทำให้ดีงามมีความสุขยิ่งขึ้นการทำเป็นตัวอย่าง เป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด เพราะ เป็นการสอนแบบไม่ต้องกล่าวสอน เป็นการที่พ่อแม่ทำ สาธิตให้ดู ขณะเดียวกันพ่อแม่จะต้องมี คุณธรรมสำคัญประจำใจในการเลี้ยงลูก นั่นคือ พรหมวิหาร 4 คือ เมื่อลูกอยู่เป็นปกติ พ่อแม่ก็เมตตา มิไม่ตรี รักใคร่ ประรณนาดี อยากให้ลูกเป็นสุข เมื่อลูกทุกข์ยาก เดือดร้อน พ่อแม่ก็มีกรุณา หาทาง ช่วยเหลือ เมื่อลูกทำดี ประสบความสำเร็จ แม้จะเป็นความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ พ่อแม่ก็มีมุทิตา พลอยสนับสนุนยินดี ที่สำคัญ พ่อแม่มีอุเบกขา ไม่ทำให้หมดทุกอย่าง แต่เปิดโอกาสให้ลูกได้พัฒนา

ตัวเอง เฝ้าดูสถานการณ์ที่ต้องรับผิดชอบ ฝึกการมีชีวิตจริงอยู่ในสังคม ด้วยการมีระเบียบวินัย มีกฎเกณฑ์ เคารพกติกาในบ้าน ปฏิบัติตามวินัยในครอบครัว เป็นต้น

อารีลักษณ์ ฤทธิรัตน์ (2552) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ด้านทักษะกระบวนการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความสุข และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบเติมค่าและเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (*t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความสุข โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านทักษะกระบวนการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้าน ความสุขไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5) ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีอาชีพต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

บิดามารดา นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จึงต้องมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542, หน้า 7-8) ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน การพัฒนาพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ได้รับผลดีนั้น การพักอาศัยกับ ผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการให้ความสำคัญ เวลา และความสนใจในการดูแลผู้เรียนต้องทุ่มเท ใช้ไปกับการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้หลักของครอบครัวเพื่อการดำรงชีวิต ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้อง

ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงชีพของตนเอง และครอบครัวให้อยู่ดี กินดี มีหน้าที่เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยบิดามารดา เป็นคนหาเงินมาเลี้ยงดูในครอบครัวและนำเงินมาใช้ด้านการบริโภคต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา อบรม และการดำรงชีวิต โดยทั่วไปเด็กเป็นผู้บริโภค บิดามารดาเป็นผู้ผลิต ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพส่วนตัวจะสามารถสร้างความมั่นคงได้ดี ไม่ต้องใช้แรงงานหนัก และได้ค่าตอบแทนมากก็มีเวลาในการสนใจในการดูแลพฤติกรรมของนักเรียนมาก ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง เกษตรกรเป็นอาชีพที่ต้องดิ้นรนมาก ต้องใช้แรงงานหนัก และได้รับค่าตอบแทนไม่เพียงพอ สมาชิกในครอบครัวมีจำนวนมากเพิ่มภาระในการหาค่าครองชีพเพื่อบริโภคให้เพียงพอต่อความต้องการ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยที่มาจากผู้ปกครองที่หลากหลายอาชีพ เหตุผลดังกล่าวก็จะส่งผลต่อการให้ความสนใจในการดูแลพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์และความสามารถที่แตกต่างกัน ตามความเชื่อในสังคมไทยคนที่มีอาชีพที่ต้องใช้การศึกษาจะสามารถอบรมบุตรได้ดี ดังนั้นความแตกต่างกันด้านอาชีพของผู้ปกครองน่าจะมีส่วนที่ทำให้ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ วิเศษกิจ (2542) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชมแข พงษ์เจริญ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีส่วนร่วมและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร สามารถสรุปได้ว่า การอยู่ร่วมกับผู้ปกครองในที่นี้ คือ บิดามารดา มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละบุคคล เพราะบิดามารดาต้องใช้เวลาในการสนใจบุตรหลานแตกต่างกัน นอกจากนี้ตามความเชื่อในสังคมไทย ผู้ปกครองหรือบิดามารดา ที่มีอาชีพที่ดีจะเป็นคนที่มีความรู้ มีประสบการณ์ที่หลากหลายจึงเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชนทั่วไป สามารถอบรมและสั่งสอนให้บุตรเป็นคนที่ดี ดังนั้นความแตกต่างกันด้านการพักอาศัยอยู่ด้วยกันของผู้ปกครองน่าจะมีส่วนที่ทำให้ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พัชรินทร์ ไชยวงศ์ (2545 อ้างถึงใน อารยา อาจหาญ, 2555, หน้า 58) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและความฉลาดทางอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและความฉลาดทางอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดรุณี ร่องสุวรรณ (2545 อ้างถึงใน อารยา อาจหาญ, 2555, หน้า 58) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดแพร่ จำนวน 376 คน ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางสมองของนักเรียนชายและหญิงโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางสมองของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า ยกเว้นความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางสมองของนักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า ยกเว้นความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้จักตนเองกับความสามารถทางสมอง ด้านภาษา ปริมาณ การรับรู้ การมองเห็น

ศิริ ปานแดง (2547 อ้างถึงใน อารยา อาจหาญ, 2555, หน้า 58) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อการใช้ความรู้แรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง ด้านเก่ง ด้านสุข และภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีทัศนคติด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ความรู้แรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โสภา ศิริอุเทน (2548) ได้ศึกษาค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติกับความมีวินัย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก การพึ่งตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า ค่านิยมที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ การพึ่งตนเอง ค่านิยมที่ควรปลูกฝัง

และส่งเสริมมากที่สุด คือ ความรักชาติ ส่วนค่านิยมที่ควรแก้ไขมากที่สุด คือ การประหยัด
แนวทางการปลูกฝังและส่งเสริมค่านิยมที่ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก สถานศึกษา
ควรสอดแทรกเรื่องค่านิยมเข้าไปในรายวิชาต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันรณรงค์
ปลูกฝังและส่งเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่องให้กับนักเรียน

สิรินันท์ เมรสนัด (2550, หน้า 57) ได้ศึกษาสมรรถนะในการบริหารจัดการนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า
สมรรถนะในการบริหารจัดการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านงานบริการ
โดยรวมอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมที่ได้รับการพัฒนาที่หลากหลายต้องคำนึงถึงคุณธรรม
จริยธรรมความสามัคคีในหมู่คณะให้กับผู้เรียน

กุมลา ถือโชค (2550, หน้า 46) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว
จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า สภาพก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียน พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์
ความรับผิดชอบ ความตั้งใจความอดทน ความเชื่อมั่น ในตนเองความเป็นผู้นำ การตรงต่อเวลา
ความมีระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ด้านความมี
ระเบียบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการไว้ผมผิดระเบียบมากที่สุด ด้านที่นักเรียน
มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รองลงมา คือ การแต่งกายตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้น
จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารครูผู้สอนควรให้ความตระหนักและร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

รวีธิดา เนื้อทอง (2550) ได้วิจัยความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในด้านการจัด
การศึกษาของโรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการ
ของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกความต้องการของผู้ปกครอง
ตามวุฒิการศึกษาและรายได้ต่อเดือน อยู่ในระดับมาก และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ธัญญา ลีลาน้อย (2550) ได้วิจัยการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ
คุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภวิทย์ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า
ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภวิทย์ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพมีความต้องการอยู่ในระดับมาก จำแนกตาม
ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและด้านบริหารวิชาการและด้านการบริหารงาน ความสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและด้านบริหารวิชาการและด้านบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชลธิชา หังเสวก (2550) ได้วิจัยความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกตามอาชีพ และระดับการรับรู้ข่าวสาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 243-244) ได้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในระดับประถมศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏในโรงเรียน ได้แก่ เรื่อง การประหยัดและและอดออม ความมีระเบียบวินัยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนการเสียสละและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่รักษาความสะอาดการปฏิบัติตามหลักศาสนาอดทน กล้าแสดงออก การมีสัมมาคารวะ ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า คุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏ ได้แก่ เรื่องความมีระเบียบวินัย รองลงมา คือ ความรับผิดชอบ การมีสัมมาคารวะ ความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา

เฉลิมขวัญ พงศ์วัชร (2551, หน้า 73) ได้ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมเพลิดเพลิน มีความรับผิดชอบในส่วนตัวและกลุ่ม สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างราบรื่น รู้จักแสวงหาความรู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้อยู่เสมอจนเป็นคุณลักษณะของตนอย่างคงทน ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ (2551, หน้า 75) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาและการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้เครือข่ายวิจัยการศึกษา, หน้าภาคกลางตอนล่างกลุ่ม 2 และกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ในการเสริมพลังอำนาจให้บุคคลมีความสามารถในการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และนำไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์เครือข่าย และกลยุทธ์การบูรณาการ

กัญญา รัตนวรชาติ (2551, หน้า 54) ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด ผลการวิจัย

พบว่า การบริหารกิจการนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารกิจการนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและด้านการจัดบริการและแนะแนวนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารกิจการนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารกิจการนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช จำแนกตามสถานภาพครอบครัว โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารกิจการนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช จำแนกตามสภาพนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรียาภรณ์ เชียงเครือ (2552, หน้า 82-85) การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองกุ่ม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ด้วยกิจกรรม 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมการประกวด กิจกรรมพี่ดูแลน้อง กิจกรรมห้องเรียนนำอยู่ และกิจกรรมเข้าค่ายธรรมะ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์รวม 3 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนปรับเปลี่ยนนิสัย พฤติกรรมให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากขึ้น ยอมรับผิดเมื่อทำผิด พูดแต่ความจริง ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ทุจริตในการสอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ด้านความมีวินัยในตนเอง พบว่า ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน แต่งกายถูกระเบียบ รักษาความสะอาดของห้องเรียนและโรงเรียน เข้าแถวเป็นระเบียบพูดจาสุภาพด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนประพฤติตนเป็นคนดีมีความรักความสามัคคี ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เคารพเชื่อฟังครู และการพัฒนาการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรวรรณ ทองด้วง (2552, หน้า 51) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาและการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียน

จุฬารัตน์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ กลยุทธ์การบูรณาการ กลยุทธ์ทั้ง 4 ใช้ในการขับเคลื่อนครูของ โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านคุณธรรม ด้านการเรียนรู้กลยุทธ์ที่ครูใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี คือ กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี คิดจากร้อยละของความก้าวหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.53 ผ่านเกณฑ์ในระดับดี

ลำลี สีลาโคตร (2553, หน้า 46) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ธนภัทร จันทร์สว่าง (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตน เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดกรุงเทพมหานคร มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตน เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยภาพรวม อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ นักเรียนหญิงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยรวมและรายด้านสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมกับ ด้านการใช้ทรัพย์สินส่วนร่วมอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ไม่พบความแตกต่าง ผลการศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับชั้นกับตัวแปรเพศที่ส่งผลร่วมกันต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน พบว่า มีผลปฏิสัมพันธ์เฉพาะด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักอาศัยกับครอบครัวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งส่วนใหญ่แล้วพบว่า เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักอาศัยกับครอบครัวส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล่าวคือ จากผลการศึกษาข้างต้นความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักอาศัยกับครอบครัว ต่างกันย่อมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 อ้างถึงใน สำลี สีลาโคตร, 2553, หน้า 42) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชน พบว่า ในเด็กเล็กและเด็กโตนั้น ผู้ชายและผู้หญิงไม่มีความแตกต่างกันในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ในเด็กวัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ามากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง

ไรท์ (Wright, 1971 อ้างถึงใน สำลี สีลาโคตร, 2553, หน้า 43) ได้มีการวิจัยเปรียบเทียบจริยธรรมด้านต่าง ๆ ของชายและหญิง ผลการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยการทดลองหรือพฤติกรรมอื่นเพื่อก็ตาม ส่วนมากแล้วจะไม่พบความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง

แมคโคบี (Maccoby, 1986 อ้างถึงใน อารยา อจหาญ, 2555, หน้า 58) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการจัดกลุ่มสังคมในวัยเด็กที่มีต่อพฤติกรรมนำสังคมและต่อต้านสังคมของเด็กผู้ชายและเด็กหญิง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายมักจะก้าวร้าว กล้าแสดงออก มีลักษณะกดขี่ข่มขู่ และชอบใช้กำลัง ขณะที่ผู้หญิงมักจะวางเฉย ไม่ต่อสู้และชอบยอมผู้อื่น มีลักษณะน่าทะนุถนอม และคล้อยตามสังคม โดยทั่วไปลักษณะของผู้หญิงจะถูกกำหนดไว้เป็นคนไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบการแข่งขัน มักจะยอมตามผู้อื่น และไม่ชอบการต่อสู้

สคาทท์ และคณะ (Schutte et al., p. 14 อ้างถึงใน อารยา อจหาญ, 2555, หน้า 60) ได้พัฒนาแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งยึดทฤษฎีของซาโลเว และเมเยอร์ (Salovey & Mayer, 1990) โดยการวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นรายงานตนเองชนิด มาตรฐานค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้น 33 ข้อ แบ่งเป็นกลุ่มการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี ได้แก่ การเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระฉับกระฉวยในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี และการออกก้น สามารถพยากรณ์ผลการเรียนของนิสิตชั้นปีที่หนึ่งได้

ลีฟิงสโตน, ฟอสเตอร์ และสมิธเธอร์ (Livingstone, Foster & Smither, 2002, p. 17 อ้างถึงใน อารยา อจหาญ, 2555, หน้า 60) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำทางทหาร ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางจริยธรรมและศีลธรรม โดยผู้นำที่ดีมีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

วอร์ซอร์ (Warshaw, 1978 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ, 2555, หน้า 76) ได้ศึกษาเด็กชายและหญิง จำนวน 96 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก แต่กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของโรงเรียนอาจจะส่งเสริมให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

ชาร์พ (Sharp, 1992 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษฎี เลิศล้ำ, 2555, หน้า 76) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและประสบการณ์ชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นวัยรุ่นชาย 49 คน วัยรุ่นหญิง 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบดีไฟนิงอิซูซูแบบสำรวจ ประสบการณ์ชีวิตในหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่น และแบบทดสอบความสามารถทางพุทธิปัญญาของไอโอวา (Iowa) ผลการวิจัยพบว่า วินัยทางบ้านและพฤติกรรมทางจริยธรรมในเพศหญิงและเพศชายมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรม

ลาเนียร์ (Lanier, 1993 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษฎี เลิศล้ำ, 2555, หน้า 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการกระตุ้นในเรื่องจริยธรรมและการพัฒนาความคิดรวบยอดในเด็กหนุ่มสาวชนบท (การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในชนบท) จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นที่ 11 และ 12 ในโรงเรียนชนบท เด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิดและปฏิบัติตามต่อ ๆ กันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคใหม่ การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมให้ได้รับการฝึกการให้คำแนะนำและการจัดประสบการณ์ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนตั้งแต่โรงเรียนระดับกลางจนถึงระดับสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ยัง (Yong, 2001 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษฎี เลิศล้ำ, 2555, หน้า 76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และทักษะการปรับตัว ปัญหาพฤติกรรมและปัญหาสุขภาพของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า อารมณ์ในเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมปรับตัววัยรุ่น ซึ่งเด็กที่มีสุขนิสัยชุกชนมากจะเติบโตเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาสุขภาพ และปัญหาพฤติกรรม รวมทั้งผลกระทบต่อพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ทั้งนี้ลักษณะนิสัยที่ชอบเข้าสังคมหรือชอบเก็บตัวในวัยเด็กมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับลักษณะพฤติกรรมและอารมณ์ และสามารถใช้ในการทำนายการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่น

วิลเลียม (Williams, 2004, หน้า 206 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษฎี เลิศล้ำ, 2555, หน้า 77) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวัยรุ่น จากเพศ โดยเน้นที่ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาการรับรู้บทบาทของตนเองและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวน 12 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ใช้คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเพื่อการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความเป็นผู้นำความสามารถในแก้ไขปัญหา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาทในตนเอง และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีความฉลาดทางอารมณ์

มากกว่าคุณลักษณะอื่นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้สังคมเจริญ มีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะพัฒนาเยาวชนไทยซึ่งเป็นนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถช่วยเหลือสังคมได้ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาการทั้งด้าน ความรู้ด้านคุณธรรมและด้านสังคม

ฟอสเตอร์ (Foster, 1993 อ้างถึงใน สมบัติ สังกวาลย์สวย, 2550, หน้า 76) ได้ศึกษา ประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้อง: ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมี 2 ประเภท คือ ผู้ปกครองที่เข้ามา ในโรงเรียนและอาสาทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม และ ผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยช่วยนักเรียนทำการบ้านหรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

อิคเคิลส์ และฮาโรลด์ (Eeels & Harold, 1993, pp. 558-585 อ้างถึงใน สมบัติ สังกวาลย์สวย, 2550, หน้า 76) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับ โรงเรียนในเด็กวัยรุ่นตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามี 5 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยผู้ปกครอง/ ครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระดับรายได้/ ทรัพยากรการเงินของผู้ปกครอง เพศของผู้ปกครอง อายุของผู้ปกครอง จำนวนเด็กในการดูแลของผู้ปกครอง สถานภาพการสมรส ของผู้ปกครอง สภาพการทำงานของผู้ปกครอง สุขภาพจิตของผู้ปกครอง 2) ปัจจัยชุมชน ได้แก่ ความสามัคคีในชุมชน การสนับสนุนทางสังคมของชุมชน โครงสร้าง โอกาส บรรทัดฐานของ ชุมชน ภัยอันตรายของชุมชน การควบคุมทางสังคมของชุมชน แบบอย่างในชุมชน 3) ปัจจัยเด็ก ได้แก่ อายุของเด็ก บุคลิกภาพของเด็ก 4) ปัจจัยครู ได้แก่ อายุของครู เพศของครู อายุงานของครู 5) ปัจจัยโรงเรียน ได้แก่ แบบ/ ระดับการศึกษาที่โรงเรียนสอน แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน โครงการพิเศษ และงานวิจัยยังพบอีกว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาส่งผลต่อ ผลลัพธ์ของเด็ก (Child outcome)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักอาศัยกับบิดามารดาของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว พบว่า เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักบิดามารดา ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล่าวคือ จากผลการศึกษาที่กล่าวมาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และการพักอาศัยกับบิดา

มารดาต่างกัน ย่อมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม และการอยู่ร่วมกันกับ
บิดามารดาดังกล่าวข้างต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 385 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 190 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแบบของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้มาโดยการแบ่งชั้นตามเพศ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	ประชากร	ตัวอย่าง
ชาย	192	95
หญิง	164	81
เพศทางเลือก	29	14
รวม	385	190

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม และสัมพันธภาพในครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีจิตอาสา และด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จำนวน 49 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, p. 128) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การสร้างแบบสอบถาม การวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับแบบสอบถาม

5.2 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .93

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 190 ฉบับ ได้คืนครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

- 4.51-5.00 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย และการพักอาศัยกับครอบครัว โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี *LSD* (Least significant difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปตารางพร้อมอธิบาย โดยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยคะแนน
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of squares)
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
F	แทน ค่าสถิติวิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F -distribution)
*	แทน การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้นำเสนอเป็นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	95	50.00
หญิง	81	42.63
ทางเหลือ	14	7.37
รวม	190	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 190 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เพศหญิง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 42.63 และเพศทางเหลือ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.37

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	58	30.53
เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99	96	50.53
เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00	36	18.94
รวม	190	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 190 คน ส่วนใหญ่มีนักเรียนมีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99 จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 50.53 เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.53 และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.94

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว

การพักอาศัยกับครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่กับบิดามารดา	140	73.68
อยู่กับบิดา	12	6.32
อยู่กับมารดา	26	13.68
ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา	12	6.32
รวม	190	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 190 คน ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมา คือ อยู่กับมารดา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68 อยู่กับบิดา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32 และไม่ได้อยู่กับบิดามารดา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.14	0.41	มาก	1
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	3.80	0.49	มาก	5
3. ด้านความมีวินัย	3.68	0.44	มาก	7
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	3.58	0.50	มาก	8
5. ด้านการอยู่อย่างพอเพียง	3.88	0.43	มาก	4
6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.11	0.44	มาก	2
7. ด้านรักความเป็นไทย	3.73	0.49	มาก	6
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	3.96	0.48	มาก	3
รวม	3.86	0.26	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวม
และรายข้อ

ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ	4.15	0.54	มาก	3
2. นักเรียนปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา	4.05	0.65	มาก	6
3. นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ	4.24	0.59	มาก	1
4. นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นและช่วยเหลือส่วนรวม	4.17	0.75	มาก	2
5. นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางชาติ	4.13	0.48	มาก	4
6. นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	4.10	0.45	มาก	5
รวม	4.14	0.41	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียน
ช่วยเหลือคนอื่นและช่วยเหลือส่วนรวมและนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้อ

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนไม่ทะเลาะเบาะแว้ง	3.56	0.61	มาก	6
2. นักเรียนพูดความจริง	3.71	0.67	มาก	5
3. นักเรียนไม่เอาของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต	3.90	0.62	มาก	2
4. นักเรียนไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิด	4.01	0.71	มาก	1
5. นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล	3.80	0.63	มาก	4
6. นักเรียนเป็นผู้รักษาสัญญาต่อผู้อื่นเสมอ	3.83	0.69	มาก	3
รวม	3.80	0.49	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียน
ไม่เอาของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต และนักเรียนเป็นผู้รักษาสัญญาต่อผู้อื่นเสมอ ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายข้อ

ด้านความมีวินัย	n = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. นักเรียนจัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง	3.63	0.63	มาก	6
2. นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/ เหมาะสมตามกาลเทศะ	3.62	0.58	มาก	7
3. นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารหรือห้องน้ำสาธารณะ	3.87	0.67	มาก	1
4. นักเรียนทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้	3.71	0.67	มาก	2
5. นักเรียนทำกิจวัตรของตนตามเวลา	3.57	0.61	มาก	8
6. นักเรียนทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	3.64	0.63	มาก	5
7. นักเรียนทำตามกฎระเบียบของห้องเรียน/ ครอบครั	3.66	0.62	มาก	3
8. นักเรียนไปโรงเรียนทันเวลาหรือเข้าร่วมกิจกรรม ตามเวลาที่นัดหมาย	3.64	0.61	มาก	4
รวม	3.68	0.44	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารหรือห้องน้ำสาธารณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียน
ทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้และนักเรียนทำตามกฎ ระเบียบของห้องเรียน/ ครอบครั ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านใฝ่เรียนรู้	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนตั้งใจเอาใจใส่และมีความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้	3.41	0.80	ปานกลาง	4
2. นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	3.36	0.68	ปานกลาง	5
3. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อ ได้อย่างเหมาะสม	3.91	0.79	มาก	1
4. นักเรียนสามารถบันทึกสรุปความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล จากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้	3.82	0.76	มาก	2
5. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.42	0.81	ปานกลาง	3
รวม	3.58	0.50	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนศึกษาค้น
คว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ
ภายนอกโรงเรียน และนักเรียนเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนสามารถบันทึกสรุป
ความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมและรายข้อ

ด้านอยู่อย่างพอเพียง	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแล อย่างดี	3.81	0.69	มาก	5
2. นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี	3.73	0.60	มาก	6
3. นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจ ด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล	3.81	0.66	มาก	4
4. นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.05	0.80	มาก	1
5. นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิต ประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	3.85	0.58	มาก	3
6. นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.04	0.65	มาก	2
รวม	3.88	0.43	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา
คือ นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และนักเรียนวางแผนการเรียนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน
บนพื้นฐานของความรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวม
และรายข้อ

ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	4.07	0.69	มาก	5
2. นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	4.14	0.60	มาก	2
3. นักเรียนทำงานด้วยความเพียรพยายาม	4.14	0.67	มาก	3
4. นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาในการทำงานเมื่อมีอุปสรรค	4.03	0.52	มาก	6
5. นักเรียนมีความอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	4.18	0.70	มาก	1
6. นักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น ด้วยตนเอง	4.11	0.73	มาก	4
รวม	4.11	0.26	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ
นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำงานด้วยความเพียรพยายาม
มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และนักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านรักความเป็นไทย โดยรวมและรายข้อ

ด้านรักความเป็นไทย	n = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทศเวทิต่อผู้มีพระคุณ	3.79	0.69	มาก	2
2. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	3.73	0.66	มาก	5
3. นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	3.78	0.65	มาก	3
4. นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.82	0.68	มาก	1
5. นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของ การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	3.77	0.68	มาก	4
6. นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต	3.68	0.69	มาก	6
7. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย	3.65	0.54	มาก	7
8. นักเรียนมีการแนะนำและมีส่วนร่วมในการสืบทอด ภูมิปัญญาไทย	3.64	0.47	มาก	8
รวม	3.73	0.49	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านรักความเป็นไทย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย
สูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทศเวทิต่อ
ผู้มีพระคุณ และนักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ
และวัฒนธรรมไทย ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมและรายข้อ

ด้านมีจิตสาธารณะ	<i>n</i> = 190		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	4.01	0.66	มาก	3
2. นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.03	0.67	มาก	2
3. นักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่น	3.91	0.60	มาก	5
4. นักเรียนดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	3.99	0.56	มาก	4
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	3.81	0.65	มาก	6
6. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ	4.04	0.60	มาก	1
รวม	3.96	0.48	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์
ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย
กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และนักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงาน
ด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ชาย (n = 95)			หญิง (n = 81)			ทางเลือก (n = 14)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.10	0.42	มาก	4.19	0.38	มาก	4.07	0.45	มาก
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	3.73	0.49	มาก	3.88	0.47	มาก	3.80	0.50	มาก
3. ด้านความมีวินัย	3.62	0.40	มาก	3.75	0.45	มาก	3.68	0.52	มาก
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	3.49	0.48	ปานกลาง	3.70	0.52	มาก	3.62	0.34	มาก
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	3.82	0.41	มาก	3.96	0.45	มาก	3.76	0.42	มาก
6. ด้านความมุ่งมั่น ในการทำงาน	4.07	0.45	มาก	4.18	0.40	มาก	4.01	0.53	มาก
7. ด้านรักความเป็นไทย	3.72	0.49	มาก	3.82	0.51	มาก	3.76	0.39	มาก
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	3.89	.048	มาก	4.07	0.44	มาก	3.83	0.54	มาก
รวม	3.81	0.26	มาก	3.86	0.26	มาก	3.77	0.30	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพศทางเลือก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ระหว่างกลุ่ม	0.67	2	0.33	1.76	.17
	ภายในกลุ่ม	35.54	187	0.19		
	รวม	36.21	189			
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.16	0.69	.50
	ภายในกลุ่ม	44.73	187	0.23		
	รวม	45.06	189			
3. ด้านความมีวินัย	ระหว่างกลุ่ม	1.06	2	0.53	2.28	.10
	ภายในกลุ่ม	43.74	187	0.23		
	รวม	44.81	189			
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.19	2	1.09	4.52*	.01
	ภายในกลุ่ม	45.32	187	0.24		
	รวม	47.51	189			

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	1.12	2	0.56	3.05*	.05
	ภายในกลุ่ม	34.44	187	0.18		
	รวม	35.57	189			
6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.71	2	0.35	1.86	.15
	ภายในกลุ่ม	35.49	187	0.19		
	รวม	36.20	189			
7. ด้านรักความเป็นไทย	ระหว่างกลุ่ม	1.74	2	0.87	3.95	.02
	ภายในกลุ่ม	41.16	187	0.22		
	รวม	42.91	189			
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	1.35	.26
	ภายในกลุ่ม	30.72	187	0.16		
	รวม	31.17	189			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.06	0.97	.38
	ภายในกลุ่ม	12.75	187	0.06		
	รวม	12.88	189			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีเพศแตกต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	ชาย	หญิง	ทางเลือก
		3.49	3.70	3.62
ชาย	3.49	-		
หญิง	3.70	0.21*	-	
ทางเลือก	3.62	0.13*	0.08	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 จากการทดสอบรายคู่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศทางเลือก โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้
สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านอยู่อย่างพอเพียง จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	ชาย	หญิง	ทางเลือก
		3.82	3.96	3.76
ชาย	3.82	-		
หญิง	3.96	0.14*	-	
ทางเลือก	3.76	0.06	0.20*	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 จากการทดสอบรายคู่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าเพศทางเลือก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป			ระหว่าง 2.00-2.99			ต่ำกว่า 2.00		
	(n = 96)			(n = 58)			(n = 36)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.14	0.41	มาก	4.12	0.44	มาก	4.17	0.36	มาก
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	3.80	0.49	มาก	3.84	0.48	มาก	3.73	0.49	มาก
3. ด้านความมีวินัย	3.71	0.47	มาก	3.69	0.38	มาก	3.59	0.44	มาก
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	3.89	0.52	มาก	3.62	0.50	มาก	3.54	0.47	มาก
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	3.88	0.43	มาก	3.84	0.45	มาก	3.94	0.42	มาก
6. ด้านความมุ่งมั่น ในการทำงาน	4.10	0.45	มาก	4.11	0.42	มาก	4.13	0.44	มาก
7. ด้านรักความเป็นไทย	3.75	0.49	มาก	3.77	0.46	มาก	3.81	0.52	มาก
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	3.94	.051	มาก	3.97	0.46	มาก	3.98	0.42	มาก
รวม	3.90	0.26	มาก	3.84	0.26	มาก	3.81	0.27	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์

กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ระหว่างกลุ่ม	0.37	2	0.18	0.97	.38
	ภายในกลุ่ม	35.84	187	0.19		
	รวม	36.21	189			
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.16	.84
	ภายในกลุ่ม	44.98	187	0.24		
	รวม	45.06	189			
3. ด้านความมีวินัย	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.12	0.53	.58
	ภายในกลุ่ม	44.55	187	0.23		
	รวม	44.81	189			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.06	0.27*	.04
	ภายในกลุ่ม	47.37	187	0.25		
	รวม	47.51	189			
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.01	0.08	.91
	ภายในกลุ่ม	36.17	187	0.19		
	รวม	36.20	189			
6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	0.56	.56
	ภายในกลุ่ม	35.35	187	0.18		
	รวม	35.57	189			
7. ด้านรักความเป็นไทย	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.08	.91
	ภายในกลุ่ม	42.87	187	0.22		
	รวม	42.91	189			
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.02	0.16	.84
	ภายในกลุ่ม	31.11	187	0.16		
	รวม	31.17	189			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.01	0.25	.77
	ภายในกลุ่ม	12.85	187	0.06		
	รวม	12.88	189			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม	$\bar{X}$	3.00 ขึ้นไป	ระหว่าง 2.00-2.99	ต่ำกว่า 2.00
		3.89	3.62	3.54
ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	3.89	-		
ระหว่าง 2.00-2.99	3.62	0.27*	-	
ต่ำกว่า 2.00	3.54	0.35*	0.08	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 จากการทดสอบรายคู่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	อยู่กับบิดามารดา (n = 140)			อยู่กับบิดา (n = 12)			อยู่กับมารดา (n = 26)			ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา (n = 12)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
	1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.16	0.36	มาก	4.07	0.55	มาก	4.19	0.49	มาก	3.89	0.48
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.12	0.49	มาก	3.76	0.59	มาก	3.80	0.38	มาก	3.49	0.53	ปานกลาง
3. ด้านความมีวินัย	3.70	0.46	มาก	3.57	0.45	มาก	3.63	0.34	มาก	3.48	0.27	ปานกลาง
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	3.68	0.51	มาก	3.45	0.43	ปานกลาง	3.34	0.42	ปานกลาง	3.20	0.50	ปานกลาง
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	3.92	0.43	มาก	3.68	0.43	มาก	3.89	0.40	มาก	3.45	0.47	ปานกลาง
6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.15	0.42	มาก	3.94	0.52	มาก	4.10	0.41	มาก	3.41	0.57	ปานกลาง
7. ด้านรักความเป็นไทย	3.81	0.50	มาก	3.68	0.59	มาก	3.61	0.37	มาก	3.47	0.35	ปานกลาง
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	3.99	0.48	มาก	3.79	0.53	มาก	3.86	0.39	มาก	3.35	0.58	ปานกลาง
รวม	3.94	0.26	มาก	3.74	0.21	มาก	3.80	0.25	มาก	3.47	0.30	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่อยู่กับบิดามารดา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่อยู่กับบิดา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่อยู่กับมารดา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุก ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านอยู่อย่างพอเพียง ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านความมีวินัย ตามลำดับ

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.10	0.52	.66
	ภายในกลุ่ม	35.90	186	0.19		
	รวม	36.21	189			
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	1.15	3	0.38	1.63	.18
	ภายในกลุ่ม	43.90	186	0.23		
	รวม	45.06	189			
3. ด้านความมีวินัย	ระหว่างกลุ่ม	0.52	3	0.17	0.73	.53
	ภายในกลุ่ม	44.28	186	0.23		
	รวม	44.81	189			
4. ด้านใฝ่เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.23	3	0.74	3.06*	.02
	ภายในกลุ่ม	45.27	186	0.24		
	รวม	47.51	189			
5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	0.97	3	0.32	1.71	.06
	ภายในกลุ่ม	35.23	186	0.18		
	รวม	36.20	189			
6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.21	3	0.40	2.18	.09
	ภายในกลุ่ม	34.36	186	0.18		
	รวม	35.57	189			
7. ด้านรักความเป็นไทย	ระหว่างกลุ่ม	0.60	3	0.20	0.88	.45
	ภายในกลุ่ม	42.30	186	0.22		
	รวม	42.91	189			

ตารางที่ 22 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
8. ด้านมีจิตสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0.92	3	0.30	1.88	.13
	ภายในกลุ่ม	30.24	186	0.16		
	รวม	31.17	189			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.29	3	0.09	3.44*	.02
	ภายในกลุ่ม	12.59	186	0.06		
	รวม	12.88	189			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีการพักอาศัยกับครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งโดยรวมและด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว

การพักอาศัยกับครอบครัว	$\bar{X}$	อยู่กับบิดา	อยู่กับ	อยู่กับ	ไม่ได้อยู่กับ
		มารดา	บิดา	มารดา	บิดามารดา
	$\bar{X}$	3.94	3.74	3.80	3.47
อยู่กับบิดามารดา	3.94	-			
อยู่กับบิดา	3.74	0.20*	-		
อยู่กับมารดา	3.80	0.14	0.06	-	
ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา	3.47	0.47*	0.27*	0.33*	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 จากการทดสอบรายคู่พบว่า พบความแตกต่าง 4 คู่ ดังนี้
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
โดยรวมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่กับบิดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
โดยรวม สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวม
สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับมารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวม
สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านใฝ่เรียนรู้ จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว

การพักอาศัยกับครอบครัว	$\bar{X}$	อยู่กับบิดา	อยู่กับ	อยู่กับ	ไม่ได้อยู่กับ
		มารดา	บิดา	มารดา	บิดามารดา
	$\bar{X}$	3.68	3.45	3.34	3.20
อยู่กับบิดามารดา	3.68	-			
อยู่กับบิดา	3.45	0.23*	-		
อยู่กับมารดา	3.34	0.34*	0.11	-	
ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา	3.20	0.48*	0.25*	0.14*	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 จากการทดสอบรายคู่พบว่า พบความแตกต่าง 5 คู่ ดังนี้
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่กับบิดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่กับมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับบิดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พักอาศัยอยู่กับมารดา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 190 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .48-.90 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติได้แก่การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least significant difference)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ รายละเอียดเป็นรายด้านดังนี้

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนช่วยเหลือคนอื่น และช่วยเหลือส่วนรวม และนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการปลูกฝังในจากครอบครัวจนถึงโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่านักเรียนไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนไม่เอาของคนอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต และนักเรียนเป็นผู้รักษาสัญญาต่อผู้อื่นเสมอ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการฝึกฝนและปลูกฝังให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตด้วยการเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความซื่อสัตย์สุจริต

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารหรือห้องน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้และนักเรียนทำตามกฎ ระเบียบของห้องเรียน/ ครอบครัวยกเว้นตามลำดับ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีสถานนักเรียนเข้มแข็ง นำนักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยความเต็มใจในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งคณะครูช่วยกันดูแลใส่ใจในระเบียบวินัยของนักเรียน

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และนักเรียนเลือกใช้สื่อ ได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนสามารถบันทึกสรุปความรู้ วิเคราะห์ ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ส่วนข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นด้วยเหตุยุคปัจจุบันมีสื่อการเรียนรู้มากมาย ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้ทุกที่ทุกเวลา

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี และนักเรียนวางแผนการเรียนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ข้อมูล ข่าวสาร ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติสร้างคุณธรรมและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

พบว่า นักเรียนอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำงานด้วยความเพียรพยายาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และนักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สามารถทำงานเป็นทีมได้และให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นในทีม รู้จักวางแผนช่วยกันคิดช่วยตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอนจึงทำให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

1.7 คุณอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านรักความเป็นไทย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทศเวทีต่อผู้มีพระคุณ และนักเรียนชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความเป็นไทย รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม นอกจากนี้ นักเรียนยังได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี ละคร ละครเวทีต่าง ๆ ส่งเสริมการแสดงบทบาทสมมุติหรือสื่ออื่นที่มุ่งเน้นความเป็นไทยและชี้ให้เห็น และตระหนักว่าการรักความเป็นไทยคือสิ่งที่ดีงาม

1.8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความเต็มใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และนักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียน มีจิตอาสาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน ชื่นชมคนที่มียุติอาสาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชี้ให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมที่แสดงถึงความมีจิตอาสาที่หลากหลาย

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว พบว่า

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีเพศแตกต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน และทำการทดสอบรายคู่ด้านที่มีความแตกต่างกันรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศทางเลือก โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพศหญิง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าเพศทางเลือก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และทำการทดสอบรายคู่ด้านที่มีความแตกต่างกันรายละเอียด พบว่า ยกเว้น ด้านใฝ่เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.1 ด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีการพักอาศัยกับครอบครัวต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จำแนกตามเพศ ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ยังสอดคล้องกับธิดา เลิศประสพ โชค (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนวัดคอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดคอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) โดยแยกตามเพศและระดับชั้นที่ศึกษา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ วินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญู ความมีเหตุผล และด้านมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นพบว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบเพียงด้านเดียว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความรับผิดชอบและคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของวอร์ซอร์ (Warsaw, 1978 อ้างถึงใน ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ, 2555, หน้า 76) ได้ศึกษาเด็กชายและหญิง จำนวน 96 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก แต่กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของโรงเรียนอาจจะส่งเสริมให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

2. จำแนกตามเกรดเฉลี่ย ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกระดับชั้น โดยไม่ได้จำกัดเกรดเฉลี่ยทุกคนมีโอกาที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เท่ากัน อีกทั้งคณะให้ความรู้และส่งเสริมจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เหมาะสมกับเพศวัย สอดคล้องกับเดโช สวานานนท์ (2512) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มี

ผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01-2.50, 2.51-3.00, 3.01-3.50 และ 3.51 ขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.01-3.50

3. จำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัว ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามการพักอาศัยกับครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้โดยรวมการพักอาศัยกับครอบครัว ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังเช่น ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2555) พ่อแม่กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การศึกษาพัฒนาตน เริ่มต้นที่ครอบครัว พ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกของลูก ดังนั้น การที่จะฝึกลูก ๆ ให้มีเป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การฝึกเด็กที่สำคัญ จึงต้องฝึกให้ลูกมีโยนิโสมนสิการ คือ รู้จักคิด รู้จักพิจารณา สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยดี มีความรู้เท่าทัน และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้องในการพัฒนาลูกให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก็ต้องมีแบบฝึกหัด ชีวิตที่ไม่มีแบบฝึกหัดย่อมยากที่จะพัฒนา พ่อแม่จึงต้องหาแบบฝึกหัดให้ลูกทำบ่อย ๆ ผ่านกิจวัตรประจำวันที่ดี บนพื้นฐานของการกินเป็น อยู่เป็น ดูแลเป็น ฟังเป็น ถ้าลูกทำแบบฝึกหัดเป็น จะทำให้ได้พัฒนาความสามารถ ได้จิตใจที่เข้มแข็ง และได้พัฒนาปัญญา เพราะการแก้ปัญหา ต้องคิด ต้องทำ กว่าจะสำเร็จ ต้องฝึกตัวเองมากมาย ยิ่งฝึกยิ่งได้ สอดคล้องกับบิดามารดา นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จึงต้องมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542, หน้า 7-8) นอกจากนี้อีคิลส์ และฮาโรลด์ (Eeels & Harold, 1993, pp. 558-585 อ้างถึงใน สมบัติ สังวาลสวย, 2550, หน้า 76) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนในเด็กวัยรุ่นตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามี 5 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยผู้ปกครอง/ครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระดับรายได้/ ทรัพยากรการเงินของผู้ปกครอง

เพศของผู้ปกครอง อายุของผู้ปกครอง จำนวนเด็กในการดูแลของผู้ปกครอง สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง สภาพการทำงานของผู้ปกครอง สุขภาพจิตของผู้ปกครอง

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และการพักอาศัยกับครอบครัว แตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำลี สีลาโคตร (2553, หน้า 46) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 243-244) ที่ได้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในระดับประถมศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏในโรงเรียน ได้แก่ การประหยัดและและอดออมความมีระเบียบวินัยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การเสียสละและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การรักษาความสะอาด การปฏิบัติตามหลักศาสนาความอดทน กล้าแสดงออก การมีสัมมาคารวะ และพัฒนานักเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 28) โดยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร นอกจากนี้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ระดับห้องเรียนมีการมอบหมายให้ครูผู้สอนดำเนินการพัฒนา มีการประเมินผลและแก้ไขปรับปรุงผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นอกห้องเรียน ใ้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา ทั้งลักษณะของการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในและนอกสถานศึกษา จึงทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

1.2 ด้านชื่อเสียงสุจริต นักเรียนไม่ควรทะเลาะเบาะแว้ง และพูดความจริง โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม

1.3 ด้านความมีวินัย นักเรียนควรแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/ เหมาะสมตามกาลเทศะ และส่งเสริมด้วยกิจกรรมสถานักเรียนเข้มแข็งดำเนินกิจกรรมด้วยการมีส่วนร่วม และสมัครใจ

1.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ควรสนับสนุนส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ให้นักเรียนเพศชายด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและเต็มศักยภาพ

1.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนควรรู้ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ควรมุ่งเน้นส่งเสริมนักเรียนให้อยู่ได้อย่างพอเพียง โดยเฉพาะนักเรียนชาย ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความพอเพียง

1.6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาในการทำงานเมื่อมีอุปสรรคด้วยการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน

1.7 ด้านรักความเป็นไทย ควรส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย

1.8 ด้านจิตสาธารณะ นักเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

1.9 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์. (2552). กลยุทธ์การพัฒนาและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้เครือข่ายวิจัยการศึกษา: ภาคกลางตอนล่างกลุ่ม 2 และกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 22(1), 21-49.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนา การวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิริติ บุญเจือ. (2550). *แก่นปรัชญายุคกลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลินบุปผา โสธรชัยวิทย์. (2546). *ผลของกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ด้านสมรรถนะส่วนบุคคลและด้านสมรรถนะทางสังคม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กুমลา ถือโชค. (2550). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไกรยุทธ ชีรตยาสินันท์. (2531). *แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา และฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- งามตา วนนันทนนท์. (2553) *ชุดงานวิจัยเพื่อสร้างดัชนีคุณภาพชีวิตครอบครัวไทย และการประยุกต์ใช้ผลวิจัย*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 16(1), 18-40.
- จूरรัตน์ นันทยทวิกุล. (2538). *การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เฉลิมขวัญ พงศ์วัชร. (2551). *การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในการสอนคณิตศาสตร์*.
กรุงเทพฯ: โรงเรียนลาดปลาเค้าวิทยาคม.
- ชลธิชา หังเสวก. (2550). *ความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารงานโรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวนพิศ ยงยิ่งยืน. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เดโช สวานานนท์. (2512). *ปทานุกรมจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2548). *การบริหารราชการแนวใหม่ บริบทและเทคนิควิธี*. กรุงเทพฯ: วิชั่นพริ้นท์ แอนด์มีเดีย.
- ชงทอง จันทรางศุ. (2551). *เฉลิมพระกัลยาณเกียรติ*. กรุงเทพฯ: เอส.ซี.พริ้นติ้งแอนด์แพค.
- ทิสนา แจมณี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญัญญา ลีลาน้อย. (2550). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนสุวิทย์ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธิดา เลิศพรประสพโชค. (2547). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนวัดคอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญวดี เพชรรัตน์. (2546). *การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา*. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 11(1), 21-30.
- ปณิธิกฤษฎ์ เลิศล้ำ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการนักเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2555). *สุขศึกษาและพลศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://taamkru.com/th/สุขศึกษาและพลศึกษา/>

- ปรียาภรณ์ เชียงเครือ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองกุ่ม จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนัส หันนาคนิ. (2542). *ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ทุมมจิตโต). (2542). *ศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแพร่พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- ภัทรวรรณ ทองด้วง. (2552). *กลยุทธ์การพัฒนาและการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ภิญญา รัตนราชาติ. (2551). *การบริหารกิจการนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรค*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รวิธดา เนื้อทอง. (2550) *ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางวัฒนธรรมโรงเรียนกับการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2550). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2525). *จริยศาสตร์ศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2535). *การวัดจริยธรรม. การวัดผลการศึกษา, 14(41), 2*.
- สมร ทองดี. (2538). *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยกับสังคม หน่วยที่ 2*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สมบัติ สังกวาลย์สาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนชัยรัตน์ จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายลม เปริน. (2549). *การพัฒนาดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านแฝก อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิรินันท์ เมธสนัด. (2550). *สมรรถนะในการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำคูณสภา.
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล. (2549). *คู่มือการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). *แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ลำลี สีลาโคตร. (2553). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลัดขันธ์ วิรัชชัย. (2543). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวิจัยทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสง จันทร์งาม. (2542). *การสอนจริยธรรมในโรงเรียน*. ใน *เอกสารนำเสนอในการประชุมสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย.
- โสภา ชปิลมันน์. (2536). *การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปของบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ของบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของผู้ป่วยโรคเอดส์ และของครอบครัวผู้ป่วยโรคเอดส์ต่อคำว่า “เอดส์” และต่อ “ผู้ป่วยโรคเอดส์”*. กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารยา ออาจหาญ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านธารนพเก้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีลักษณ์ ฤทธิรัตน์. (2552). *การศึกษายาทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุพราชธานี เขต 2*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยยุพราชธานี*, 1(2), 201-213.

อำรุง จันทวานิช. (2547). รูปแบบการวิเคราะห์เชิงระบบ ผลการศึกษานำไปสู่องค์ประกอบและตัวชี้วัด การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Bem, S. L. (1974). The measurement of psychology androgyny. *Journal of consulting and Clinical Psychology, 42*(2), 155-162.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper and Row.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.

McClelland, D. C. (1965). Toward a theory of motive acquisition. *American Psychologist, 20*, 321-333.

Mischel, H. N., & Mischel, W. (1983). The development of children's knowledge of self-control strategies. *Child Development, 54*, 603-619.

Sears, R. R., Maccoby, E. E., & Levin, H. (1957). *Patterns of child rearing*. Oxford, England: Row, Peterson.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
2. สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
3. สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/ ว.๑๔๔

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิจัย

๒. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายตฤณ น้าวแสง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๕๘๒๑๐๘๗ ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวณิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษาคได้พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/ ๑๔๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๔ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ด้วย นายตฤณ น้าวแสง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๕๕๒๑๐๘๗ ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศฎายุ ชีระวิชิตระกุล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/๑๔๖

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๘ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี

ด้วย นายตฤณ น้าวแสง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๕๕๒๑๐๘๗ ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศฎายุ ชีระวิชิตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (*IOC*)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์จะกระทำโดยภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักเรียน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงคำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมืออันดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นายตฤณ น้าวแสง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง เพศทางเลือก
2. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป 2.00-2.99 ต่ำกว่า 2.00
3. การพักอาศัยกับครอบครัว
  1. อยู่กับบิดามารดา 3. อยู่กับมารดา
  2. อยู่กับบิดา 4. ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติของนักเรียน ในแต่ละด้านว่าในแต่ละข้อนักเรียนมีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

ด้านที่ 1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อย ครั้ง (4)	บาง ครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ					
2	นักเรียนปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา					
3	นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ					
4	นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นและช่วยเหลือส่วนรวม					
5	นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางชาติ					
6	นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 2 ข้อสัถย์สุจริต

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อย ครั้ง (4)	บาง ครั้ง (3)	น้อย ครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนไม่ทะเลาะเบาะแว้ง					
2	นักเรียนพูดความจริง					
3	นักเรียนไม่เอาของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต					
4	นักเรียนไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิด					
5	นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล					
6	นักเรียนเป็นผู้รักษาสัญญาต่อผู้อื่นเสมอ					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 3 ความมีวินัย

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนจัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง					
2	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/เหมาะสมตามกาลเทศะ					
3	นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารหรือห้องน้ำสาธารณะ					
4	นักเรียนทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้					
5	นักเรียนทำกิจวัตรของตนตามเวลา					
6	นักเรียนทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					
7	นักเรียนทำตามกฎระเบียบของห้องเรียน/ครอบครัว					
8	นักเรียนไปโรงเรียนทันเวลาหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่นัดหมาย					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนตั้งใจเอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
2	นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ					
3	นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม					
4	นักเรียนสามารถบันทึกสรุปความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้					
5	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี					
2	นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวม อย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี					
3	นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจ ด้วยความรอบคอบมีเหตุผล					
4	นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน					
5	นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงานและ การใช้ชีวิต ประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร					
6	นักเรียนรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อมยอมรับ และปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน					
2	นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3	นักเรียนทำงานด้วยความเพียรพยายาม					
4	นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาในการทำงานเมื่อมีอุปสรรค					
5	นักเรียนมีความอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
6	นักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 7 รักความเป็นไทย

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทักทายต่อผู้มีพระคุณ					
2	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย					
3	นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย					
4	นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
5	นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง					
6	นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต					
7	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย					
8	นักเรียนมีการแนะนำและมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ด้านที่ 8 มีจิตสาธารณะ

ที่	พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	น้อยครั้ง (2)	ไม่ทำเลย/ ไม่ชัดเจน (1)
1	นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ					
2	นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน					
3	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่น					
4	นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ					
5	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม					
6	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ					
รวมคะแนน/ ระดับคุณภาพ						

ภาคผนวก ค

การหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ตารางที่ 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.67	27	0.53
2	0.64	28	0.59
3	0.71	29	0.48
4	0.69	30	0.68
5	0.70	31	0.66
6	0.66	32	0.74
7	0.59	33	0.57
8	0.63	34	0.69
9	0.73	35	0.71
10	0.65	36	0.55
11	0.76	37	0.61
12	0.73	38	0.61
13	0.77	39	0.64
14	0.79	40	0.64
15	0.67	41	0.57
16	0.70	42	0.71
17	0.64	43	0.61
18	0.55	44	0.55
19	0.68	45	0.63
20	0.67	46	0.60
21	0.86	47	0.71
22	0.68	48	0.48
23	0.78	49	0.48
24	0.76	50	0.52
25	0.90	51	0.65
26	0.61		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.93